

КАРТЕ. ДЕ ЧЕТИРЕ

сеаѣ

Лецендаріѣ ромѣнск

петръ

а треія класъ а скоалелор попорене.

Костъ легат ѣн пѣнзъ 15 кр. К. М.

В І Ё Н А.

Ла ч. р. едїчївнеа де кърцї сколастїче.

1858.

Îн скоалеле пѣвліче сѣнт де а се ѡтревѣица
пѣтаї кѣрциле челе че сѣнт прескрисе шї ѡсем-
пате кѣ статпа едіціѡнїї кѣрцилор сколастїче
лѣжнд афарѣ спеціалеле ѡпѣтернїчїрї date de Мї-
ністерїѣл кѣлтѣлїї шї ал ѡвѣцѣтѣрїї, нїчї сѣ пѣ
се вѣндѣ кѣрциле ачесте кѣ зп преціѣ маї ѡналт
de кїт е ачела, каре е пѣс пе паціна тїтѣлеї.

Партеа інтѣя.

Економіа елементаръ.

КАП ІНТѢЮ.

Descupe лскрареа uthinshasi.

§. 1.

П ъ т ѣ н т ѣ л .

Брѣтѣ, тѣпѣрѣл Roman, с'-аѣ плекат оденіоарѣ ла пѣмѣнтѣ ші сѣрѣтѣндѣ-л аѣ zic : кѣ пѣмѣнтѣл есте маѣка лѣї. Фрѣмос ші аде-вѣрат аѣ ворѣт тѣпѣрѣл Брѣтѣ! Пѣмѣнтѣл есте асемеке кѣ о кѣтарѣ плѣнѣ де тоате вѣпѣтѣдѣле. Де'н сѣнѣл пѣмѣнтѣлѣї се ре-варсѣ песте фаѣа лѣї тоате дарѣрѣле вѣѣїї. Де'н пѣмѣнт ісвореск апеле челе рекорѣтоаре, де'н пѣмѣнт ресар холдеке челе тѣпоасе, де'н пѣмѣнт креск помѣї чеї зтѣброшї ші ін-кѣркаѣї де поате, де'н пѣмѣнт се редѣкѣ тоате плантеле ші ерѣвѣрѣле челе де таре

Фолос. Пъмѣнтъ есте лѣкашъ тѣтърор
вѣтъцѣлор, шѣ де'н дарѣрѣ ле лѣ трымъ поѣ
оатенѣ, трѣск вѣтеле шѣ фѣарѣле, трѣск
тоате вѣтъцѣле. Пъмѣнтъ продѣче поѣ
храпъ, ел не ѣмбракъ шѣ не цѣне пре поѣ
къ тоате челе невоѣнчѣоасе.

Ѣнсъ чел че воеще съ се фолосеаскъ
къ вѣпѣтъцѣле пъмѣнтълѣ, есте даторѣ съ
лѣкре къ сѣргѣнцъ шѣ съ кѣвернѣсеаскъ къ
ѣнцѣлепчѣне. Нѣмаѣ прѣн економѣ фаче
отѣл авѣцѣ; дар' фѣръ де кѣвернѣсеалъ, нѣ
маѣ вѣне прѣсосеалъ. Ѣнграшъ пъмѣнтъ
къ гѣноѣ, аръ шѣ самѣнъ вѣне, шѣ косеце
шѣ адѣнъ ла оара са; шѣ веѣ аве пѣне вѣпъ
шѣ къ прѣсос. Ернеазъ вѣтеле вѣне шѣ ле
вѣреазъ вѣне; шѣ веѣ аве де'н еле фолос.
Плѣнтеазъ помѣ шѣ-ѣ влѣеце, шѣ веѣ аве
поате вѣне шѣ гѣстоасе. Апа нѣ адѣче ла
касъ авр шѣ арѣнт, чѣ ачеста трѣвѣ а-л
съпа де'н пъмѣнт. Де'н помѣ нѣ каде тѣръ
ѣн гѣръ, де нѣ о-аѣ плѣнтат къ сокотеалъ
вѣпъ. Чел че нѣ асѣдъ шѣ нѣ се остелене,
де'н спѣкъл холделор нѣ се ѣндѣлчеце. Нѣмаѣ
прѣн кѣвернѣсеалъ ѣнцѣлеаптъ, кѣцѣгъ оатенѣ
авѣцѣ дреаптъ.

§. 2.

Деспре ѣнтоктѣреа царѣнелор.

Пъмѣнтъ нѣ есте прѣтѣндене де ѣн
фелѣ шѣ асемене де грас шѣ де фѣрѣптос саѣ

roditorîŝ. Ел есте орі негрѣ, саѣ клеіос саѣ пѣсінос. Пе деалѣрї шї пе коасте сїнт локѣріле сечї, еарѣ пе шесѣрї шї їн вѣї сїнт царїнеле маї грасе шї маї тѣпоасе. Маї вѣнѣ есте локѣл їн фаѣа соарелѣї спре мїа-зѣї, декїт їн досѣл соарелѣї спре мїезѣл поцїеї. Маї тѣнос есте пѣмїнтѣл негрѣ шї чел пѣсінос, декїт пѣмїнтѣл клеіос. Дарѣ фїе пѣмїнтѣл кїт де вѣн, дакѣ тот веї съ-тѣна шї пѣл веї їнгрѣша, дела о оарѣ ва сека, шї кѣ тѣлтѣ мапѣ пѣ те ва вѣкѣра.

Гѣноїѣл есте храна пѣмїнтѣлѣї чеа маї грасѣ. Де веї їнгрѣша царїна кѣ гѣноїѣ, еа те ва їнгрѣша пре тїне кѣ пїне. Пѣ-стреазѣ дарѣ гѣноїѣл де сѣв вїте шї де пе лїнгѣ касѣ. Їн ограда та сѣ фїе о гроапѣ ларгѣ. Аколо арѣкѣ тот гѣноїѣл. Лѣтѣрї, чепѣшѣ, вар, кѣрѣвнї, оасе шї орі каре ре-тѣшїцѣ де п касѣ їн ачееаш гроапѣ арѣкѣ. Де аѣ пѣтрезїт гѣноїѣл вїне, їнкаркѣл пе карѣ шїл карѣ їн царїнѣ пе огорѣл тѣѣ. Апроапе де че веї їнчепе а ара, їмпрѣщїе гѣноїѣл, еарѣ пѣ маї їнаїнте, кѣ сѣ ва свїнта шї ва сека. —

Де есте кїмпѣл фоарте депѣртат де касѣ, орі де пѣ-цї ажѣнѣе гѣноїѣ, ка сѣ поцї їнгрѣша аша тот пѣмїнтѣл, гѣноеще локѣ-ріле челе апроїете, еарѣ челе депѣртате ле прїлоѣеѣе. Треї верї арѣ шї самѣнѣ, еарѣ а патра варѣ ласѣ сѣ обїхнеаскѣ пѣмїнтѣл.

Ѓне локзрї стаѣ прелоаѣе неарате, шї паск вїтеле не дѣпселе, орї дѣпъ че креск вѣрвене, ле преарѣ, ка съ се ѡнграше кѣ вѣрвене верзї пѣмїнтѣл. Алте локзрї ѡнсѣ се арѣ де кѣ прїмѣварѣ прелогѣл шї се ласѣ не сѣмѣнат, ка съ се адѣпе арѣтѣра кѣ аер тѣнос, —

§. 3.

А р а т ѣ л.

Плѣгѣл (аратрѣл) есте впеалта чеа маї де кѣпетенїе ла лѣкрареа пѣмїнтѣлѣї. Плѣгѣл вѣн фаче шї арѣтѣрѣ вѣпѣ; еарѣ кѣ плѣгѣл рѣѣ те веде Дѣмнезеѣ. Де плѣг вѣн шї вшор те грїжеще аша дарѣ де кѣ еарпѣ. Фїерѣле съ фїе аскѣцїте, котївга шї ротїцеле вшоаре, жѣгѣрїле шї тїпжелеле вскате. Ачесте тоате съ фїе гата де паїпте, шї кїнд сосеїще оара де арат, ѡнжѣгѣ вої саѣ ѡнхатѣ каї шї арѣ ѡн паче.

Нѣ есте дестѣл а скортомлї пѣмїнтѣл орїкѣм кѣ плѣгѣл, чї арѣтѣра съ фїе асеме не шї вразделе вїне кѣлкате. Де есте о враздѣ маї латѣ шї алта маї ѡнгѣстѣ, саѣ де мерѣе плѣгѣл о датѣ маї адїнк шї алтѣ датѣ маї сѣс, се фак крестѣтѣрї не арѣтѣрѣ. Вразделе съ фїе асеме не де лате шї дѣпѣ о тѣсѣрѣ де адїнче. Де сїнт маї мѣлте плѣгѣрї, съ теаргѣ пѣмаї ачеле дѣпѣ олалтѣ,

каре аръ асемеиe де лат ши де адѣнк. Маѣ
ѣиe кѣлкѣ плѣгѣл бразделе, дакъ траг вѣтеле
ѣнчет, декиѣ кѣнд мерг ѣн грабѣ.

Кѣнд есте пѣмѣнтѣл ѣд, саѣ де есте
фоарте ѣскат, нѣ ара, маѣ алес не локѣл чел
клеѣос, къ се столохѣнеце арѣтѣра ши нѣ
веѣ аве фолос. Локѣриле челе апоасе ле
арѣ ѣн сѣратѣри кѣте де ѣн стѣнжѣн де лате,
ѣнторкѣнд плѣгѣл ла капѣт ѣн дреапта. Стра-
тѣриле ѣн ачест кѣп арате се вор фаче костѣте
ши ана чеа де прѣсос се ва стрекѣра не
рѣзор.

Пентрѣ сѣмѣнѣтѣра де тоатнѣ арѣ ѣн
лѣна лѣѣ Аѣгѣст, ши ласѣ арѣтѣра сѣ стее
песѣмѣнатѣ чел пѣѣн доѣѣ сѣпѣтѣмѣнѣ, ка
сѣ се прѣжаскъ ла соаре ши сѣ се адѣне
кѣ аер тѣнос. Ши пентрѣ сѣмѣнѣтѣреле
де прѣмѣварѣ маѣ ѣнѣ есте арѣтѣра де
тоатнѣ, декиѣ чеа де прѣмѣварѣ, пентрѣ
къ песте еарнѣ деѣерѣ бразделе ши сѣ крѣн-
чезеск, адѣпѣндѣсе къ тѣст де неѣѣ (омѣт)
ши къ аер.

Пѣмѣнтѣл чел вѣртос ши клеѣос се фаче
ѣѣрнос ши ѣн, де-л веѣ ара тот тоатна ши
веѣ лѣса сѣ деѣере бразделе песте еарнѣ.

Де пѣнѣшоѣѣ есте чеа маѣ ѣнѣ арѣтѣрѣ
дѣнѣ Бѣна Вестѣре пѣнѣ ла С. Георгѣе, пентрѣ
къ се маѣ ѣнкѣлзеце пѣмѣнтѣл.

§. 4.

С ъ т ъ н а т њ л.

De'n векѣте ворбеск оаменїи: къ че веї сътъна, ачееа веї ши сечера; ши чел че сатъпъ къ прїсос, къ прїсос ва ши сечера, еаръ чел че сатъпъ ѡтръ скъмпете, ѡтръ скъмпете ва ши сечера.

Бъпътатаеа холдеї атїрпъ дела въпътатаеа съмїнцеї. Чел че сатъпъ съмїнцъ кърать; аре пѣдежде ши де холдъ кърать. Съмїнца орї де каре фелїѡ де пїне съ фїе кърать де перїпъ, де тѣзърїке ши де алте гозърї. Nainte де сътънат, чїзрѣеце съмїнца кърат. Даръ ши съпътоасъ ѡ грѣпте требѣ съ фїе съмїнца. Грѣпцеле челе прїзърїте пѣ сїнт въне де съмїнцъ, пентрѣ къ колцъл есте слаб, ши прекът есте, аша ши ресаре. Съмїнца каре аѣ трекът де дої апї, пѣ есте сїгъръ, пентрѣ къ колцъл, де аѣ ши фост съпътоасъ, аѣ аторцїт ши с'аѣ ѣскат. Ачеаста ѡсемнеазъ кѣвїтеле: „че веї сътъна, ачееа веї ши съчера.“ De веї сътъна съмїнцъ кърать ши съпътоасъ, аї пѣдежде ши де холдъ фрѣтоасъ.

Даръ кът съ се самене пїнеа, ка съ фїе холда ши тѣноасъ? Регъла де аѣр ла сътънат, каре дела вътрїпї о ам апѣкат, есте ачеаста: Сътъпѣтѣра пїчї пре раръ пїчї пре деасъ, есте мїдръ ши тѣноасъ. ѡ пѣ-

мѣнтѣл сек самѣпѣ маї дес; еарѣ ѡн пѣмѣнтѣл грас самѣпѣ маї пар. Де пѣ-ї сѣмѣнца пре алеасѣ, арѣнкѣ кѣ о пѣтрѣцѣ маї тѣлт де кѣт де сѣмѣнца чеа сѣпѣтоасѣ.

Че аї сѣмѣнат тоамна, се паре прѣмѣвара дѣрѣт, шѣ-цѣ адѣче кѣ атѣта маї маре бѣкѣрѣе, пентрѣ кѣ шѣ маї тѣлоасѣ есте сѣмѣпѣтѣра де тоамнѣ декѣт чеа де прѣмѣварѣ. Овѣсѣл шѣ сѣкара ѡндесеѣе пѣмѣнтѣл, еарѣ хрѣшка шѣ орѣл ѡл рѣреѣе.

Орѣл самѣпѣ-л ѡн арѣтѣрѣ цѣрноасѣ, грѣл ѡн грасѣ, сѣкара ѡн равѣпѣ, пѣпѣшоѣл ѡн проаспѣтѣ, хрѣшка ѡн пѣренѣтѣ, тѣлаѣл тѣрѣцел ѡн целѣпѣ — шѣ веї аве пѣдежде де пѣне бѣпѣ.

Ферѣче де цѣранѣл чел че се грѣжеѣе кѣ арѣтѣрѣ де тоамнѣ! Прѣмѣвара кѣм се свѣчеѣе, самѣпѣ ѡн тѣстѣл отѣтѣлѣї секара, овѣсѣл шѣ орѣл, шѣ бѣне веї фаче, пентрѣ кѣ пѣпеле сѣмѣнате ѡн тѣстѣл отѣтѣлѣї сѣпѣт челе маї бѣне.

Кѣ пѣпѣшоѣл пѣ те грѣбѣ а-л сѣмѣна. Кѣнд се аратѣ кѣрѣбѣшѣї, атѣче самѣпѣ, кѣ пѣмѣнтѣл с'аѣ ѡнкѣлѣт; шѣ де веї сѣмѣна акѣ, тѣмѣрѣѣ ва рѣсѣрѣ. Мѣлаѣл тѣрѣцел самѣпѣ-л дѣпѣ С. Георгѣе, еарѣ хрѣшка токма ѡн лѣна лѣї Іѣпѣ пѣпѣте де С. Олѣфрѣе.

Де овѣс самѣпѣ пе фалче треї кореѣе, де сѣкарѣ доѣѣ кореѣе, де грѣѣ шѣ де орѣ

ші де хрішкѣ шесе пѣтрѣрї, еарѣ де пѣ-
пѣшоїѣ пѣтаї зна пѣтраре. Де бате вїнтѣл,
пѣ съмѣна, шї де пѣ поцї їнгѣдї, апої са-
мѣлѣ асѣпра вїнтѣлї, еарѣ пѣ дѣпѣ вїнт.

§. 5.

Г р ѣ п а т ѣ л .

Грапа есте о знеалѣ сїмплѣ, дарѣ еа
їнсемнеазѣ мѣлт ла лѣкрареа кїмпѣлї. Че
фолос ар фї де'н арѣтѣрѣ шї съмѣпѣтѣрѣ,
де пѣ с'ар грѣпа челе че с'аѣ съмѣнат?
Грапа асемнеазѣ бразделе пе арѣтѣрѣ,
грапа їмпрѣцїе грѣпцеле шї ле акопере
кѣ цѣрпѣ, грапа кѣрѣцѣ арѣтѣра де рѣдѣчїнї
шї де бѣрѣене.

Їнсѣ оаре адѣче-ва грапа ачест фолос,
де веї грѣпа орї кѣм? Грѣпатѣл есте зшор
лѣкрѣ, дарѣ требѣе съ зрѣеде кѣ вѣпѣ со-
котеалѣ шї дѣпѣ рїндѣеалѣ. Маї бїне есте
а грѣпа кѣ каї декїт кѣ вої, пентрѣ кѣ каї
мерг маї репедѣ, шї аша фармѣ грапа маї
бїне вѣлгѣрїї. Бѣрѣенеле шї рѣдѣчїенеле че
се прїнд де колцїї грапеї, требѣе а ле кѣ-
рѣцї шї а ле пѣне грѣмѣцїоарѣ пе партеа
чеа грѣпатѣ.

Ла арѣтѣрѣ вїртоасѣ есте де певое гра-
пѣ кѣ колцї де фїер, їнсѣ ла арѣтѣрѣ цѣрп-
ѣоасѣ грапа съ фїе де летп шї зшоарѣ.

Де есте вѣдъ арѣтъра, пѣ грѣпа, къ се вѣце арѣтъра шѣ се коржеще. Фоарте вѣне се токмеще сътъпѣтъра, де веѣ грѣпа пѣ пѣ-таѣ де а лѣпгѣл, чѣ шѣ де а кѣрмезішѣл.

Де аѣ рѣсѣрѣт не арѣтърѣ вѣреанѣ, орѣ де с'аѣ ѣвѣртошат арѣтъра фоарте, грапѣ де поѣ шѣ те веѣ фолосѣ.

§. 6.

Бѣтъчѣре а арѣтъреѣ къ тѣвала.

О вѣеалтѣ алеасѣ, каре есте фоарте де фолос ла лѣкрареа кѣмпѣлѣѣ, есте тѣвала. Ачеаста есте вѣ гѣлѣтъш рѣтънд шѣ лѣпг ка де доѣ коцѣ. Ла амѣндоѣѣ капетеле аре чепѣрѣ де фѣер, каре се ѣвѣртеск ѣмпрезнѣ къ гѣлѣтъшѣл ѣн доѣѣ вѣрекѣ асемене де фѣер че сѣнт принсе де о грѣндѣ. Фѣѣнд де грѣнда ачеаа принсе орѣкѣрѣле орѣ тѣпжала, кѣнд траг вѣтеле, се ѣвѣртеще гѣлѣтъшѣл шѣ бѣтъ-чеще арѣтъра.

Не аѣ ѣнтрат ѣнкѣ претѣтѣндене ачеаста тѣвалѣ ла ѣнтревлѣнцаре, дарѣ еа есте фоарте де фолос. Тѣвала бѣтъчеще арѣтъра чеа цѣрноасѣ шѣ ѣнфоетѣ, шѣ аша се пѣстреазѣ вѣмезеала ѣн арѣтърѣ. Тѣвала орѣ фаршѣ орѣ апасѣ вѣлгѣрѣѣ ѣн пѣмѣнт шѣ асеменеазѣ арѣтъра, де есте фоарте ѣндѣмѣнѣ а косѣ шѣ а адѣла. Тѣвала апасѣ шѣ грѣвѣделе челе

сѣтъпате маї вѣне ѡ пѣтѣнт шї ле лѣпеще де цѣрпѣ. Тѣвала тѣртеще шї кѣлбечїї, вѣертїї шї тоате вѣетѣцїле челе че сїнт де стрїкѣчїзне пентрѣ сѣтъпѣтѣрѣ. Пѣпѣ шї сѣтъпѣтѣра че аѣ ресѣрїт естѣ вѣне а о вѣтѣчї кѣ тѣвала, дакѣ тїпжеще, шї тїмпѣрїѣ ва ѡвїоша.

§. 7.

Плївїтѣл шї прѣшїтѣл.

Адесе орї зїче плѣгарїѣл, дѣпѣ че аѣ сѣтъпѣт шї аѣ грѣпат: „еѣ ам пѣс ѡ пѣтѣнт шї мї-ам лѣат о грїжѣ; сїре тоамѣ воїѣ венї шї воїѣ рѣдїка мапа.“ Се ѡтїмплѣ ачеаста, дапѣ пѣ ла тот фелїѣл де пїне шї пѣ пе орї че фелїѣ де локѣ. Чел че пѣ се зїтѣ ла сѣтъпѣтѣра са кѣм креѣче, де тѣлте орї се кѣеще. Де холда чеа тїпѣрѣ сѣ-цї фїе пeadormїт амїнте: кѣ еа аре ѣп дѣштан таре, каре се рѣдїкѣ асѣпра еї шї о ѡнеакѣ. Вѣрѣеана естѣ дѣштанѣл чел рѣѣ а холделор, шї де естѣ арѣтѣра рѣдѣчїноасѣ, апоїѣ се рѣдїкѣ адесе орї вѣрѣеана маї тїмпѣрїѣ де-кїт холда, шї о фаче де тїпжеще.

Екопомѣл чел вѣп есѣ адесе орї ла холда са, сѣ о вадѣ, кѣм се аратѣ: де естѣ верде шї фрѣнзоасѣ, орї гѣлвїе шї офелїтѣ. Де афлѣ цѣранѣл кѣ се рѣдїкѣ вѣрѣеана шї

îмпресъръ тѣпъра холдъ, мерце къ тоатъ
каса, шѣ пѣмече шѣ лѣкрѣторѣ, де о плѣ-
веще де вѣрѣанъ. Остенеала шѣ келтѣеала
ачеаста нѣ рѣмѣне фѣръ де фолос, пентрѣ
къ холда, каре де рѣвл вѣрѣенелор тѣпѣяа,
се рѣдѣкъ ѣн сѣс шѣ се реварсѣ ѣн спѣче
тѣпоасе.

Сѣнт ѣнсѣ алте фелѣрѣ де пѣнѣ, де'н каре
нѣ се алеце нѣмѣкъ, де нѣ веѣ лѣкра пре лѣнгъ
дѣнселе кѣнд креск. Пѣпѣшоѣл есте чел
де ѣнтѣѣ, каре кѣатъ пре цѣран сѣ асѣде ѣн
фѣерѣнтеала чеа маѣ маре къ сапа пре лѣнгъ
дѣнсѣл. Де доѣъ орѣ есте де черѣнцѣ а
прѣшѣ пѣпѣшоѣл. Кѣм ресаре пѣпѣшоѣл
шѣ есте де ѣн лат де мѣнъ де ѣналт, мерѣѣ
де-л прѣшеце шѣ-л апѣръ де вѣрѣанъ.
Де веѣ ѣнтѣрѣяа къ прашѣла де ѣнтѣѣ, нѣ веѣ
аве вѣкрѣе де'н пѣпѣшоѣѣ. Дѣпъ прашѣлъ
креѣце пѣпѣшоѣл ка де'н апѣ; шѣ ла доѣъ
саѣ треѣ сѣпѣтѣмѣнѣ дѣпъ ачеаста, прѣшеце-л
адоѣъ оарѣ, адѣнѣнд цѣрпъ пре лѣнгъ стрѣ-
жан, ка сѣ нѣ-л клѣтѣне вѣнтѣл де'н рѣдѣ-
чѣнъ. Асемеене лѣкрѣ аѣеапѣтъ шѣ бараѣѣ-
леле. Доѣъ прашеле чер шѣ еле. ѣнтѣяа
датъ есте де черѣнцѣ а ле кѣрѣѣѣ де вѣ-
рѣанъ, еарѣ ал доѣле рѣнд а ле пѣсѣпѣ кѣѣ-
вѣрѣле къ цѣрпъ.

§. 8.

Кълесъл пѣнелор.

Оара кълесълѣ есте о оаръ de мѣнгъ-
ере шѣ de въкрѣе ѣн царъ. Кѣнд сосеще
ачеаста оаръ вѣне-къвѣнтатъ, апѣкъ плѣгарѣ
коаса, гребла, фѣрка, шѣ мерг ѣн царѣнъ
сълѣтѣнд de въкрѣе, съ кълеагъ ѣнтѣлѣт
челе че аѣ сълѣпат.

Ѡнсъ пе кѣт есте de мѣнгъѣоасъ, пе атѣт
есте шѣ de прѣмеждѣоасъ (перѣкѣоасъ) оара
кълесълѣ. Чел че нѣ чѣаркъ тѣмпѣл къ ѣн-
целепѣѣне, пѣрде адеце орѣ ла довѣндъ
даръл лѣѣ Дѣмнезеѣ de'н мѣне.

Пентрѣ чел de'н тѣѣѣ, пѣнеа съ фѣе
коаптъ. Рѣѣ есте, дакъ веѣ косѣ холда верде,
пентрѣ къ тѣѣѣеще шѣ се прѣзѣреще грѣ-
ѣптеле; даръ ѣнкъ маѣ рѣѣ есте, дакъ о веѣ
лъса съ се рескоакъ, пентрѣ къ грѣѣѣеле
се скѣтѣрѣ, шѣ ѣнсѣшѣ паѣл се негреще шѣ
се фѣрѣѣе. Маѣ алес грѣѣл шѣ оръл се скѣ-
тѣрѣ лесне, шѣ de нѣ веѣ лѣа сеама, вор ре-
тѣне спѣкрѣле дешерте. Де аѣ ѣнчѣпѣт
грѣѣѣеле а се ѣнвѣртоша, нѣ о лѣса съ маѣ
стѣе холда, чѣ къмпѣнеще тѣмпѣл, шѣ de-л
афлѣ фаворѣторѣѣ шѣ ѣндѣтѣпат, апѣкъ коаса
орѣ сечереа шѣ кълкъ холда жос ла пѣмѣнт.

Холделе челе ѣналѣе, прѣкът секара шѣ
грѣѣл, есте маѣ вѣне а ле сечера. Ѡн лѣкрѣ-

торіѣ вѣн сечеръ не зі треї клѣї де холдъ, адекъ поъзечї де спопї. Еаръ холделе челе маї жоасе ле кѣлкъ ла пѣмїнт кѣ хреавка. Ън косаш вѣн кѣлкъ не зі вшор шесезечї де прѣжинї де холдъ ла пѣмїнт.

Нѣ есте вїне а адѣна шї а лега холда їндатъ дѣпъ коасъ. Їнтре холдъ се афлѣ тѣлте вѣрѣене, шї нїчї паїеле нѣ сїнт вешезїте; шї де аї лега їндатъ їн спопї, с'ар їнкѣлзї паїеле шї ар тѣчезї холда. Дѣпъ че с'аѣ вешезїт паїеле шї еарѣа вїне, апѣкъ грѣвѣла шї адѣпъ ла олалтѣ вразделе їн грѣтѣцїоаре, шї ле леагъ їн спопї. Снопї се пѣн апоїѣ їн жѣтѣтѣцїї де клѣї кїте де чїнчїспрѣзече спопї. Їн клѣї требѣе съ стее холда їнкъ маї тѣлте зїле декїт ла пѣмїнт, ка съ се свїнтезе вїне шї съ се вѣсѣче.

Вара фїїнд аршїцѣ таре шї холда вѣкатѣ фоарте, есте вїне а адѣна шї а лега пѣмаї демїнеаца не роаѣ шї спре сеаръ не рѣкоаре, кѣ алмїнтере се фартѣ паїеле шї се скѣтѣрѣ грѣвїцеле. Маї алес грїѣл шї орзѣл се пїерде фоарте тѣлт, де-л веї лѣса съ се рескоакъ шї-л веї лега не аршїцѣ.

Де с'ар коаче тоате холделе одатѣ, нѣ ар цї че съ факъ оаменїї кѣ дѣнселе. Даръ Дѣтнезеѣ аша аѣ рїндзїт, кѣ холделе не рїнд се кок шї се чер сечерате. Ъпеле, прѣкѣт овѣсѣл, сїнт шї маї вїнжоасе, шї де нѣ апѣкъ отѣл съ ле адѣне, маї їнгѣдѣе. Їнтре

тоате сосеще маї інтѣѣ секара ші орзъл, апоѣ грѣл, апоѣ овѣсъл. Регѣла ла кѣлес есте ачеаста: пе рѣнд аї сътѣнат, пе рѣнд ші кѣлече.

Пѣпѣшоѣл, хрѣшка ші барабѣлеле се апропѣ де кѣлес токма тоатпа. Дѣпѣ че аѣ пѣс лѣкрѣторїї тоате челелалте ла кале, сосеще ші кѣлесъл пѣпѣшоѣлѣї. Пѣпѣшоѣл есте. Вѣн де кѣлес, кѣнд се вѣскѣ пѣпѣшеле ші стрѣжанѣл ші се гѣлѣпескѣ грѣвѣцеле. Кѣ кѣлесъл пѣпѣшоѣлѣї пѣ есте вѣне а се грѣвѣї, пентрѣ кѣ чѣокѣлѣл ші грѣвѣцеле се вѣскѣ маї вѣне пе стрѣжан дѣкѣт аївреа. Пѣпѣшоѣї чеї кѣлешї съ пѣ стѣе лѣнг ѣн товѣлѣ, пентрѣ кѣ пѣпѣшеле се ѣнкѣлзеск ші грѣвѣцеле ѣнколѣеск. Дѣпѣ че сѣнт пѣпѣшоѣї десѣѣкаѣї, есте вѣне а-ї лѣса пе аріе ла соаре вро доѣѣ зїле, кѣ се свѣптеазѣ ші се ѣнгѣлѣпеск ка чеара. Кошерѣл де пѣпѣшоѣї, кѣ кѣт есте маї ѣнгѣст, кѣ атѣта маї вѣне стаѣ ші се свѣптеазѣ пѣпѣшоѣї ѣн ел. Маї лат дѣкѣт де жѣтѣтате де стѣнжѣн съ пѣ фїе кошерѣл.

Алте холде тѣнжеск ші се стрѣкѣ, дакѣ дѣ плоае пестѣ дѣпселе ѣн полог; ѣнсѣ хрѣшка пѣ аша. Хрѣшка есте вѣне а о косѣ ѣн плоае, ші а о лѣса ші о съптѣтѣпѣ ла пѣмѣнт ѣн плоае. Ші оаре пентрѣ че? Пентрѣ кѣ плоѣнд пе хрѣскѣ, се вѣплѣ грѣвѣцеле вѣне ші се фак тарѣ ші съпѣтоасе.

Ші хрїшка чеа слабъ, де ва піка не дѣнса дѣпъ косіре плоае вѣпъ ші калдъ, се фаче де фрѣпте, пентрѣ къ тоате грѣшцелѣ челе дешерте се вмплѣ де вмезеалъ.

Баравълеле сѣнт атѣпче коапте, кѣнд се вѣвкъ де тот вѣрѣапа. Напнте де ачеаста пѣ есте бѣне а скоате баравълеле де'п пѣмѣнт. Баравълеле съ фѣе свѣнтате ші де дѣрпѣ кѣрѣцѣте, кѣнд воецѣ але пѣне ѣп пѣмѣнт. Ашѣждере ші гроапа съ фѣе вѣкатъ ші бѣне свѣнтатъ. къ алмѣптереа пот съ ѣпколѣаскъ баравълеле.

КАП АЛ ДОМЕ.

§. 9.

Деспре фѣпаѣе.

Декѣнд аѣ ѣпчепѣт оатенѣѣ а се ѣпштѣлѣцѣ ші а лѣкра дарѣнеле, аѣ ѣпчепѣт ші фѣпаѣеле а се ѣпштѣцѣна. Фѣпаѣѣл продѣче еарѣѣ ші пѣшѣне спре пѣтрѣѣѣл (храна) вѣтелор, фѣрѣ де а-л ара саѣ а-л сѣтѣна; ші ферѣче де господарѣѣл, кареле аре вѣ фѣпаѣѣ вѣп, къ ачеста аре ші пѣшѣне пентрѣ вѣтеле сале. Нѣ тоате фѣпаѣеле ѣусѣ сѣнт асемене де вѣне. Фѣпаѣѣеле не деалѣрѣ ші не коасте ѣп фаѣа соа-
 Лѣѣendarѣѣ п. III. Кѣл. (Ѣѣѣѣ. f. d. 3. Ѣ. rom.) 2

реллї пѣ продѣк тѣлтѣ мапѣ, пентрѣ къ пѣ аѣ ѣмезеалѣ. Дарѣ шї пе локѣрї апоасе пѣ есте мапа преа алеасѣ. Пе вахне се фаче пѣтаї рѣгоз. Ачеста есте акрѣ шї доарѣ каїї пѣтаї їл тѣпїнкѣ, дарѣ вїтеле корпѣте пїчї пѣ каѣтѣ ла ел. Аѣ афлат оамениї кїпѣрї, прїп каре токмеск вахпеле аша де вїне, де продѣк еарѣа чеа таї вѣпѣ.

Ѓл от аваѣ о вахпѣ маре шї латѣ. Алта пѣ креѣеа, декѣм трестїе, рѣгоз шї алте вѣрѣене де вахпѣ. Че аѣ фѣкѣт їнѣсѣ отѣл? Ел с'аѣ апѣкат шї аѣ сѣпат їн лѣнг шї їн кѣрмезїшї песте тоатѣ вахпа шапѣѣрї (каналѣрї) де жѣтѣтате де стїпжѣп де лате шї де адїнче. Ѓн ачеле с'аѣ скѣрс тоатѣ апа де пе вахпѣ, їнкїт песте дої аїї саѣ їпвѣр-тошат вахпа. Стѣхѣл їнчетасе а креѣе, дарѣ рѣгозѣл тот ерá, шї еарѣѣ дѣлче пѣ се ведеа. Че аѣ таї фѣкѣт сїргѣїпчїосѣл ѣѣран? Ел аѣ їпжѣгат боїї ла о грапѣ де фїер шї аѣ сѣѣрїеат вахпа, де аѣ скос рѣдѣчїна тѣшкїѣлѣї, ка сѣ пѣ поатѣ сѣ креаскѣ пїмїкѣ. Апоїѣ аѣ лѣат фелїѣрї де сѣтїнѣе: тѣзѣрїке, трїфоїѣ, пѣрїнк, шї аѣ сѣтѣпат пе ѣнде грѣпасе. Дѣпѣ ачеста аѣ кѣрат ѣѣрпѣ пѣсїпоасѣ шї аѣ пресѣрат претѣтїндепе, вѣтѣчїнд пе деасѣпра шї кѣ тѣвала. Аѣ авѣт сїргѣїпчїосѣл ѣѣран тѣлтѣ остенеалѣ, їнѣсѣ дѣпѣ кїѣїѣа аїї с'аѣ токмїт локѣл лѣї аша де вїне, къ с'аѣ фѣкѣт

de'n бахпъ стѣхоасъ фѣнацѣл чел mai de фрѣнте.

Мѣшкѣл се лѣцѣще adese ori шѣ песте фѣнацѣле челе вѣне, шѣ ѣмпѣдекъ крещереа ервеѣ. Пентрѣ ачѣеа de фолос есте прѣмѣ-вара а грѣпа кѣ о грапѣ de фѣер фѣнацѣле, шѣ а ле кѣрѣдѣ de мѣшкѣш шѣ de спѣта че се прѣнде ne деасѣпра de'n мѣстѣл омѣтѣлѣш. Мѣшнѣоаеле че сѣнт ne фѣнаце, нѣ сѣнт de лѣсат, чѣ de ѣмпрѣщѣеат, кѣ еле прѣнд мѣлт лок, ne каре ар пѣтѣ съ крѣаскѣ еарѣ.

Фолосѣл фѣнацѣлор атѣрнѣ шѣ дела фа-череа фѣнѣлѣ. De веѣ косѣ еарѣа преа тѣнѣрѣ, скаде мѣлт фѣн шѣ есте прѣмеждѣос пентрѣ вѣте; еарѣ de о веѣ лѣса преа тѣрѣшѣ, еакѣ еарѣа преа таре шѣ пѣерде mana. Фѣнацѣле сѣнт атѣнчѣеа вѣне de косѣт, кѣнд есте еарѣа ѣн флоаре. Demѣеаца шѣ сеара ne роѣт таѣт коаса. вѣне шѣ кѣлкѣ еарѣа ла пѣмѣнт. ѣн полог съ стеа фѣнѣл пѣнѣ че се вѣскѣ вѣне, кѣ de-л веѣ адѣна верде, мѣчѣеце шѣ се стрѣкѣ.

Кѣпѣцѣле съ нѣ фѣе ларѣшѣ, чѣ ѣнгѣсте, палте шѣ ла вѣрв аскѣдѣте, кѣ фѣнѣл de-ѣ шѣ жѣлав, се свѣнтеазѣ, петрекѣндѣ-л вѣнтѣл шѣ соареле. De-ѣ vede кѣ есе фѣт de'n кѣпѣцѣ ori de'n стог, есте вѣ семп кѣ с'аѣ ѣнкѣлѣгѣт фѣнѣл; пентрѣ ачѣеа нѣ лѣса, чѣ ѣмпрѣщѣе ка съ се свѣнтезе.

§. 10.

Фінаце плънтате.

Оатеніи аѣ афлат кіп а фаче пъшзеп
взпъ ші тъноасъ ші фъръ de фінаце фіреці.
Unde нъ сінт фінаце фіреці, аколо плънтеазъ
църаніи чеї віне ківернісіторі ервзрі ші фак
інкъ маї тълт фін, декіт ар фаче пе локзрі
неарате.

Ервеле челе маї фолосітоаре ші маї ін-
дътълпате спре сътълпаре de фін сінт зртъл-
тоаре: Лвцерна саѣ тріфоїѣл фрінческ; трі-
фоїѣл іспанік; тріфоїѣл търческ саѣ тълзъ-
рікеа; тріфоїѣл тік кѣ флорі албе, ші трі-
фоїѣл таре.

Лвцерна саѣ тріфоїѣл фрінческ цїне
кѣ о сътълпътъръ зече пълъ ла чїпчїспръ-
зече ані, de есте пълмїнтъл грас ші ашезат.
Іп о варъ, de нъ ва фі съчетъ, се поате косї
лвцерна de патрѣ орї.

Тріфоїѣл іспанік есте інкъ маї взп
декіт лвцерна, пентрѣ кѣ нъ алеце пълмїн-
тъл. Фіе локъл апос, фіе макрѣ (сек), фіе
пїетрос, ачеаста еарѣл креще фрѣтос ші нъ
тїпжеще de фрїг, ка алтеле. О сътълпътъръ
de тріфоїѣл іспанік цїне доїспръзече ані.

Мълзърїкеа саѣ тріфоїѣл търческ креще
їп орї че фелїѣ de пълмїнт; ea есте маї

вѣпъ дѣкѣт алте трѣфоїѣрї, пентрѣ къ есте фрѣнзоасѣ. О сѣмънѣтѣрѣ де тѣзѣрїке цїне треї пѣпъ ла чїпчї апї.

Трѣфоїѣл таре аре фрѣнзе лате шї флорї галвїне. Ла сѣмїнцѣ самѣпъ къ лѣцерна, шї есте вѣп де плѣнтат, пентрѣ къ креще тїмпѣрїѣ, есте сѣцїос тї хрѣначїѣ. О сѣмънѣтѣрѣ цїне патрѣ апї.

Де воещї сѣ саменї трѣфоїѣ, арѣ локѣл тоатпа, шї ласѣ-л сѣ стее песте еарпъ, ка сѣ се адепе арѣтѣра къ аер. Прїмѣвара арѣ-л а доѣъ оарѣ, дарѣ маї адїнк дѣкѣт аї арат тоатпа, ка сѣ се цѣрнезе арѣтѣра вїне. Дѣпъ че аї арат, грапѣ арѣтѣра шї о асемепазѣ. Апоїѣ аместекѣ сѣмїнца де трѣфоїѣ къ овѣс шї самѣпъ. Пе ѣп жѣг де кїмп мерг шесеспрѣзече фѣитѣрї де сѣмїнцѣ де трѣфоїѣ. Дѣпъ че аї сѣмѣнат, есте де черїнцѣ а грѣпа а доѣъ оарѣ шї апоїѣ а вѣтѣчї арѣтѣра къ тѣвала.

Іп вара де 'нтѣїѣ се косеѣе пѣмаї овѣсѣл, пентрѣ къ трѣфоїѣл ресаре тѣрзїѣ; дарѣ іп челелалте верї креще трѣфоїѣл тїмпѣрїѣ шї се поате косї маї де тѣлте орї. Кїнд іпфлореѣе трѣфоїѣл, атѣнчї есте ел вѣп де косїт. Пологиѣл требѣе а-л тот іпѣрна, къ маї лесне се веѣеѣе шї се ѣсѣкъ. Де воещї сѣ фачї сѣмїнцѣ де трѣфоїѣ, ласѣ а доѣа еарѣ сѣ се коакѣ вїне пѣпъ спре тоатпа. Дѣпъ че се іавїртошеазѣ грѣп-

теле, косеще тріфоїѣл шї-л адѣнъ ѡскїндѣ-л
 вїне. А їмѣлѣтї трїфоїѣл есте чел маї вїне
 еарна пе ѡер аспрѣ, пентрѣ кѣ атѣнче се
 скѣтѣрѣ маї лесне грѣѣтеле де'п п.ѣгѣлїї.

Трїфоїѣл есте о пѣшѣне фоарте хрѣпаче
 пентрѣ вїте. Нѣ пѣмаї еарна, чї шї вара,
 внде пѣ сїнт пѣскѣтѣрї, се хрѣпеск вїтеле кѣ
 трїфоїѣ. Ѣна есте де їнсемнат, кѣмкѣ трїфоїѣ
 проаспет косїт пѣ есте вїне де дат вїтелор,
 чї токма дѣпѣ че се вѣщезѣне оаре-че.

КАП АЛ ТРЕМЕ.

§. 11.

Кѣлтѣра помїлор.

Фолосѣл помїлор есте пентрѣ оаменї
 їн тѣлте прївїнѣ фоарте їнсѣтнат; пентрѣ
 ачѣеа шї кѣлтѣра помїлор есте вн лѣкрѣ де
 кѣпетенїе пентрѣ оаменї. Помїї пѣ преа
 алег кѣ локѣл, чї креск маї кѣ прѣтѣтїнде.
 Нѣмаї пе локѣрї апоасе, прѣндоасе шї де
 тот пїетроасе пѣ креск помїї, чї тїпжеск шї
 се ѡскѣѣ. Маї алес пе коасте їн фаѣа соарелѣї
 деспре мїазѣ-зї ле плаче помїлор фоарте.
 Еї се рескїрѣ шї фак поаме тѣпоасе, пентрѣ
 кѣ пе ачѣде коасте сїнт помїї апѣраѣї де
 вїнт, шї соареле її їнкѣлзеще вїне.

Поміи нѣ сѣнт тоци де зпѣл ші ачелаш соіѣ вѣн, чи де маі тѣлте соіѣрї. Аша сѣнт: орі пѣдѣреци, адекъ помї селватечї, орі помї сѣмѣпацї ші крескѣци де'н сѣмїоцѣ, орі помї ѣлтѣци, каре сѣнт чеї маі алешї.

Пѣдѣреци, адекъ мерїи ші перїи чеї селватечї креск їн пѣдѣре їнтре алци копачї ші пе алте локѣрї пелѣкрате. Пѣдѣрецеле сѣнт тѣрѣнте ші акре, ші де'н еле фак пѣмаї тѣст орі ле ѣсѣкъ ла соаре.

Поміи чеї ресѣрїци де'н сѣмѣрї ші крескѣци їн помете сѣнт маі вѣнї декїт пѣдѣреци. Мереле ші переле ачесте сѣнт марї ші ѣтеле сѣнт ші кѣ гѣст.

Прїн плѣнтаре ші кѣлтѣрѣ се їмѣлѣцеск ші се ѣмѣлѣцѣцеск помїи фоарте. Де воеци сѣ їмѣлѣци помї вѣнї, їа сѣмѣрї де тот фелїѣл де помї карїи воеци а-ї плѣнта. Мерї, перї, аѣчї, вїшенї, чїрешї, пержї, пїерсечї, зарзарї ші орі каре алци помї поци сѣ-ї плѣнтезї. Аледе зп лок апѣме де сѣтѣпат ші фѣ стратѣрї пе дѣнсѣл. Тоатна орі прїмѣвара їмплѣнтѣ пе стратѣрї їн рїндѣрї сѣмѣрїи, ші пѣлѣ ла зп ап вор кресѣ помїшорїи їнсетнат. Дѣпѣ зп ап скоате помїшорїи де'н пѣмїнт, ші-ї стреплѣнтѣ їн алт лок маї ларг, ка сѣ поатѣ кресѣ маї бїне. Аїче вор кресѣ помїшорїи кїцива апї, пѣлѣ че вор фї вѣнї де ѣлтѣїт.

Фіе сѣмвѣрїи де'н помїи чеї маї вѣнї шї маї алепїї, помїи карїї рѣсар шї креск де'н сѣмвѣрїи, де'н оарѣ ѓн оарѣ се сѣмвѣтѣческ. Прін сѣмѣпаре се ѓмѣмѣцеск пѣмаї помїи, ѓнсѣ де воещї сѣ факѣ шї поаме вѣне, есте де черїнѣцѣ а-ї ѣлтѣи. Ълтѣанїи сїнт помїи повїлїтацїи, карїи фак поаме де соїѣрїи вѣне. Сїнт маї мѣлте кїпѣрїи, ѓн каре ѣлтѣеск грѣдїнарїи помїи, ѓнсѣ челе маї алесе кїпѣрїи сїнт доѣѣ, адекѣ: ѓмплѣнтатѣл шї окїлатѣл.

Ълтѣїреа прїн ѓмплѣнтат ѣрмеазѣ прїн ѓмплѣнтареа вѣнї мѣдїце тїнере ѓнтре коажа шї лемпѣл вѣнї трѣпїне де пѣдѣреѣ. Ѓнаїнте де тоате те грїжеѣ де мѣдїце де'н помїи де соїѣрїи вѣне. Мѣдїцелє сѣ фїе пѣмаї де ѣн ан. Ачесте ле таїѣ ѓн лѣна лѣи Мартїе, ѓнаїнте де че аѣ крѣпат мѣгѣрїи, шї ле пѣстреазѣ пѣвѣтѣмате ѓн ѣѣрнѣ пѣнѣ ла оара де ѣлтѣїт.

Тїмпѣл чел маї ѓндѣмѣнат де ѣлтѣїт есте ѓн лѣна лѣи Априліе. Сосїнд ачеста, рѣтеазѣ помїшорїи, че воещї а-ї ѣлтѣи, кѣ ферестѣл де доѣѣ палме дѣла пѣмїнт шї петеѣѣ кѣ кѣѣїтѣл рѣтеѣѣѣѣра вїне. Апоїѣ дѣспоаїе кѣ капѣѣл кѣѣїташѣлѣи коажа де лемпѣл трѣпїнеї ла рѣтеѣѣѣѣрѣ ѓн атїте локѣрїи, кїте мѣдїце воещї сѣ ѓнфїцїи. Дѣчї аскѣѣ мѣдїца де о латѣре ка де о ѣнрїе де лѣнѣ шї ѓнфїце-о дѣпѣ коажѣ ѣнде аї дѣспоїат. Дѣпѣ че аї ѓмплѣнтат аша тоате

млъдїцеле, прекъм аї дорїт, стрїнце коажа
вїне їмпрежър ла рътезътъръ, леагъ-о къ
скоарцъ де теїѣ шї о зпце къ стоалъ фъ-
кътъ де'п ръшїнъ, чеаръ, сеѣ шї терпентїн,
саѣ шї къ лът хлеїос, їнвълїнд пѣтаї къ о.
кїрцъ (кїлц), ка съ пѣ кадъ лътъл жос.

Де воецї съ креаскъ помїї палцї, ръ-
теазъ-ї сѣс; еаръ де воецї съ фїе рескїрацї
пе жос, рътеазъ-ї апроапе де пъмїнт; — шї
їнсеампъ-цї шї ачеаста, къ млъдїцеле де
тър се їмплътъ пѣтаї пе мерї, челе де пър
пѣтаї пе перї, адекъ де зпѣл шї ачелаш
соїѣ тревѣе съ фїе млъдїца къ трѣпїна пѣ-
дѣреуѣлї че воецї съ о злтѣецї.

Алт кїп їнкъ маї вѣн шї маї зшор
декїт їмплътатъл, де а новїлта помї, есте
окїлатъл. Ачеста зртеазъ маї алес їн
лѣна лѣї Ізпїе, кїнд кїфтеск помїї де тѣрсъ.
Де воецї съ окїлезї зп пѣдѣреу прїп зп
соїѣ вѣн де поапе, таїтъ маї їнтъїѣ къ кѣцї-
ташъл їмпрежъръл зпвї окїѣ де'п потъл чел
вѣн їн треї зпгїзрї, шї скоате окїѣл къ коажа
шї къ мїзга афаръ. Де аїче мерцї їндатъ
ла пѣдѣреуѣл че воецї съ-л окїлезї, шї таїтъ
маї їнтъїѣ коажа кѣртезїш, апоїѣ дела тѣ-
їътъръ маї їн сѣс о деспїкъ, шї деспоїндѣ-о
къ кѣцїтъл де лемп, вїръ сѣв коажъ окїѣл,
їнсъ аша ка тѣгѣлїа съ фїе афаръ. Апоїѣ
апасъ коажа чеа деспоїатъ вїне де лемп
шї о леагъ къ скоарцъ де теїѣ, лѣсїнд тѣ-

гърѣл афарѣ. Дѣпъ че с-аѣ princ тѣгърѣл ші аѣ ѣнчепѣт а рѣсърі, рѣтеазѣ деасѣпра лѣі пѣдѣреѣл кізеші ші ѣнде тѣѣтѣра кѣ стоалѣ орі ші кѣ лѣт галѣѣн ші хлѣѣос.

Дела треі ані пайнте сінт ѣлтѣаніі ѣзні де стрѣплѣнтат. Маі ѣнтѣѣѣ сапѣ гроапе ларѣі ші деѣтѣл де адѣнче, ѣнде воѣѣѣ сѣ плѣнтѣзі ѣлтаниі. Де нѣ пріпѣѣѣе тѣмпѣл, ѣне ѣсте сѣ стѣе гроапеле кѣтѣѣ-ѣа тѣмп, ка сѣ се ѣнкѣлѣзѣаскѣ ші сѣ се адѣне кѣ аер. Апоіѣ скоате ѣлтѣаніі ші-і плѣнтѣазѣ кѣ ѣзнѣ сокотеалѣ. Рѣдѣѣѣнеле сѣ ѣіе пѣѣѣтѣмате ші сѣ аѣѣѣ лок ѣн гроапа чеа ѣѣкѣтѣ де а нѣ се ѣndoі. Помѣл сѣ стѣе дрепт, ші ѣѣрна каре о торні ѣн гроапѣ пѣсте рѣдѣѣѣне, сѣ ѣіе тѣѣѣнтѣ. Ьіне ѣсте а ѣнѣѣде апроапе де ѣлтѣан ѣн пѣѣмѣнт ѣн почѣѣѣѣ ші а лега ѣлтѣанѣл де дѣнсѣл, ка сѣ нѣ-л кѣѣѣтѣне ѣнтѣл.

§. 12.

Лѣк рареа ѣіа ѣѣелор.

Ѭіеа ѣсте о плантѣ ѣоарте ѣзнѣ ші ѣолосѣтоаре. Еа чере тѣлѣтѣ ѣстѣнеалѣ, дарѣ адѣѣе ші тѣлѣтѣ ѣолос, ѣнкѣт прѣмѣазѣ ѣнсѣтѣт пѣптрѣ ѣстѣнеалѣ ші кѣлтѣеалѣ. Ѭіеа крѣѣѣе орі ѣнде, ѣнсѣ маі алес пѣ аѣеле локѣрі ѣнде се деѣпріѣтѣѣѣѣѣѣѣ тѣмпѣрѣіѣ. Ѭі-

пацселе проѣк пе лок шес маї тѣлтѣ поамѣ
 декіт челе пе коасте, дарѣ поама де'н вііле
 де пе коасте есте маї вѣпѣ декіт чеа де пе
 шесѣрї. Пе коастеле челе че сїнт їн фаца
 соарелѣї деспре мїазѣзї, сїнт вінаделе челе
 маї алесе, пентрѣ къ віеа аре вара кълдѣрѣ
 шї есте їндосїтѣ де вінтѣрїле челе мїезо-
 поптале. Пѣмїнтѣл дес шї хлїеос нѣ есте
 вѣп пентрѣ віе, чї еа се їмпакъ фоарте къ
 пѣмїнт ѣрнос, кам пѣсіпос, вскѣчїос шї
 аместекат къ прѣнд, пентрѣ къ ачест фелїѣ
 де пѣмїнт ѣїне кълдѣрѣ ла рѣдѣчина віеї.

Чел че воеще съ плѣптезе вѣп вінаѣѣ,
 требѣе маї їнтѣїѣ съ кѣрѣѣе шї съ ѣр-
 неаскъ віне локѣл. Локѣл вѣрѣенос шї
 віртос нѣ есте вѣп пентрѣ віе. Пентрѣ ачееа
 есте де сѣпат шѣпѣѣрел дѣпѣ шѣпѣѣрел
 пѣпѣ ла ѣенѣкїѣ де адїнк, арѣкїнд ѣърна
 де'н вѣл їн алѣл їн ачел кїп, ка ѣърна де
 асѣпра съ віе dedесѣпт, еарѣ чеа dedесѣпт
 съ віе deасѣпра. Де есте ѣърна вѣртоасѣ,
 требѣе а о фѣрма тѣрѣѣѣел, ка съ нѣ фїе
 вѣлгѣрї, шї тоате рѣдѣѣїнеле де вѣрѣене
 требѣе а-ле скоате ка съ ретїїѣ локѣл кѣрат.

Вїіле, ле плѣптеазѣ рїндѣрї спре мїа-
 зѣзї, къ аша ле стрѣѣате маї лесне соареле
 шї се кок маї віне поамеле. Тїмпѣл чел
 маї вѣп де а стрѣплѣпта вїіле есте тоампа
 фїе кїт де тїрзїѣ. Гропїцеле съ фїе дестѣл
 де ларѣї, ка съ аїѣѣ вѣде а се рескїра рѣдѣ-

чипеле. Църна къ каре се аствпъ гропиделе есте вине а о аместека къ гъпоиѣ вине пѣ-трезѣт, ка съ айбъ виделе хпанъ маѣ тѣ-поасъ.

De пѣ ай атѣте рѣдѣчине шѣ тѣфѣ de вѣе кѣте дорещѣ съ плѣптезѣ, апоиѣ есте къ пѣ-тинѣцъ ѣн ѣрмѣторѣ кѣп але ѣммѣлѣдѣ. При-мѣвара ѣн лѣна лѣѣ Мартѣе таѣтъ de ѣн тѣфеле de вѣе den фѣекаре кѣтева кренѣѣ маѣ сънѣ-тоасе. Ачесте ле кѣрмѣ шѣ фѣ вѣргѣде кѣте de доѣъ палме de лѣнѣѣ шѣ лѣгѣндѣ-ле ла олалтѣ, ле пѣстреазѣ оарезнде ѣн пѣ-мѣнт орѣ ѣн апѣ. ѣн лѣна лѣѣ Априлѣе, кѣндѣ фак виделе мѣгѣрѣ, фѣ ѣн страт цѣрпѣт вѣе шѣ гѣпоѣет ѣн грѣдѣнъ шѣ ѣнфѣе вѣргѣделѣ рѣндѣрѣ дрепт ѣн жос ѣн пѣмѣнт, ка съ се vadъ пѣмаѣ de ѣн деѣет капѣтъл вѣргѣѣей афарѣ de пѣмѣнт. Дѣпѣ ѣн ап, адекъ ѣн тоатна а доѣа, вор фѣ de ѣн вѣргѣделѣ челе плѣптате тѣфѣ марѣ, каре ле поѣѣ апоиѣ стрѣ-плѣпта de не страт не винаѣ.

Вѣе се пот ашѣждере ѣлтѣѣ, ка шѣ помѣѣ. De воеѣѣ съ ѣлтѣеѣѣ вѣеа къ мѣдѣ-ѣѣ de соѣѣ маѣ вѣн, апоиѣ рѣтеазѣ креанга de вѣе къ фѣерестеѣл, шѣ петезеѣе рѣте-зѣтъра къ кѣѣѣтъл, деспѣкѣндѣ-о пѣѣѣн ла капѣт. Апоиѣ аскѣѣцъ мѣдѣѣа чеа вѣнѣ шѣ о ѣнфѣе ѣн деспѣкѣтърѣ кам спре марѣѣе, ка съ вѣѣ коажа дрепт ла коажѣ шѣ лемпѣл ла лемп. Дѣпѣ ачѣаста стрѣѣѣе деспѣкѣтъра

ші легіндъ-о кѣ скоардъ de теіѣ, о вѣце кѣ стоалъ de'n рѣшнѣ, чеаръ, сеѣ ші терpentiu саѣ пѣтаі кѣ лѣт галбѣн.

Пре лінгъ віе есте тотдеавна лѣкрѣ, де воещї съ се факъ фрѣтоасъ шї съ продѣкъ поате тѣпоасе. Де аѣ фост віеа песте еарнѣ акоперїтѣ, требѣе прїтѣвара їн лѣна лѣї Martie а о дескоперї шї а о рѣзѣта de пѣрѣштеї, кѣрѣцїнд тлѣдїцеле de фрѣnze, тѣнд віцеле челе сечї шї вскате, шї рѣтѣ-зїнд кренцеле, ка съ ретїѣ пе о креангъ пѣ-таї кїте патрѣ саѣ шесе окї. Рѣтеzarea тлѣдїцелор съ вртеze ла мїжлок їнтре подѣрї.

Де есте пѣвїнтѣл пре лінгъ рѣдѣчїнѣ вѣтѣчїт шї їндѣсат, требѣе кѣ сапа а-л цѣрнї шї вѣрѣенеле че се аратѣ, а-ле кѣрѣцї. Де есте пѣмїнтѣл сек, есте де черїндѣ а съпа їмпрежѣрѣл рѣдѣчїнелор шї пѣїнд гѣпоїѣ, а астѣпа апоїѣ еарѣшї кѣ цѣрнѣ. Де се цїне пѣмїнтѣл преа вмед, есте де черїндѣ а адѣче пѣмїнт пѣсїнос шї прѣнд тѣрѣнцел мї аѣ, аместека кѣ цѣрна пре лінгъ рѣдѣчїне. Ne-адормїтѣ прївїгїере съ аїѣв грѣдїнарїѣл, ка съ вѣ креаскѣ вѣрѣене пе'нтре вїї, кѣ ачесте сїнт de mare стрїкѣчїѣне пентрѣ дѣнцеле. Тоатна, кїнд се апропїе вїїле де коачере, есте вїне а рѣтпе фрѣнзеле челе тѣфоасе, че акопѣр стрѣгѣрїле, ка съ се коакѣ маї тїмпѣрїѣ шї маї вїне поата.

Кълесѣл поатеї де віе есте лѣкрѣл чел
маї воїос шї маї десфѣтат. Кїнтїнд се їм-
прѣщїе кѣлегѣторїї прїп вінаѣ шї кѣлег
стрѣгѣріле де поатѣ. Дарѣ шї перїкіос
(прїтеждїос) пентрѣ поатѣ есте кѣлесѣл
ачеста. Де се реварсѣ плої пѣтреде пе
тїмпѣл ачеста, поата се акреще, чеа маї
коаптѣ пѣтрезеѣще, шї пѣлтѣ даѣнѣ се прї-
чїнѣѣще. Преа тїмпѣрїѣ нѣ есте віне а
кѣлеѣе поата, кѣ де нѣ-ї віне коаптѣ, вінѣл
се фаче акрѣ. Поата де віе атѣиче есте
коаптѣ, кїнд їнгѣлѣѣеѣще шї се преведе
прїп трѣпса. Нѣ есте віне а кѣлеѣе поата
їн зпѣ вас, фѣрѣ дескїлініре: де-ї коаптѣ,
орї верде, орї кам пѣтрезїтѣ. Кѣлегѣторїї
сѣ авѣ ла кѣлес треї васе: зпѣл пентрѣ
поата чеа фрѣшоасѣ шї коаптѣ, алтѣл пентрѣ
поата чеа верде, шї ал треїле пентрѣ
стрѣгѣріле челе пѣтреде.

Їнкѣ сѣ не маї їнсепїпѣт кѣт тескѣеск
вінѣл де'н поата де віе.

Стрѣгѣріле де віе челе кѣлесе ле пѣп
їн зп вас маре, каре се пѣтеѣще вотеїѣ. Кѣ
пїлѣѣе де лемп флѣкѣеск їн вотеїѣл ачела
стрѣгѣріле, де се фаче ка о пїлтѣдеалѣ.
Ачеа пїлтѣдеалѣ сѣ тоарпѣ апоїѣ їн теаск
шї апѣсїндѣ-о деасѣпра се стрѣкѣрѣ тѣстѣл
їн алт вас каре есте сѣв теаск. Мѣстѣл де
віе їл тоарпѣ апоїѣ їн вѣдїле шї васеле челе
гѣтїте, лѣсїндѣ'л оаре че тїмп сѣ доспескѣ.

Врана ла вѣте сънѣ фіе асѣпатѣ, кѣ мѣстѣл
 dospind . Фаче спѣмѣ, каре есе апоіѣ пе
 врапѣ афарѣ. Dospind аша мѣстѣл, дела о
 оарѣ се лимпезеѣце. Винѣл чел лимпедѣ есте
 деасѣпра, еарѣ дрождеде кад пе фѣнд. Дѣпѣ
 че се лимпезеѣце винѣл, іл скот деп вѣте
 ші-л тоарпѣ іп алѣ вѣте кѣратѣ, іп каре
 ші реміне. Де'н дрождеде де вин челе ре-
 масе фіерѣ апоіѣ ракіѣл. Кѣ кіт маі коапѣ
 ші маі сънѣтоасѣ есте поата, кѣ атіта маі
 вѣн ші маі кѣ гѣст есте винѣл.

КАП АЛ ПАТРѢЛЕ.

Пексрѣріеа.

§. 13.

Деспре віте.

Вітеле адѣк оаменілор фоарте мѣлт
 фолос. Дпеле ажѣтѣ оаменілор ла лѣкрѣ
 ші орі траг пѣмаі ла кар, прекѣт сінт воіі,
 орі поартѣ ші сарчіне, прекѣт сінт каіі,
 асініі ші катіріі. Алте віте продѣк храпѣ
 оаменілор, прекѣт вачеле, оіме ші капреле.
 Лаптеле чел вѣн ші дѣлче, ші інсѣші карнеа
 ачестор віте пе есте поѣ спре пѣтред (храпѣ).

Даръ нѣ орї-ші-кѣт не адѣк поѣтъ вїтеле фолосѣл чел тарѣ, че-л ащептѣт. Ачест фолос атїрнѣ дела крещереа шї дела цїперѣа вїтелор. Фїе соїѣл де вїтѣ кїт де бѣн, дакъ нѣ о веї хрѣпї шї нѣ о веї цїне бїне, де мїкъ тїпжеще шї се авате де ла соїѣл съѣ. Цїперѣа шї грїжа вїтелор нѣ се кѣпрїнде їн ачѣеа ка съ-о їндопї кѣ тѣпкарѣ песте тѣсѣрѣ. Храпа вїтелор съ фїе кѣ тѣсѣрѣ; нїчї преа тѣлтѣ, кѣ апоїѣ се їнграшѣ вїта преа фоарте шї се фаче греа де лѣкрѣ; нїчї пре пѣцїнѣ, кѣ апоїѣ хїтїонеще (тѣкреще) шї слѣбеще. Хрѣпеще вїтеле кѣ тѣсѣрѣ, регѣлат шї ла оара са, шї се вор фаче фрѣтоасе. Нѣ арѣнка тѣлт їнаїнтеа вїтелор, кѣ вор кѣлка їн пїчїоаре, чї ле дѣ кїте пѣцїн, кїнд атѣиче вор мїнка пѣпѣ ла паїѣл чел де не ѣртѣ. Пѣшѣнеа съ нѣ фїе тот ѣмедѣ, кѣ аша се слѣбеще стомахѣл вїтелор; дарѣ нїчї тот ѣскатѣ фоарте, кѣ апоїѣ се паск алте боале.

Кѣ апа есте де цїнѣт їнкѣ маї аспрѣ регѣлѣ декїт кѣ пѣшѣнеа, пентрѣ кѣ вїта сѣфере маї леснѣ фоатеа декїт сетѣа. Адапѣ вїтеле чел пѣцїн де треї орї не зї. Апа съ фїе кѣратѣ шї рече, шї де нѣ есте рїѣ лїм-пѣде де адѣпат вїтеле, скоате апѣ де'н фїп-тїнѣ шї ле адапѣ, кѣ де'н апа чеа тѣлѣврѣ шї рѣцїнїтѣ капѣтѣ вїтеле тѣлте боале.

Ла цїперѣа вїтелор есте де черїнѣцѣ шї кѣрѣценїе. Гѣпоїѣл, пѣтоареа, пѣлѣереа

есте ши вѣтелор де стрікѣчиѣне ка ши оаменѣлор. Маї пѣципѣ хрѣпѣ, ши маї тѣлтѣ грѣжѣ есте вѣтелор маї де тѣкѣпѣ, декѣт мѣнкаре тѣлтѣ ши грѣжѣ пѣчѣ кѣт. Фѣе кал, фѣе воѣ, фѣе вакѣ, еарна о чесѣлеазѣ ши о перѣе де пѣлѣере, еарѣ вара о скалдѣ ѣн апѣ кѣратѣ. Стаѣрѣл вѣтелор сѣ фѣе де асемене кѣрат ши свѣнат. Еарна сѣ пѣ петреакѣ вѣтеле ѣн фѣрѣг не сѣв гардѣрѣ ши се пѣ стее ѣн гѣноѣпѣ пѣпѣ ѣн ѣенѣкѣ, чѣ вѣтеле сѣ петреакѣ ѣн стаѣр ши сѣ аѣвѣ кѣлдѣрѣ ши кѣрѣѣенѣе.

Паѣѣереа вѣтелор сѣ ѣнчепе прѣтѣвара, дѣпѣ че ресаре еарѣа. Ачеаста треѣѣе сѣ ѣрмеѣе де асемене регѣлат ши кѣ сокотеалѣ, ка сѣ фѣе вѣтелор де фолос. Маї алес де кѣ прѣтѣварѣ есте вѣне а да вѣтелор дѣмѣнеаѣа пѣципѣ пѣшѣне ѣскатѣ ши апоѣѣ а ле мѣна ла пѣскѣт, пентрѣ кѣ еарѣа есте фоарте зѣтоасѣ, ши де апѣкѣ вѣтеле не пентѣнкате лаком, адесе орѣ се волпѣвек.

Не роѣѣ ши не вѣрѣтѣ пѣ скоате пѣчѣ кѣнд вѣтеле ла пѣскѣт, чѣ токма дѣпѣ че ѣнкѣлѣѣе соареле ши се треѣе роѣа ши вѣрѣта. Песте мѣазѣѣ сѣ петреакѣ вѣтеле ѣн рекоаре ши токма де кѣтрѣ сеарѣ сѣ еасѣ еарешѣ ла пѣскѣт.

Пѣскѣтоареа сѣ фѣе ѣмпѣрѣѣтѣ ѣн маї тѣлте пѣртѣчеле, ши сѣ пѣ ѣтѣле вѣтеле песте тот, чѣ сѣ паскѣ тот кѣте о пѣртѣчѣе,

ка пѣскѣнд не зна, съ креаскъ еарва пе челелалте.

Пе локѣри ѡмеди съ паскъ вѣтеле, кѣнд есте тѣмн сек; еаръ пе локѣри ѡскате съ паскъ, кѣнд есте ѡмед.

§. 14.

Вачеле.

Вачеле се кѣноск дѣпъ ѡтеле семне, де сѣнт де соѣ алес шѣ вѣне де лапте.

Вака съ нѣ самене ла трѣп кѣ воѣл, чѣ съ фѣе маѣ спрѣнтенъ шѣ маѣ деликатъ.

Вака съ фѣе ѣн грѣмазиѣ ѣнгѣстъ шѣ съ аѣвъ кап тѣк.

Шѣнтечеле съ фѣе кам лѣсат ѣн жос шѣ коастеле съ фѣе раре.

Шѣчѣоареле съ фѣе скѣрте, оаселе свѣцѣрѣ, коарпеле тѣчѣ шѣ лѣчѣтоаре шѣ пѣрѣл скѣрт шѣ дес.

Ѣлѣерѣл съ фѣе таре шѣ тоале, шѣ коада лѣнгъ.

Вака съ фѣе вѣндъ шѣ астѣмѣратъ.

Ла тѣлс тревѣе а ѡтѣла кѣ вачеле вѣне шѣ а нѣ ле ѣнтѣрѣта прѣн стрѣгът шѣ вѣтае, чѣ съ стее астѣмперат шѣ вѣнд

Де есте вака ла тѣлс неастѣмператъ, апоѣ пѣне-ѣ пе спѣнаре о петекъ тѣетъ ѣн апъ рече сеаѣ ѡн сѣкѣлтеѣѣ кѣ пѣсѣп. Де

пъ се ва астѣмътра, леагъ-ї пічіоръл чел стѣнг депаїнте къ о фрѣнгїе де еасле.

Мългътоареа шї тоате васеле, їн каре се стрекъръ шї се тоарпъ лаптеле, съ фїе кърате, къ пентрѣ некъръценїе се зърѣще шї се зрѣще лаптеле.

Де се аратъ лаптеле алъстриѣ, сеаѣ рошіетїк, саѣ зърос, есте зп сепн къ орї васеле сїнт пїнгърїте, орї вачеле аѣ пъскът оаре-каре въръене стрїкъчоасе.

Де воещї съ фачї негодѣ къ фрѣптъл, апоїѣ чел маї бзп кїщїг веї аве, дакъ веї вїнде лаптеле проаспет. Даръ де есте орашъл депъртат, фъ зпт шї врїнзъ шї веї аве деасемене бзп кїщїг.

Васеле їн каре аї стрекърат лаптеле чел проаспет, ле пъне ла зп лок їндемънат знде-ї вара рекоаре шї еарпа калд. Де есте кълдъра песте фїре, лаптеле се зърѣще; еаръ де есте пре рече, пъ се прїнде стїнтїна.

Дъпъ кїтева зїле се деспарте стїатїна де лапте, шї се рѣдїкъ деасъпра, еаръ лаптеле ретїнд де деспїт се їнкїагъ шї се фаче кїшлеак. Фїїнд ачеаста, їеа стїнтїна шї о тоарпъ їн вѣдереѣ, еаръ кїшлеакъл їл їнкълзеще шї-л скоаче. Кїшлеакъл чел скопт тоарпъ-л апоїѣ їн стрекърътоаре. Зъръл ва кърѣе їн цос, еаръ їн стрекърътоаре ва ретїнѣ врїнза.

De'n smîntîntъ се алеце îн вѣдереѣ зп-
тѣл. De'n о окъ de smîntîntъ еасъ зп фѣнт
de зпт. De пѣ се алеце зптѣл тîмпѣриѣ,
пѣне îн smîntîntъ пѣцîntъ саре, сеаѣ тоарпѣ
чева ракиѣ, орî арѣнкъ о коажъ de чеапѣ,
шî îндатъ се ва алеце. Зптѣл се ва воцî,
еаръ зара ва ретîné.

§. 15.

Ф о л о с ъ л в о и л о р .

Боîй адѣк оаменîлор îndoît фолос, зпа
къ траг îн жѣт шî сîнт de ажѣторîѣ ла лѣ-
крареа кîмпѣлѣ, еаръ алта къ сîнт вѣнî de
îнгрѣшат шî сîнт îнтрѣ хранѣ пентрѣ
оаменî.

Боѣл чел вѣн de лѣкрѣ тревѣе съ фîе
чîолѣнос, îн грѣтазîѣ скѣрт шî грос, îн
пîепт лат шî рѣтѣнд, îн спîпаре лат, îн пîчоаре
скѣрт шî грос шî ла мерс регѣлат шî цѣпѣн,
ка съ пѣ фрече кѣ цѣпѣнкîѣ de'n апоîѣ.

Боѣл траѣе îнчет, дарѣ лîн шî маî
сîгѣр декîт калѣл. Арѣтѣра че о фачî кѣ
воîесте маîвѣнѣ декîт чеа кѣ каî, пентрѣ
къ каîй адесе орî смѣнческ шî скот плѣгѣл
de'n браздѣ, îнсѣ воîй траг лîн, шî плѣгѣл
кѣлкъ бразделе вîне. Îн дерîнд сîнт воîй маî
вѣнî пентрѣ економîеа de касѣ, декîт каîй.
Кѣмпѣрѣтѣра воѣлѣ есте маî ефтîнѣ de-

кѣт а калѣлѣ. Калѣл скаде ѡн прецѣ, кѣ
кѣт ѡмѣтрѣнеце, ѡнсѣ воѣл се рѣдикѣ, ѡнкѣт
сѣ ѣе воѣл кѣт де ѣтрѣн нѣ пѣрде прецѣл
сѣѣ, пѣтрѣ кѣ есте ѣѣн де ѡгрѣшат.

§. 16.

Вѣрста вѣтелор корнѣте.

Вѣтеле корнѣте сѣнт ѡнтрѣѣнѣѣѣѣ
пѣнѣ ла доѣспрезече аѣ, шѣ вѣрста лор се
кѣноѣѣе дѣпѣ дѣнѣѣ. ѡн фалка де а сѣпра
нѣ аѣ ачесте вѣте дѣнѣѣ, чѣ нѣѣѣ ѡн фалка
де десѣпт. Де'н аѣнте аѣ вѣтеле ѡпт дѣнѣѣ.
Вѣцелѣл се наѣѣе кѣ дѣнѣѣ; дарѣ ачестѣ дѣнѣѣ
сѣнт фразѣѣѣ шѣ се нѣѣѣѣ дѣнѣѣ де лапте.

ѡн аѣл ал доѣле кад доѣ дѣнѣѣ че сѣнт
ла мѣжлок де'н аѣнте, шѣ ѡн локѣл лор ресар
доѣ дѣнѣѣ де воѣ.

ѡн аѣл ал треѣле се скѣѣѣѣ алѣѣ доѣ
дѣнѣѣ де лапте, че сѣнт лѣнѣѣ чеѣ скѣѣѣѣѣѣ,
ѡнкѣт жѣѣѣѣ де треѣ аѣ аре патрѣ дѣнѣѣ.

ѡн аѣл ал патрѣле се скѣѣѣѣ еарѣѣѣ
доѣ дѣнѣѣ де лѣнѣѣ чеѣ скѣѣѣѣѣѣ, шѣ вѣта де
патрѣ аѣ аре шѣсе дѣнѣѣ де воѣ.

ѡн аѣл ал чѣнчеле се скѣѣѣѣ шѣ чеѣ деле
латѣре доѣ дѣнѣѣ, ѡнкѣт вѣта де чѣнчѣ аѣ аре
тоѣѣ ѡпт дѣнѣѣѣ де воѣ, шѣ атѣнче се зѣче
кѣ аѣ асѣѣѣѣѣ дѣнѣѣѣ.

Пълъ ла шепте ані сінт дінції съпътоші ші тарї; іусъ дела опт ані інаїнте слъбеск дінції, ші се ръреск; ші кѣ кїт есте віта маї вътрїпъ, кѣ атїта сінт дінції маї стерші ші маї рарї.

Вачеле се кѣпоск ші де пе коарне, кїці відеї аѣ фѣтат. Дѣпъ фїекарѣ відел, се фаче пе коарнеле вачелор о верїгъ, ші де есте вака де шесе відеї, аре ші шесе верїці пе коарне.

§. 17.

Цїнереа каїлор.

Прецъл каїлор атїрпъ пѣ пѣтаї дела фолосъл лорꙗла лѣкрѣ, чї ші дела фрѣмѣсеаца ші віошіеа лор Калъл есте чел маї фрѣмос ші маї весел, даръ ші чел маї дїнгаш до-віток. Пъшѣнеа пѣ пре алеѣе калъл, даръ грѣѣде ші грїжъ вѣпъ астеаптъ калъл інтре тоате.

Мїнзії кѣ кїт сінт маї тїмпѣрїї, кѣ атїта сінт маї вѣпї ші маї съпътоші.

Де пѣ аре еана дестъл лапте, есте де черїндъ а аплека мїнзъл ла алтъ еапъ, саѣ дѣпъ че капътъ доїспрезече дінції, ал інвѣца а мїнка. Търїде, овѣс ѣрлѣїт, еарѣ вѣпъ: ачесте съ пѣ лїпсеаскѣ мїнзълѣї.

Înainte de шесе лѣнї нѣ сїнт де їнцера-
кат мїнзїї, кѣ тїнжеск фоарте.

Мїнзїї де мїчї сїнт де їнвѣдат їн кѣ-
пѣстрѣ шї де депрїнс кѣ чеселатѣл шї перїе-
тѣл , ка съ се факѣ маї влїнзї.

Еарна съ нѣ стее мїнзїї їн стаѣр (граж-
дїѣ) не кѣпестрѣ, пентрѣ кѣ се стрїкѣ ла
пїчїоаре, чї поаптеа съ фїе їн лѣвїтрѣ ла
кѣлѣрѣ, еарѣ зїѣа съ їмѣле не афарѣ.

Înainte de треї аїї нѣ есте вїне а їнвѣца
каїї фїе ла хам орї съв шеоѣ, пентрѣ кѣ
сїнт фрацезї шї слѣбеск. Їн аїл ал патрѣле
есте тїмпѣл чел маї вѣн, а їнхѣта калѣл.

Ла кѣтператѣл каїлор есте де лѣат
амїнте ла ачесте семпе:

Капѣл съ фїе мїк, зрекїле аскѣците,
фрѣнтеа латѣ, окїї тарї шї веселї, пасѣл кам
гїрѣовїт, пѣрїле ларїї шї їн лѣвїтрѣ рошїе.

Грѣтазѣл се ресарѣ де'н пїепт, съ фїе
їнкордат шї їмѣрѣкат їн коатѣ.

Пїептѣл съ фїе лат, рѣтѣнд шї ресѣрїт
їnainte.

Спїнареа съ фїе оавлѣ, коада гроасѣ
шї тѣфоасѣ шї шолѣрїле рѣтѣнде.

Пїнтечеле съ нѣ фїе лѣсат їн цїос, чї
рѣтѣнд, еарѣ пїчїоареле спрїнтене, ѣскате
шї вїноасе.

Вїрста каїлор се кѣноаѣе дѣпѣ дїнцїѣ
ка, шї а вїтелор корпѣте. Де'nainte їн цїн-
ценїї де със шї їн чеї де жос аѣ каїї кїте

шесе дінці, ші іп фълчї довъзечї шї патрѣ де тѣселе.

Дѣпъ дої анї шї жѣтѣтате кад кїте дої дінці де лапте сѣс шї цїос де'наїнте, шї іп локъл лор креск алці дінці де кал маї тарї шї маї сѣпѣтошї. Дѣпъ треї анї шї жѣтѣтате се скїтѣъ шї дінції чеї де пе тѣрїіне. Ла чїпчї анї ресар каїлор колції, де амѣндовъ пѣрції іптре дінці шї іптре тѣселе.

Дела шесе анї іпнаїнте се кѣпоаѣе вїрста каїлор дѣпъ петеле челе пегре че аѣ пе дінції де'наїнте. Ла шесе анї адекъ се стерг петеле пе дінції чеї дої де'наїнте; ла шепте анї се стерг петеле де пе дінції чеї алѣтѣрації; еартъ ла опт анї се стерг шї петеле де пе дінції чеї тѣрїїнарї.

Дела опт анї іпнаїнте пѣ сїнт семне сїгѣре де а кѣпоаѣе вїрста каїлор. Атїта есте цїїѣт, кѣ кѣ кїт се фак дінції маї парї шї маї лѣпції, кѣ атїта есте маї вѣтрїп калъл.

§ 18

Цїпереа оїлор.

Оаїа адѣче тѣлт фолос іп касѣ. Ліна де вестїнте шї де цолѣрї сеаѣ де ковоаре' карнеа спре тїпкаре, сѣъл де лѣтїпѣрї шї пїеїле де кожоаче дела оаїе ле авет.

Храна оілор есте песте варъ пѣскъ-тоареа, еаръ еарна фінѣл чел бѣн ши фрѣн-зос. Ънде нѣ сінт пѣскѣторї кѣрате ши тѣпоасе. аколо нѣ есте лок спре цїпереа оілор. Не локѣрї ѡмеде ши тлѣцїноасе оїле съ нѣ ле пацї, пентрѣ кѣ се ѡплѣ де гѣлѣзѣ ши капѣтѣ ши алте боале.

Вїрста оілор се кѣпоаще дѣпѣ дїнцї. Мїелѣл, кїнд се паще, аре опт дїнцї де лапте. Ла ѣн ан скїмѣѣ оаїа чеї дої дїнцї де н аїнте. Ла дої ані скїмѣѣ оаїа чеїалацї дої дїнцї де латѣре, ла треї ані маї скїмѣѣ еаръ дої дїнцї ши ла патрѣ ані асеменеазѣ оаїа тоцї дїнцї. Де аїче їнаїнте, кѣ кїт їмѣѣ-трїнеще оаїа, кѣ атїта маї таре се рѣреск дїнцї, ши маї тїрзиї їнчеп дїнцї а кѣде дѣпѣ оалтѣ.

Їнцѣркареа тїеїлор ѣрмеазѣ кїар атѣнче кїнд сінт мїеїї бїне їнтрѣрнацї ши паск орї тѣнїокѣ бїне, адекѣ чел маї тїмпѣрїѣ ла опт септѣмїні. Дарѣ нѣ есте бїне а їнцѣрка мїеїї де одатѣ кѣ тотѣл; чї маї їнтѣїѣ сінт де їнцѣркат песте поапте, апоїѣ ши песте мїазѣ-зі, ка съ се депрїндѣ а мїнка, ши токма песте маї тѣлте зіле съ ѣрмезе їнцѣркареа де тот. Дѣпѣ їнцѣркаре съ фїе мїеїї департе де ої, ка свїерїнд съ нѣ се аѣдѣ ѣнїї пре алцїї.

Апроапе їнаїнте де їмпреѣнареа оілор ла стїпѣ, сінт оїле де тѣнс. Їн лѣна лѣї

Маїѣ се їмпоаїе лїна шї се редїкѣ дѣла пїеле; дечї атѣпчае есте шї тїмпѣл чел їндѣтѣнат а тѣнде оїле. Бїне есте їнаїнте дѣ тѣндере а спѣла оїле їн апѣ кѣргѣтоаре, ка съ се спеле лїна дѣ пѣлбереа шї пекѣрѣїеа дѣ еарпѣ.

Блїнделе ої не даѣ шї лапте. Лаптеле дѣ ої есте маї грас декїт чел дѣ вакѣ, пептрѣ ачѣеа шї брїнза дѣ ої есте маї вѣпѣ шї съїоасѣ. Дѣпѣ че тѣлг оїле, тоарпѣ лаптеле їн о гѣлеатѣ, шї-л їнкїагѣ. Песте о оарѣ се їнкїагѣ лаптеле шї се фаче кашѣл. Кашѣл се їеа апоїѣ дѣ'н гѣлеатѣ шї се пѣле їн стрѣкѣрѣтоаре; еарѣ жїптѣїтѣ'л фїерѣ їн кѣлдаре шї фак жїптїцѣ, дѣ'н каре се стрѣкѣрѣ врѣда.

КАП АЛ ЧИНЧЛЕ.

§. 19.

Прїсака, (а лвїпѣрїа).

Локѣл чел маї їндѣтѣнат пептрѣ прїсакѣ есте о вале ашезатѣ їн фаца соарелѣї шї їндосїтѣ дѣ вїнт. Не локѣрї їналте шї сечї внде вате вїнтѣл дѣ'н тоате пѣрїїле, пѣ спореще прїсака. Ёмпрежѣрѣл прїсѣчѣї съ фїе сѣтѣлѣтѣрї тѣпоасе, прекѣт трїфоїѣ,

хришкъ, мазере ши алте холде грасе. Сир-
гвинчюаселе албине своаръ де пе о флоаре
пе алта ши кълег чеаръ ши тиере.

Присака съ фие импрежър къ гард вине
стрешънит ши стъхвит ингръдитъ. Стрешина
акопере стъши де плоае, еаръ стъхъл опреце
винтъл. Ън рѣх тик апроапе де присакъ есте
фоарте де фолос, къ ла оаръ де съчетъ
афлъ албинеле змезеалъ; даръ о апъ таре
есте де таре стрікъчѣне, пентрѣ къ албине-
ле винд де'н царинъ инкъркате къ тапъ, се
овосек свъринд ши се инеакъ ин апъ.

Фелѣри де помѣ, карѣ пѣ креск иналци
ши сѣнт тѣпоши ла флоаре, есте де черинѣ
а плънта пре лѣнгъ присакъ, ка съ айѣ
веара знде а се ашеза роѣ.

Преа ларци съ пѣ фие стѣвѣеле, пент-
трѣ къ ин знеде ка ачесте есте маѣ греѣ
албинелор а плъствѣ фагъриле, ши ле есте
ин трънселе ши маѣ рече. Кръпътърѣ съ пѣ
фие ин стѣвѣѣѣ нѣче ла фънд нѣче де латърѣ,
къ траѣе вѣрт ши рѣчеалъ ин лѣвѣтрѣ.

Нѣ есте вине а скоате стъши прѣмъвара
преа тимъриѣ афаръ ла присакъ, пентрѣ къ
пѣминтъл есте змед ши мѣчѣзек стѣвѣеле
ин лѣвѣтрѣ. Фие инсъ ши зскат пѣминтъл,
скоцинд стъши, есте де астерпѣт съв дѣнши
скоарѣе де паѣе, пентрѣ къ-ѣ рече.

Ин зп стѣп сѣнт треѣ фелѣри де албине,
адекъ : матка, албинеле челе лѣкрътоаре, ши

трипторій. Матка поартъ тоатъ кірта, еа
 фаче оубъле ші есте аша тайка тѣтѣрор албі-
 пелор. Албіпеле челе лѣкрѣтоаре кѣлег чеаръ,
 де фак фагѣріле челе тѣестре, ші адѣпъ
 тиере, де зпплѣ кіліѣцеле. Де пиере матка,
 стѣпѣл тѣнжеще, албіпеле се тѣхпеск ші
 сѣнт фѣръ де вое, пѣпъ че іестъ алтъ маткѣ
 тѣпѣръ. Ін зп стѣвбеіѣ сѣнт ла чѣпчѣ спре-
 зече мѣі де албіне лѣкрѣтоаре, ші стѣпѣл есте
 кѣ атѣт маі вѣп кѣ кіт маі тѣлте ші маі
 аѣере сѣнт албіпеле.

Чел маі сѣгѣр тѣмп де а кѣмпѣра стѣпѣ,
 есте прѣтѣвара ші кѣнд роеск албіпеле.
 Ін каре стѣвбеіѣ сѣнт фагѣріле галбіне саѣ
 албіпеле аѣере, есте вѣп де кѣмпѣрат, пен-
 трѣ кѣ ачел стѣп есте тѣпѣръ. Стѣпѣл де
 патрѣ анѣ маі векіѣ пѣ есте вѣп де кѣмпѣрат
 спре іттѣлѣѣре.

Фрігѣл пѣл сѣфѣр албіпеле; пентрѣ
 ачееа сѣнт стѣпѣі де пѣстрат песте еарпъ
 ла кѣлдѣръ. Преа таре съ пѣ фѣе кѣл-
 дѣра, чѣ тѣсѣратъ, пентрѣ кѣ албіпеле сѣнт
 ін о асемене інтѣмпларе преа дестептате
 ші пѣпѣмаі кѣ тѣпѣпкѣ преа тѣлт, чѣ пѣ аѣ
 ші одѣхпъ. Маі інтѣіѣ де тоате есте де
 черѣпѣѣ тѣчере ші стѣмпѣраре, знде петрек
 албіпеле, пентрѣ кѣ орѣ-че тѣлѣраре ле
 есте спре стрѣкѣчѣне.

Роітѣл албіпелор атѣрпъ дела індѣтѣ-
 пареа тѣмпѣлѣі ші дела пѣтереа стѣпѣлор.

Къ кѣт маї тѣнос шї маї калд есте тѣмпѣл,
къ атѣт маї тѣмпѣрїѣ роеск стѣпїї. Де есте
стѣпѣл кам ѣнгѣст шї плїн, маї тѣмпѣрїѣ есе
де'н трѣпсѣл роїѣл, декѣм де'н ѣн стѣвѣїѣ
маре. Їн дерїнд порпоеск стѣпїї а рої ла
ѣнчепѣтѣл лѣї Іѣнїе шї роеск пѣпѣ ла Іѣліе.

Їнаїнте де че воеск съ роеаскъ алѣїне-
ле, стаѣ де къ дїмїнеаѣъ ла ѣрденїш маї
пѣтѣрос афарѣ; трїнторїї есѣ шї своарѣ пе
ла прїнѣл чел маре, шї алѣїнеле челе че
вїнѣ къ мапѣ де'н царїнѣ, пѣ ѣнтрѣ ѣн лѣѣн-
трѣ, чї ремїн ла ѣрденїш.

Пароїї есѣ ла шепте, поаѣ саѣ ла ѣн-
спрезече зїле дѣпѣ роїѣ. Ешїреа лор о
вестеск еї къ сеарѣ ѣнаїнте, глѣсѣнд алѣїнеле
сеара „тїт, тїт“ — „тїт, тїт“.

Спре прїндереа роїлор съ фїе прїсѣкарїѣл
къ тоате гата. Стѣвѣїѣ кѣрат шї ѣскал,
роїнїѣъ шї еаскъ съ стее де агата. Роїї
есѣ тот деѣѣна пѣпѣ ла мїазѣзї.

КАП АЛ ШЕСЕЛЕ.

Descupe ѕнеле мапоиере.

§. 20.

Моара де тѣчїнат.

Пїнеа есте чеа де ѣнтѣїѣ шї маї неапѣ-
рат тревїнчсасѣ ѣнтре тоате челе че сїнт

спре цинереа вієції поастре. Пінеа о фак де'н фьінъ; еаръ фьіна о тачінъ де'н гръщце іп тоаръ.

Ла іпчепѣт пръжеа оаменії гръщцеле, прекѣт фак ші акѣт іп щеле църї ла рьсърїт. Маї тірзіѣ аѣ іпчепѣт оаменії а скоатѣ мієзъл де'н коажъ ші аша а'л іптревѣнца спре мінкаре. Даръ фїнд къ ачеаста алецере а мієзълѣї пѣ ера къ пѣтїнцъ фъръ де а сдровї ші а піса къ піатра, аѣ афлат іп зртъ кіпѣл де а тѣчина гръщцеле іптрѣдоѣтъ піетре ші а фаче фьінъ. Де одатъ аваѣ оаменії пѣтаї рішпїці, каре ле іувїртеа къ мїна ші тѣчинѣ фьінъ; маї апоїѣ аѣ афлат кіпѣл де а іптревѣнца каї, ші токма іп зртъ аѣ іскодїт морїле де апъ ші де вїнт.

§. 21.

С а р е а.

Аместекѣл чел маї вѣп ші маї де черїнцъ іп мінкаре есте сареа. Фъръ де саре ші челе маї скѣтпе вѣкате пѣ аѣ гѣст ші дѣлчеацъ. Сареа се афлъ іп пѣтїнт, ші есте орї іпкієгатъ іп дровзрї орї слатїнъ.

Сареа чеа альъ о фїєрв де'н слатїнъ. Слатїна есте маї тѣлт сеаѣ маї пѣцїп сѣратъ, дѣпъ кът есте іп еа маї пѣцїпъ аѣ маї

тълтъ апъ. Ънсъ апа о скот де'н слатинъ
прѣн тълте шѣ вреднѣче де цѣхт кѣхрѣ. Маѣ
ѣнтѣѣ стрекъръ слатина пе'нтре о четинъ
де врад ѣн о касъ калдъ. Де кълдъръ авъ-
реце апа, еаръ слатина кърце ѣн цѣос пе'нтре
четинъ ѣн алте васа анѣме афлѣтоаре. Ре-
педѣнд стрѣкърареа ачеаста маѣ де тълте
орѣ, апа авъреце тот маѣ тълт, ѣнкѣт ре-
тѣне слатина маѣ сѣратъ шѣ пѣцѣ апоасъ.

Де аѣче отоарпъ слатина ѣн чеазне де фѣер
шѣ о фѣеръ. Апа авъреце ѣн сѣс, еаръ сареа
се ѣнкѣгъ шѣ се фак грѣхърѣ де саре не
деасѣпра. Фѣѣнд ачеаста, маѣ амѣсъръ фокъл,
ка сѣ се астѣмпере фѣерверѣа шѣ сѣ се ѣн-
кѣеце маѣ вѣне сареа. Ънкѣгѣндѣ-се сареа вѣне,
каде цѣос не фѣнд, шѣ апоѣѣ о скот кѣ вѣсле-
ле шѣ о тоарпъ ѣн форме.

§. 22.

З ѣ х а р ѣ л.

Дѣлче шѣ вѣн есте зѣхарѣл, даръ шѣ
фачереа лѣѣ есте греа шѣ тѣестрѣ. Фак
зѣхар де'н тѣрсъ шѣ де торковѣ шѣ де све-
кле; ѣнсъ чел маѣ вѣн зѣхар есте де'н тѣрса
де трестѣе де зѣхар.

Трестѣеа де зѣхар крѣеце ѣн цѣрѣле челе
кълдѣроасе маѣ алес ѣн Амерѣка. Еа крѣеце
ка о холдъ, шѣ дѣпъ че се ковче, о сечеръ

ші о тескъеск ѝн о тоаръ апъте, де се стоарче де'н трестіе тоатъ тѣрса чеа дѣлче.

Мѣрса чеа стоарсъ де'н трестіе о тоарпъ апоїѣ, фѣръ де а-о лѣса съ доспеаскъ, ѝн кълдѣрї, шї аместекїндѣ-о къ оаре-кїтъ лешїе, о фїерѣ, къръцїнд спѣта че се фаче деасѣпра. Дѣпъ че фїерѣе тѣрса бїне, о іаѣ де не фок, кїнд атѣиче еа речїндѣ-се се ѝнкїагъ шї се ѝнвїртошазъ.

Зѣхарѣл ачеста есте дѣлче, даръ пѣ-ї ѝнкъ кърат шї аль, чї-ї гальп-тохорїт шї клеїос; пентрѣ ачееа есте де черїндѣ а-л маї фїерѣе шї а'л къръцї къ тотѣл де клеїѣ. Їн ачест скопѣ тоарпъ зѣхарѣл ачеста ѝн чеазне де арапъ, шї аместекїндѣ-л къ апъ лїмпезїтъ ѝн вар, ѝл тот фїерѣ ѝн маї тѣлте рїндѣрї шї къръцеск спѣта деасѣпра, пѣлѣ че се къръцеце бїне, шї се фаче аль. Дѣпъ ачеста тоарпъ фїертѣра ѝн форме, шї речїндѣ-се се фале зѣхарѣл чел аль шї дѣлче кареле плаче орї-шї-кѣї.

§. 23.

К ѣ р ѣ м і д ѣ р і е а.

Кѣръмізіле сїнт де черїнде ла зїдїрї. Де пѣ ар фї афлат оатенїї кїпѣл де а фаче къръмізі, пѣ ар пѣтѣ съ зїдеаскъ аша де

мълте касе ши пълате. *Îndemnat* лок *de* къръмидърие есте аколо, *unde* се афлъ лѣт ѡн ши апъ. Лѣтѣл съ пѣ фие ни́че пре грас, даръ ни́че пре сек орї грѣвѣдос ши местекат кѣ вар.

Къръмидарїи фак о гроапъ, тоарпъ *în* еа апъ ши фрѣмїнтъ *bine* лѣтѣл, *de* се алѣцѣе. Апоїѣ пѣн лѣт фрѣмїнтат *în* форме ши ле рѣстоарпъ пе пѣмїнт пѣсїпїт *în* фаца соарелѣї, ка съ се ѡсѣче.

Дѣпъ че се ѡсѣкъ къръмїзіле, ле клѣдеск *în* кѣптїорїѣ ши фак фок съѣ дѣнселѣ, ка съ ардѣ. *De* о-датъ съ фие фокѣл *mik*, ши трептїш съ фие пара маї таре, ка съ пѣ крепе къръмїзіле. Ла патрѣ сеаѣ ла чїпчїзіле *iesъ de'n* гѣреле кѣптїорїѣлѣї о паръ алѣъ, ши ачеаста есте семпѣл, кѣ къръмїзіле сїпт арсе. Акѣм *inkid* тоате гѣреле кѣптїорїѣлѣї, ка съ се пѣдѣшаскѣ фокѣл ши стїпгїндѣ-се ел съ се речеаскѣ *инчет* къръмїзіле еарѣшї.

Карѣ къръмїзії сїпт греле песте тѣсѣрѣ ши пѣ сѣпъ, ачеле пѣ сїпт *bine* арсе; даръ кѣ кїт маї ѡшїоаре сїпт. къръмїзіле ши маї дескїс сѣпъ, кѣ атїта сїпт еле маї ѡне.

§. 24.

В ѣ р ѣ р і е а.

Варѣл есте *în* мѣлте прївінѣе фоарте фолосїторїѣ. Фѣрѣ *de* вар пѣ есте кѣ пѣ-
Legendariъ п. III. Кл. (Desseb. f. d. 3. 81. tom.) 4

тінцъ а зиді касе, пентрѣ къ де'н вар амес-
текат къ пѣсип ші къ апъ се фаче брѣфтѣ-
еала, ші варѣл есте ші матеріалѣл къ каре
се тінкѣск ші се албеск пѣреціі каселор.

Варѣл се арде ін къптіоаре анѣме фѣкъ-
те ка ші кърѣмізіле, пѣмаі къ къптіоареле
де вар сінт алмінтере інтокміте декѣм челе
де кърѣмізі. Піетреле каре сінт амескека-
те къ вар, дѣпъ чеа маі таре парте ле
тоарнѣ ін къптіоріѣ. Де десѣнт апрінд фок
де ардпіетреле. Де о-кам-датъ есте фокѣл маі
мік ші маі алес пѣпъ че се ресѣфлѣ фѣшѣл
чел пегрѣ ші дес; еарѣ дѣпъ ачееа арде
фокѣл къ парѣ тѣре, де се інфоакѣ піетреле.
Кінд се ґратѣ ла гѣра къптіоріѣлѣи чеа де
деасѣпра о парѣ алѣѣ, есте ґн семп, къ ва-
рѣл аѣ арс кїт есте де черінцѣ.

Ла ардереа варѣлѣи есте де пѣстрат
тѣсѣра чеа потрївітѣ. Де арде варѣл преа
тѣлт, се інпіетреце ші пѣ се інпреѣпъ віне
къ ана. Еарѣ де арде варѣл преа пѣціп, пѣ
аре черѣта пѣтере ші інкіегаре, ші пѣ есте
вѣп де брѣфтѣеалѣ.

Індатѣ дѣпъ ардере есте варѣл де стїнс
къ апъ; къ де ва ста маі лѣнг, маі алес
дескоперїт, траѣе ґмезелѣ де'н аер ші стїн-
гїндѣ-се се фарѣш ші піерде пѣтере.

§. 25.

Б е р е а.

Фіервереа береї о аѣ афлат Егіптеніі
în timpъріле челе векї. Фіервїнд адекъ
гръвнѣ де піне ін апъ, аѣ афлат къ ачеаста
фіертъръ есте маї вѣпъ декїт апа шї пре-
ліпгъ ачеаста шї съціоасъ. Трезїці прїп
ачеаста, аѣ інчепѣт апоїѣ Егіптеніі а фаче
черкърї къ фіертъл гръвнѣцелор де піне, де
аѣ афлат кіпѣл а фіерве ачеаста вѣтъръ
вѣпъ. Афлареа ачеаста о аѣ кѣпоскѣт
оатенїї шї ін църїле поастре маї де доѣт мїї
де анї, шї астѣзї фіерв ла пої береа претѣ-
тїндене.

Орзъл, пінеа чеа хрѣпїтоаре, есте чел
маї вѣп шї маї къ фолос де фіерт бере. Маї
інтѣїѣ вїптъръ орзъл кѣрат шї-л тоарпъ ін
кѣзї, втезїндѣ-л вїне къ апъ калдѣ. Дѣпъ
оаре-каре тїмп втфлїндѣсе вїне гръвнѣцеле,
скот орзъл де'н кѣзї шї-л вѣскъ вїне орї
деасѣпра фокѣлѣї орї шї ла соаре, пѣмїндѣ-
се атѣнче слад.

Сладъл чел вїне вѣскат їл врлѣсек апоїѣ
ла тоарпъ, шї де'н врлѣїтѣра ачеаста ате-
стекїндѣ-о вїне къ апъ, фак плѣтѣдеала де
бере.

Ачеаста плътъдеалъ раръ о тоарнъ апоіѣ ѡнъ кълдърї шї о фїеръ вїне, де се рече фїеръе орзъл. *Zama* ачеаста каре се пѣтеше фїцкъ, о тоарнъ ѡнъ кълдѣ де се лїмпезеше.

Фїцка есте дѣлче, даръ еа с'ар ѡнъкрї тїмпѣрїѣ, де пѣ с'ар тѣрна песте дѣнса хѣмеїѣ, каре-л фїеръ ѡнъ алте кълдърї. *Prin* ачесте-кареа кѣ *zama* де хемеїѣ фїцка і-шї пїерде дѣлчеаца шї се ѡнтерѣше.

Дѣпъ ачеаста тоарнъ береа чеа тїпѣръ ѡнъ васа де се рѣчеше, шї де'н ачесте васа о тоарнъ еаръшї ѡнъ алтеле, де доспеше. *Dospind* аша береа, о тоарнъ апоіѣ ѡнъ береа шї о пѣстреазъ.

§. 26.

М і е д ѣ л .

*Mied*ъл есте о вѣтѣръ вѣпъ шї дѣлче. *Чїне* аре мїере, поате съ фак шї *mied*, пептръ кѣ пѣ есте нїче о грегтате ла ачеаста. *Мїереа* о местекъ кѣ шесе пѣпъ ла опт пѣрцї де апъ шї *dipergind* тѣрса ачеаста кѣ фелїзрї де ірѣрї, о фїеръ ла фок, пѣпъ че се лїмпезеше вїне. Дѣпъ ачеаста ласъ маї ѡнътїѣ съ се речеаскъ, шї о тоарнъ ѡнъ зп вас съ доспеаскъ опт зїле. Ла опт зїле тоарнъ *mied*ъл ѡнъ зп береѣ, шї де ва ста вїне астѣпат чел пѣцїн дозъ лѣнї, ва фї вѣп шї дѣлче де вѣт.

ПАРТЄЯ Я ДОУЪ.

Дескриєрї, нѣрзчївнї шї ꙗвзцзтѣре фолосїтодрїє.

Кап ꙗнтзїѣ.

ДЕСКРИЄРЄЯ ПАТРИЄІ.

§. 1.

Австриа.

ꙗмпзрзцієа чеа марє шї фрѣ-
моасз, карє нє кѣпрїнде пре ної
шї алтє мѣлтє мїліоанє дє оамєнї,
єстє іѣвїта Австриа. Ачєаста
ꙗмпзрзціє марє, чє стз сѣѣ дом-
нїєа а преалѣмінатѣлѣдї ꙗмпзрат
Франчїск Іосїф, єстє а ноастрз
патріє, пєнтрѣ кз ꙗн кѣпрїнде-

реа єї не-ам нзскѡт шї петречем
 ꙗн паче шї ꙗн фєрїчїре. Фєрїчїтз
 вїацз аѡ локѡторїї патрїєї ноастрє.
 Цзранѡл лѡкреазз ꙗн паче кжм-
 пѡл сзѡ шї аре парте де'н прїсосѡл
 царїнеї. Нєгѡцїторїѡл ꙗмблз фз-
 рз де фрїкз ꙗн кзлзторїї де-
 пзртате шї вїнде ꙗн лїнеце
 мзрфеле салє. Чел асѡпрїт афлз
 апзраре; чел сїргѡнчїос се вѡкѡрз
 де фолос; чел вѡн аре рекѡноацєре;
 єарз чел рзѡ, пєдєапсз. Де'н вѡнз-
 татеа а преа лѡмїнатѡлѡдї ꙗмпз-
 рат лзкѡторїї де грєвтзцї с'аѡ
 ѡшѡрат, шї се адапз де'н вѡнзтз-
 цїле чєлє ꙗмбїєлшѡгате, чє се ре-
 варсз прєтѡтїндеє.

Прекѡм ꙗн о касз сжнт маї
 мѡлте лзкѡнцє, аша шї ꙗн па-
 трїєа ноастрз сжнт маї мѡлте
 цзрї, ꙗн карє лзкѡєск сѡв о арїпз

пзрінтеаскз : ла треїзечї шї шесе
 де міліоане де оаменї. Боеміа,
 Унгаріа, Галіціа, Ломбардіа, Ілі-
 ріа, Тіроліа, Трансілваніа. Бско-
 віна, Боеводіна Ґжрвілор, Мора-
 віа шї алте цзрі маї мічі сжнт
 цінсџрї де царз а рмпзрзціей
 Австріей. Ан пзрціле ачесте а
 рмпзрзціей лзкдеск маї мџлте по-
 поаре: Церманї, Унгџрї, Ромжні,
 Ґжрві, Чехї, Арменї, Івдеї, Рџші,
 каре се дескілінз де олаалтз дџпз
 лімвз шї дџпз кредінцз; рнсз
 тоате стаџ сџв деасемене окротїре
 ше леџе шї сжнт асемене ка фрації
 рнтре сіне, авжнд пре џнџл шї
 ачелаш пзрінте, каре се рн грїжеџе
 де тоці. Прекџм рн о грздінз
 сжнт маї мџлте фелїџрї де флорї,
 шї кжнтз маї мџлте фелїџрї де
 де пзсерї, аша шї рн патріа ноа-

СТРЪ СЖНТ МАЇ МЪЛТЕ ЦЪРІ ШІ
МАЇ МЪЛТЕ ЛІМБІ ПОПОРЕНЕ.

§. 2.

В і є н а.

Вієна есте рѣшѣдінца ꙗмпѣра-
тѣлї патрієї ноастрѣ, еа есте кѣ-
пїтала а тоатѣ ꙗмпѣрѣцїа Ав-
стрієї. Марешї ꙗмпопоратѣ фѣар-
те есте четатеа ачѣста. Дѣнѣреа,
рѣдл чѣл маре шї мѣрец, каре
ѣмезеце шї ꙗнавѣцеце Унгарїа,
Цара ромѣнеаскѣ шї Молдавїа,
шї се реварсѣ ꙗн Марѣа Неагрѣ,
трѣче алѣтѣре кѣ зїдѣрїле Вієнѣї, шї
адѣче ꙗн четате тоате вѣнѣтѣцїле.
Локѣрї дѣсѣѣтате, пѣлатѣрї мѣ-
реце, лѣкашѣрї ꙗналте, вѣсерїчї
ѣрїешѣ: тоате мѣестрїїле шї авѣ-
цїїле с'аѣ адѣнат дѣ прѣтѣтїндѣне
ꙗн Вієна. Орашѣл чѣст маре есте

Анкрнжрат кѣ зід грос ші Ан-
алт. Ампрежрѣл зідѣлѣ сѣнт ло-
кѣрі десѣзтате ші плѣнтате кѣ по-
мі, еарз дѣпз ачесте грздіне Ан-
кѣнтзтоаре стаѣ рѣнд Ампрежр-
треізечі ші патрѣ де пре-ораше.

Віена есте чел маї авѣт ораш
Антре тоате орашеле Австріеї. Фе-
ліѣрі де фавріче, феліѣрі де мзестрії,
феліѣрі де одоаре сѣнт Ан орашѣл
ачеста. Віена есте кѣївѣл негоцѣлѣї,
вестіеріа авѣцілор ші маїка мзе-
стріїлор. Де н Віена пѣрчед Ан
тоате цзріле патріеї марѣе алесе,
одоаре скѣмпе ші мзестрії некѣ-
носкѣте.

Ан Віена решеде Ампратѣл
нострѣ кѣ аса преалѣмінатз касз.
Пе піацел кѣрцілор Ампрзтеці
сѣнт доѣз монѣмінте мзестре,
адекз ал Ампратѣлѣ Франчіск І.
ші ал Ампратѣлѣ Іосіф. Міні-

стерііле ꙗмꙗрꙗтеці ші алте ска-
 зне марі сꙗнт деасемене ꙗн ачеста
 четате. Дела Віена ꙗрꙗче дѣ ꙗнтоате
 цꙗріле ꙗрꙗчеле ші дарꙗріле ꙗм-
 ꙗрꙗтеці.

ꙗн Віена сꙗнт скоале ꙗналте,
 академії марі ші мꙗлте ꙗнстїтѣ-
 тѣрі спре окротїреа сꙗрачілор,
 спре цїнереа орбілор ші спре ѣшѣ-
 рареа ненорочїцілор.

§. 3.

Архідѣкатѣл Австрії.

ꙗмꙗрежѣрѣл Віенї есте о царꙗ
 ꙗрꙗмоасꙗ ші ꙗлꙗнтатꙗ кѣ тот
 ꙗелїѣл де ꙗомї ші де холде. ꙗчеа
 царꙗ есте ꙗмꙗꙗоратꙗ де Цѣрманї
 ші се нѣмеце Архідѣкатѣл Австрії.
 Дѣнꙗреа кѣрꙗ деалѣнѣл ꙗрїн мїз-
 локѣл цꙗрїї, ші ꙗе амꙗндоѣꙗ ма-
 лѣріле рꙗѣлѣї сꙗнт шеѣѣрі марї
 ші ꙗнтїнсе, каре сꙗнт ші ꙗоарте

мзноссе. Кліма есте лінз ші
 мзсвратз, маї алес апроапе де
 Віена еарна есте днеорі фоарте
 моале. Мдате вінаце сжнт лн
 Архідквкатдл Австрії, каре про-
 дк соїдрі вдне де вінд. Апроапе
 де Віена се афлз кдрціле де варз
 ші грздїніле лмпзрзтеці, локдрі
 фоарте фрѣмоасе ші десфзтате. Лн
 грздїна дела Шенердн сжнт пз-
 серї, довітоаче де касз ші фіарз
 селбатїче ден тоатз лдмеа аддн-
 те. Дела Віена мерг прїн царз
 маї мдате дрѣмдрї де фіерд, каре
 лмпреднз орашеле ші лнлеснеск
 фоарте кзратдл мзрфелор.

§. 4.

Б о е м і а.

Боеміа . есте лмпопоратз де
 о семїнціе славенеаскз андме Чехї
 шї де Церманї. Цара ачєаста

есте претвѣтінде не ꙗкѣнжѣратъ де
мѣнці ꙗналці ші ꙗмѣрѣкаці ꙗн
кодрі, каріи се рѣмѣск претвѣтін-
дене прін царѣ. Боеміа есте аша
дарѣ о царѣ мѣнтоасѣ; пѣнѣзі
се ꙗче пѣне мѣноасѣ, еарѣ ꙗн
мѣнці сѣнт ꙗеліѣрі де ꙗіетре
скѣмпе ші де метале: аѣр, арѣнт,
арамѣ, ꙗіер, пѣмѣ, еарѣ маі
алес кѣрѣні де ꙗіатрѣ скот ꙗн
маре мѣлціме де ꙗн мѣнціи Боеміи.
Економіеа ші мѣестріеа ꙗнꙗло-
реск ꙗоарте ꙗн Боеміа. Цара
есте ꙗоарте ꙗмпопоратѣ ші ꙗнде-
сітѣ де оамені, дарѣ прін еконо-
міе ші мѣестріе се хѣрѣск ші
трѣск тоці ꙗн ꙗісосінѣ. Стекла
чеа маі вѣнѣ ші маі ꙗрѣмоасѣ
ꙗн Боеміеа о ꙗак, ші пѣнзеле
челе маі сѣвцірі ꙗн Боеміа ле
цесѣ. Ын дар алес аѣ лѣкѣіторіи
Боеміи ла кѣнтаре ші ла лѣѣтѣ-

ріє; АНКЖТ ЧЕІ МАІ МЗЕСТРІ ЛЗД-
ТАРІ СЖНТ АН БОЕМІА.

ЧЕТАТЕА ЧЕА МАІ МАРЕ ШІ КЗ-
ПІТАЛА ЦЗРІІ ЕСТЕ ПРАГА. ПРІН
МІЗЛОКДА АЧЕСТІІ ЧЕТЗЦІ МАРІ ТРЕЧЕ
ДН КДРГЗД АНДМЕ МОЛДАВА, ПЕСТЕ
КАРЕ ТРЕЧЕ О ПДНТЕ МАРЕ ШІ МІНД-
НАТЗ. ПРАГА ЕСТЕ РЕШЕДІНЦА ЛО-
КОЦІІНТЕЛДІ АМПЗРЗТЕСК, КАРЕ ПРІ-
ВІГІАЗЗ ПЕСТЕ ТОАТЗ БОЕМІА, ШІ
А ДНДІ АРХІЕПІСКОП РОМАНО-КАТО-
ЛІК. МДАТЕ ВЕСЕРІЧІ, МОНАСТІРІ
ШІ ПЗЛАТЕ ФРДМОАСЕ СЖНТ АН ЧЕ-
ТАТЕА АЧЕАСТА, АНКЖТ ПРАГА ЕСТЕ
ЧЕА МАІ ФРДМОАСЗ ЧЕТАТЕ ДДПЗ
ВІЕНА.

§. 5.

М о р а в і а.

АЛЗТДРЕА КД БОЕМІА ЕТЗ ДЕСПРЕ
РЗСЗРІТ МОРАВІА ШІ СІЛЕСІА. МО-
РАВІА ЕСТЕ О ЦАРЗ МЗНОАСЗ КА-

ре продѣче мѣлатъ пѣне ші ал-
те фрѣптѣрі. Азкѣиторіи цзріи
сжнт мѣстекаці: Цермані адекъ,
ші маі мѣлате сзмінціи сламене,
прекѣм: Словачі, Кроаці, Ханачі
ші Полоні. Фоарте сіргѣинчіос
есте попорѣа дѣн Моравіа. Цз-
раніи азкреазз пзмінтеле лор фоар-
те віне ші продѣк мѣлат грѣѣ,
секаръ, орз ші алтеле.

Моравіа есте лн шесе Черкѣрі
лмпзрцітз ші аре доѣз ораше
марі ші лнсемнате, адекъ Оломѣ-
ціѣа ші Брінѣа. Кзпیتالа цзріи
есте Брінѣа, о четате лнкѣнжѣ-
ратз кѣ зіѣѣрі марі ші лналте.
Лн Брін есте рѣшедінца локоціін-
телѣі лмпзрзтѣск, кареле прівігіазз
асѣпра цзріи, аіче сжнт мѣлате лн-
стітѣтѣрі спре крѣщереа тінерѣтѣ-
лѣі ші о прінсоаре маре пентрѣ
фзкзторіи дѣ реле.

Оломѣцѣа ера оденіоарѣ кз-
пѣтала цзрїї, акѣма рнсѣ есте ѡн
ораш цїнѣтал, дарѣ фрѣмос шї
авѣт. Еармароачеле челе вестї-
те де вїте, ла каре мѣнѣ вїте
де'н Галїціа, Бѣковїна, Молдавїа,
Бесарабїа, рн Оломѣцїѣ се фак.
Кзпѣтала Гїлесїї есте Опавїа.

§. 6.

Г а л і ц і а.

Епре рѣсѣрїт дела Моравїа
есте Галїціа, каре се рнтїнде пе
подледе Карпателор пѣнѣ ла Бѣ-
ковїна. Нѣмеле цзрїї се траѣе
дела орашѣа Халїчї, каре ера оде-
нїоаре кзпѣтала цзрїї. Галїціа
есте рмпопоратѣ кѣ маї мѣлте
семїнцїї попорене. Рѣшї, Полонї,
Івдеї, Арменї шї Церманї лѣкѣск
претѣтїндене прїн сате шї ораше
рн Галїціа. Де лемне нѣ аре Га-

ліція ліпсз, пентрѡ кз Карпателе
челе фмбрзкате фн кодрі се ре-
мѡрескз прін царз ші о фнкзалзеск.
Маї алес фн цінѡтѡріле Мазѡрі-
лор сжнт локѡріле вхноасе ші
продѡк пѡцінз пжне.

Прін Галіція кѡрг доѡз рѡѡрі
марі: ѡнѡл есте Ністрѡл, кареле
деспарте Галіція де Бѡковіна,
сарз алѡл есте Вісла, каре трече
пре лжнгз Краковіа ші деспарте
Галіція де Росіа. Афарз де ачесте,
маї сжнт фн Галіція ші алте
пзрае маї мічі, прекѡм: Біала,
Ганѡл, Дѡнзецѡл, Бѡгѡл ші алтеле.

Антреага царз есте фмпзр-
цітз фн доѡз цінѡтѡрі маї марі,
адекз ал Леовѡлѡй ші ал Краковіей,
ші амжндѡз цінѡтѡріле фїінд
фѡарте фнтінсе кѡпрінд маї
мѡлте черкѡрі.

Ка пітала цзрїї Галїції есте
 Леовѣла, ѡн ораш маре шї десфз-
 тат. Ячест ораш заче ѡн о вале
 ѡнтїнцз шї ѡмпреждрѣ есте Леовѣла
 ѡнкѡнждраткѡ деалдрї акоперїте де
 пзддрї, каре самзнз кѡ о кѡнѡнз.
 Леовѣла есте ѡн ораш фоарте векиѡ.
 Мѡлте палате шї бесерїчї се афлз
 ѡн Леов ѡнкз де'н кзрднта веки-
 ме. ѡн мїзлокѡла орашѡлѡдї есте о
 бесерїкз маре, каре се нѡмеще бе-
 серїка ромѡнеаскз шї се траце ѡнкз
 де'н тїмпдрїле челе веки, кѡнд ера
 тоцї лзкѡторїї Галїції де лецеа
 бесерїчеї ресзрїтене. ѡн Леов есте
 решедїнца локоцїїнтелѡдї ѡмпзрз-
 теск, кареле прївїгїазз песте тоатз
 Галїцїа; сѡнт треї Архіепїскопї,
 мѡлте ѡнстїтѡтдрї спре крещереа
 тїнеретѡлѡдї шї алте ашеземїнте
 фоарте де фолос.

Ал доіле ораш ґн Галіція дґ-
пз Леов есте Краковіа. Ачест ораш
заче пе малда Віслеї ші фаче маре
негоцѣ. Фрѣмоасе лзкашѣрі ші
весерічі сґнт ґн Краковіа ґнкз
де'н векіме, кґнд ера еа решедін-
ца рецілор Полоніей. ґн анії тре-
кѣці ера Краковіа ораш лібер
еарз дела анґл 1846 аѣ ґнтрат
Краковіа кѣ ґмпрежѣрімеа са сѣв
аскѣлтареа ґмпзрзціей австріене
ші с'аѣ аліпіт кѣ тотда де Га-
ліція.

Ал треіле ораш маре ші ґн-
семнат ґн Галіція есте Стані-
слава. Ачест ораш есте ораш чер-
кѣларіѣ.

ґн Галіція сґнт ші алте мѣлте
ораше маї мічі, прекум: Коломеа,
ґніатінґла, Тарнаполґла, Бродіґла,
Бжежанґла, Тарновґла, Пшеміслаґла

ші алтеле. Ячесте ораше сжнт
фоарте ампопорате де Іудеї, каре
трзеск де'н негоцѣ ші де'н алте
кжстїгѣрі мзрѣнте.

§. 7.

Б ъ к о в і н а.

Бѣковїна есте о царз мїкз,
дарз бїне-кѣвжнтатз ші плїнз
де тоате бѣнзтзціле. Лн Бѣкові-
на креск холде мзноасе ші се
аммѣлцеск біте фрѣмоасе; мѣнції
чеї амалці сжнт амѣрзкаці лн
кодрї ѣмѣроші, еарз шесѣріле
апелор продѣк тот фелїѣл де пжне,
прекѣм гржѣ, пзпѣшоїѣ, секарз,
орзѣ, овзс ші алтеле.

Де апз нѣ аре Бѣковїна ліпсз.
Се кжмпїїле Ністрѣлѣї сжнт маї

мѢЛТЕ ХЪЛЪСТЕЕ (лакѢрї) маї шї
 плїне де пецѢ. ДарѢ маї алес рїѢ-
 рїле челе кѢргѢтоаре адапѢ шї рѢ-
 кореск цара шї о фак мѢноасѢ.
 РїѢл чел маї маре есте НїстрѢл,
 каре деспарте БѢковїна де Галїцїе.
 ПрѢтѢл, СїретїѢл шї СѢчелва:
 ачесте треї рїѢрї каре їсвореск де'н
 мѢнцїї Варпателор, кѢрг песте фа-
 ца цзрїї шї рекорїндѢ-о, трек ѱн
 кѢмпїїле Молдавїеї шї де аїче се
 реварсѢ ѱн Ѣнделе ДѢнзрїеї. СѢнт
 шї алте рїѢрї маї мїчї ѱн БѢко-
 вїна каре адапѢ цара. Молдова
 чела репедѢ каре кѢрѢ пре лѢнгѢ
 КѢмпѢл-лѢнг шї Хомор; Молдо-
 вїца чела пецїїоасѢ, каре се реварсѢ ѱн
 Молдова лѢнгѢ БамѢ; Бїстріца
 чела лїмпедѢ шї лїнѢ каре се леагѢнѢ
 пе шесѢрїле Дорнеї; ЧеремѢшѢл чел
 боловѢнос шї репедѢ че се реварсѢ
 прїмѢвара сад тоамна песте

малѣри, шї алте мѣлте рїѣри мїчї
ѣндеск пѣнтре кѣмпїїле цзрїї шї
ле аданз.

Бѣковїна есте асеме не кѣ о грѣ-
дїнз. Кѣмпїїле сѣнт асеме не кѣ
стратѣри мѣноасе, еарз кодрїї шї
пѣдѣрїле асеме не кѣ помете ѣм-
броасе: Мѣнцїї сѣнт рѣмподовїцї
кѣ пѣдѣрї десе маї алес де брад,
пѣнтре каре се афлз плаїѣри шї
поенї, де паск мѣнтенїї вїтеле.
Ан царз сѣнт шї кодрї марї,
дарз нѣ де брад, чї маї алес де
фаг, пентрѣ ачееа шї цѣара ачѣа-
ста се нѣмеце дѣпз рѣсїе Бѣко-
вїна. Кодрѣл Мѣмѣцїїлор, ко-
дрѣл чел маре а Кѣчїѣрѣлѣї, кодрѣл
Ѣторожїнецѣлѣї, кодрѣл Драго-
мїрнеї шї алте пѣдѣрї кѣ вѣне
соїѣрї де копачї рѣнкѣлзеск цѣара.

Оденїоарз ера рѣн Бѣковїна
мѣлте Монастїрї, рѣн каре петре-

чає кзабгзрі. Ла Гжнт-Іліє, ла
 Хомор, ла Ілішеці, ла Молдовіца,
 ла Голка, ла Ревна Мамаєстілор,
 пе Ораіці ші ла Воронеж єра Мо-
 настірі марі, ші фзрз де ачесте
 се афла фнкз ші мѡлте скітѡрі
 маї мічі. Якѡм сжнт фн Бѡко-
 віна нѡмаї треї Монастірі марі.
 Драгомірна, Пѡтна ші Гѡчевіца:
 Драгомірна єсте зідітз де Мі-
 трополітѡл цзрії Анастасіє; Гѡ-
 чевіца єсте рздікатз де прінчі-
 пеле (Боеводѡл) Іереміє Могіла,
 єарз Пѡтна єсте фнтемеіатз де
 прінчіпеле Стефан чєл марє.

Ораше прівілеціате сжнт фн
 Бѡковіна треї: Чернзѡцѡл, Гѡчєлва
 ші Гіретіѡл. Чернзѡцѡл єсте кз-
 пітала цзреї. Фнаінте де шепте-
 зєчі де ані єра Чернзѡцѡл ѡн сат
 мік. Нѡ єра де вѡзѡт касз марє
 сѡѡ мзкар акоперітз кѡ шінділз,

чї нѣмаї бордееле пѣкѣрарілор че
 пѣщеа вітеле пе пѣдалеле Цецінѣлѣї,
 колібеле пѣскарілор, че пѣскѣреа пе
 ѣнделе Прѣтѣлѣї шї алте кѣсѣце
 акоперіте кѣ паїе. АН кѣтева
 зечїї де анї с' аѣ рѣдікат шї с' аѣ
 АНфрѣмѣсечат Чернѣцѣла фѣарте.
 Кѣрці фрѣмоасе, лѣкашѣрї АН-
 тїнсе шї Бесерїчї мѣестре сѣнт
 АН Чернѣцї. Бесерїка катедрал
 лѣ а Епіскопїеї ресѣрїтене есте
 зїдіреа чеа маї мѣреацѣ шї маї
 мѣестрѣ АН тот Чернѣцѣла. Кѣр-
 теа сватѣлѣї четѣценеск че есте
 АН мїзлокѣла орашѣлѣї кѣ ѣн тѣрн
 АНАЛТ, Епіталѣла чеа мїлітарїѣ
 шї чеа четѣценеск, прекѣм шї алте
 де тот марї шї фрѣмоасе зїдірї
 се афлѣ АН Чернѣцї.

Еѣчеава нѣ есте асѣзї че ера
 оденїорѣ. АНАІНТЕ ДЕ ДОѣВ СѣТЕ

де ані ера **Ѓдчеава** кзпїтала **Бд-**
ковїнеї шї а **Молдавїеї**. **Аколо**
решедєа **Прїнчїпїї** (**Боевозїї**) цзрїї
 шї дє'н **дрїешеле** зїдїрї **векїе** аѢ
ремас **акѢм** нѢмаї **дзрзмзрї**. **Ан**
Ѓдчеавз ера **додз** **четзці** а **Дом-**
нїлор де **царз**: **Ѣна** **дєспре** **рзсзрїт**,
каре о аѢ **дзрзмат** **ТѢрчїї**, шї **алта**
дєспре **апѢс**, **каре** о аѢ **сѢрпат** **По-**
лонїї. **Дє'н** **челе** **чїнчїзечї** де **Бєсє-**
рїчї шї **монастїрї** де **атѢнче** **маї**
сѢнт **акѢм** **Анкз**: **Бєсєрїка** **Мїтро-**
полїеї, **Ѣнде** се **аѢлз** **Моацїеле** **Ѓ.**
М. М. **Іоан** **чел** **ноѢ**, шї **алте** **чїнчї**
Бєсєрїчї **пѢтернїк** зїдїте, **єарз** **дє'н**
челєлалте шї **Ѣрмеле** с'-аѢ **стерє**. **А-**
кѢма **Ансз** се **рздїкз** **Ѓдчеава** шї
єарзшї **Анчепе** а **режнвїе**.

Ѓїретїда **єсте** **чел** **маї** **векїѢ**
ораш **Ан** **БѢковїна**. **Ачєст** **ораш**
нѢ с'-аѢ **рескїрат** **оаре-кѢнд** **Ан**
Ѣларє **марє**, **дарз** **нїче** нѢ аѢ **пз-**

ТІМІТ ДЗРЗМЗРІ ТЖНГВІВІЛЕ. СІ-
РЕТІВЛА ЄСТЕ МАЇ АЛЕС АНСЕМНАТ ПРІН
НЕГОЦЃ, ШІ ДЕ КЖТВА ТІМП С'-АЃ
АНТЕМЕІАТ АН СІРЕТІЃ О СКОЛЗ
РОМЖНЕАСКЗ ДЕ КЗПЕТЕНІЕ.

АФАРЗ ДЕ АЧЕСТЕ ОРАШЕ СЖНТ
АН БВКОВІНА МАЇ МВЛТЕ ЛОКВРІ ДЕ
НЕГОЦЃ (ТЖРГВРІ). ПЕ ПОАЛЕЛЕ МВН-
ЦІЛОР СТЗ РЗДЗВЦВЛА, ЛОК МІК,
ДАРЗ ФОВАРТЕ ПЛЗКВТ ШІ ДЕСФЗТАТ
ШІ ПЕНТРВ НЕГОЦ АНДЗМЗНАТ. О-
ДЕНІОВАРЗ ЕРА АН РЗДЗВЦІ РЕШЕ-
ДІНЦА ЄПІСКОПІЄІ РЗСЗРІТЕНЕ, КАРЕ
СЕ СТРЗМВТЗ АН АНВА 1784 ЛА
ЧЕРНЗВЦІ. АКСМ ЄСТЕ АН РЗДЗВЦІ
АНСТІТВТВА РЕМОНТІК ПЕНТРВ ХІР-
ГІЛІЛЕ ДЕ КАЇ АМПЗРЗТЕЦІ. АПРОА-
ПЕ ДЕ ЧЕРНЗВЦІ СТЗ ПЕ ШЕСВА ПРВ-
ТВЛВІ ГАДАГВРА, ЛОК ДЕ НЕГОЦЃ
ДЕСТВА ДЕ АНСЕМНАТ. ДЕ'Н МОЛДА-
ВІА, БЕСАРАВІА ШІ ДЕ ПРЕТВТІНДЕНЕ
СЄ АДВНЗ ЛА ГАДАГВРА КЖРДВРІ ДЕ

ВІТЕ ЛА ІАРМАРОК СПРЕ ВЖНЗАРЕ.
 ВЖМПВЛДНГДА ШІ ХОМОРДА СЖНТ
 ДОВЗ ЛОКВРІ ДЕ НЕГОЦЃ АНТРЕМВНЦІ,
 ЕАРХ ВІЖНІЦА ЛА ПОДЛЕЛЕ МВНЦІЛОР
 АПРОАПЕ ДЕ ГАЛІЦІЕА.

ДВПХ АМПРЕДНАРЕА БВКОВІНЕІ
 КВ АМПЗРЗЦІЕА АВСТРІЕІ, КАРЕ АД
 ВРМАТ АН АНДА 1777 АН 2 ЗІЛЕ
 А ЛВНЕІ ЛВІ ІВНІЕ, АД ФОСТ ЦЕАРА
 МАІ МВЛЦІ АНІ СВБ АДМІНІСТРЗ-
 ЦІВНЕА МІЛІТЗРЕАСКХ, АПОІВ ФВ АМ-
 ПРЕДНАТХ БВКОВІНА КВ ГАЛІЦІА,
 ФІІНД СВБ О АДМІНІСТРЗЦІВНЕ КВ
 ГАЛІЦІА. ПРІН ПАТЕНТДА АМПЗР-
 ЗХТЕСК ДЕН 4 ЗІЛЕ А ЛВНЕІ ЛВІ МАР-
 ЦІВ 1849 АНТРХ БВКОВІНА АН
 РЖНДА ЦЗРІЛОР КОРОНАЛЕ, ШІ АН-
 ВРЕДНІЧІНДВСЕ ДЕ НВМІРЕА ДВКА-
 ТДА БВКОВІНЕІ СТХ АКВМ СВБ О
 АДМІНІСТРЗЦІВНЕ ДЕСПРЕДНАТХ ДЕ А
 ГАЛІЦІЕІ. АН ФРВНТЕА ЦЗРІІ ЕСТЕ
 ВН ПРЕШЕДІНТЕ АМПЗРЗХТЕСК КВ

решедінца ꙗн Чернѡвці. Антреага царѡ есте Ампрѡцітѡ ꙗн чінчі спре зече дістрікте, адекѡ дістріктѡ Чернѡвцѡвді, ал Гадагѡреї, ал Заставнеї, ал Коцманѡвді, ал Станестіей, ал Віжніцеї, ал Сторожінецѡвді, ал Сїретїѡвді, ал Рѡдѡвцѡвді, ал Пѡтілей, ал Дорнеї, ал Кѡмпѡлѡнгѡвді — молдовенеск, ал Хоморѡвді, ал Солчей шї ал Сѡчевїї.

Спре крещереѡ тінеретѡвді есістѡ ꙗн Бѡковїна маї мѡлте сколле. Ан Чернѡвцѡ; ꙗн Сѡчева шї ꙗн Сїретїѡ сѡнт сколле попорене де кѡпетенїе, еарѡ ꙗн челеалате локѡрї де негоціѡ сѡѡ тѡргѡрї шї ꙗн мѡлте сате сѡнт сколле попорене маї мїчі. Ан Чернѡвцѡ есте шї ѡн Гїмназіѡ, ѡнде ꙗнѡвѡ тїнеретѡ мѡлте цїїнце шї лїмбе, шї о сколлѡ де теологіе Ампрѡвѡвкѡ семїнарїѡ, ꙗн каре депрїнд ꙗн-

взцзтѣріле челе вїсерїчеці клїрїчїї шї кандїдації преоції.

Мѣнції чеї маї. Аналці Ан Бѣковїна сѣнт: Цїзмзлзѣла деасѣпра Пожоржтеї, Парзѣла деасѣпра Кѣмпѣ-лѣнгѣлѣї, Сѣхарѣла апроапе де Балел-Пѣтнеї, Валѣла, Оѣшорѣла шї Мѣнчелѣла. Ан мѣнці нѣсе фаче пѣне, дарж сѣнт алте продѣкте де маре прец. Пїетре де фїер, де арцінт шї де аѣр сѣнт Ан мѣнці Ан маре кѣтїме. Ачесте ле скот вѣзешїї де'н пѣмѣнт шї кѣцїгѣ метале кѣрате де'н трѣн-сѣле. Ла Пожоржта сѣнт вѣї де драмѣ, ла Іакобенї, ла Кѣрлївѣла шї ла Чїокѣнеції вѣї де арцінт шї де фїер.

Саре есте Ан Бѣковїна де асемене Ан прїсос. Кѣрг Ан мѣлате локѣрї їсвоаре де слатїнѣ маї мїчї, еарѣ ла Качїка есте окнѣ маре де

сарє, ѡнде скот де'н пзмѣнт шї сарє марє, шї слатїнз, де'н карє се фїєрбє сарє алєз.

Маре негоцѡ фачє цєара шї кѡ лємн дє клздіт (дє пласмѡ). Де'н кодрїї мѡнцілор скот бѣрнє марї дє брад шї лє адѡк ꙗн павтє пє апз нѡнѡмаї ꙗн цєарз ла кѣмпїє, чї трєк пє Прѡт, пє Өѡчєавѡ шї пє Бістріца ꙗн Молдавїа шї мерг ꙗн цєара дє жос.

Бїнє шї ꙗмпзкат трзєск лзквїторїї ꙗн Бѡковїна. Декѡнд с'ѡѡ ꙗмпрєѡнат цєара ачєастѡ кѡ Монархїа Австрїєї, крєск шї ꙗн-флорєск тоатє ꙗн цєарз. Пѡнє, вїтє, сарє, лємнє, апз, морї шї алтє ꙗндзмзнзрї сѣнт дє ажѡнє спрє бѡна ꙗндєстѡларє а оамєнілор. Нєгоцѡла шї мєстєшѡгрїлє ꙗнвїє, ꙗн-взцзтѡра шї нзравѡрїлє бѡнє сє лзцєск, дрєптатєѡ шї лєцїлє прє

тоці ꙗї окротеск. Маї алес ꙗн
зілеле ачесте де'н ѡрмз аѡ ꙗнкзаліт
соареле фєрічіреї ꙗнтреага царз,
ꙗнкѡт тоці бїне-кѡвѡнтз кѡ мѡл-
цемїтз бѡнзтатеа ꙗмпзратѡвї
ші а гѡвернѡвї сзѡ. Локѡиторїї
петрек ꙗн фєрічіре шї се ꙗмпакз
ка фрації ꙗн каса ѡнѡїа пѡрїнте
бѡн кареле пре тоці фїїї де о потрї-
вз ꙗї ѡмєреце шї-ї їбєце. ꙗн
Бѡковїна сз ворбєск маї мѡлте
лімвї де кзтрз деосзвїте націѡнї,
адекз де Ромѡнї, Росїенї (Рѡтенї),
Цєрманї, Арменї шї Івдеї; дарз
тоці петрек ꙗн амоаре шї ѡнїре
фрзцаскз, фзрз де а се ѡрж саѡ
а се ѡрцісі ѡнїї пре алції пєнтрѡ
лімвз орї пєнтрѡ леце.

§. 8.

Трансілванїа.

Трансілванїа сеаѡ Ардеалѡвѡ есте
о царз фрѡмоасз шї ꙗнкрецітз

кѢ мѢнці дѢброші. Карпателе
челе фналте каре деспарт Тран-
сілваніа де БѢковіна, фнкѢнжѢрѢ
цѢара де'н треї пѢрці шї се ремѢ-
реск прѢтѢтїнде не фн лѢдѢнтрѢл
цѢрїї. МѢнції АрдеалѢлѢї чеї маї
фналці сѢнт : мѢнтеле БѢчечї,
мѢнтеле. КраїѢлѢї шї ѢѢрѢл, дн
мѢнте фналт каре есте шї вара
сѢр де неѢѢ.

Фнтре мѢнці се лѢцѢск фн Тран-
сілваніа вѢї шї кѢмпїї десѢѢтате,
каре продѢк холде фѢарте мѢ-
ноасѢ. ПѢпѢшоїѢ, грѢѢ, секарѢ,
орѢ шї алте пѢнї сѢнт фн Ардеал
фн маре прїсѢсїнцѢ. Маї алес кѢ
вїнаце вѢне есте Трансілваніа вїне-
кѢѢнтатѢ. Вїїле МедїашѢлѢї шї
але ВїнгарѢлѢї сѢнт челе маї фн-
семнате.

Трансілваніа есте кѢївѢл аѢрѢлѢї
пѢнтрѢ тоатѢ АвѢстріа. МѢнції

Карпателор цем де мѡлцімеа піе-
трелор де аѡр. Взешіі ле сапз ші
скот де'н еле ꙗн взі мѡлціме де
аѡр прісне ші кѡрат. Взіле Аерѡ-
дѡлді ші а Златнеі сѡнт ꙗн лѡме
кѡноскѡте.

Ріѡла чел маі маре ꙗн Трансі-
ваніа есте Мѡрзшѡла. Ачеста нѡ-
реазз (ісвореще) де'н Карпателе
арделене, се леагзнз прін мізлокѡла
цзрїї ші ѡмезїнд шесѡріле еї челе
мзнодсе, трече де ліче ꙗн Унгаріа
ші се реварсз ꙗн ѡнде ле Тїсеї. Алт
рїѡ маре есте Олтѡла. Ачеста есз
де'н кодрїї чеї ѡмѡроші аї Карпа-
телор, рекореще шесѡріле ꙗн цїнд-
тѡла Олтѡлді, трече ꙗн Ромѡніе
ші се реварсз ꙗн Дѡнзреа чеа мз-
реацз. Тѡрнова маре ші чеа мїкз,
Гомешѡла маре ші алте рїѡрі маі
мічі се котеск пе кѡмпїїле Тран-
сіванїеї ші ле адапз. Уне ле де'н тре

рідриле Ардеалдаві адрческ де нзсіп
де адр. Ціганії прінд ачел. нзсіп
рн сжте десе ші стрекдржндл-л
алег адрдл.

Ардеалда есте рмпопорат де
маї мдате семінції попорене, каре
лзкдескѡ парте рн ціндрі анд-
ме, парте сжнт аместекате рнтре
сіне прін ораше ші прін сате.
Лзквіторії чеї маї векі ші маї нд-
мзроші рн Трансілванія сжнт
Ромжнії. Ачеці аѡ дескзлекат рн
цара ачеста рнкз рн веакдл ал
доіле ддрз нащереа Домндалі,
фіінд аддші де Траіан рмпзра-
тдл Ромеї. Ндмзрдл Ромжнілор
рн Ардеал аждрце ла дн міліон
патрд сдте де мії. Ромжнії аѡ кѡ
тоції ачелеші датіне, ачелаші
порт, ачелаші лімбз, дарз рн
реліціднє сжнт еї дестінші де о-
лаатз. Маї мдат де ждмзтате де

Ромѣни сѣнт де леѣа дрепткре-
дінчіоасѣ а ресѣрїтѣлді, еарѣ чеа-
лалтѣ парте есте ѱмпревнатѣ
ѱн релїціѣне кѣ Бесерїка романо-
католикѣ.

Унгѣрїї аѣ ѱнтрат ѱн Арде
аа пе ла капетѣа веакѣлді аа нѣале
дѣпѣ наѣереа Домнѣлді. Унїї аѣ
кѣпрїнс партеа чеа деспре рѣсѣ-
рїт шї мїазѣ-ноапте шї ашезїн-
дѣ-се рецїнѣ шї нѣмеле шї датї-
неле унгѣреѣї ѱнтрѣ тоате. Еарѣ
алцїї аѣ кѣпрїнс партеа цѣрїї чеа
деспре ресѣрїт пе марѣїне де кѣ-
трѣ Молдавіа шї се нѣмеск Гекѣї.
Унгѣрїї шї Гекѣїї сѣнт де сна
шї аѣеашї сѣмінцїе попореанѣ
шї ворбеск пѣнѣ асѣзї аѣеашї
лімѣѣ, дестїнгѣндѣсе нѣмаї ѱн
ростїре.

А треїа сѣмінцїе попореанѣ нѣ-
мероасѣ ѱн Трансїлванїа сѣнт

Сасії. Честіа сѣнт де неам
Цермані; ей аѣ антрат ан Тран-
сілваніа ла міездл веакѣлді ал дої-
спрезечеле, ші с'-аѣ ашезат ан
пзрціле деспре міазззі. Афарз
де ачесте семінції попорене сѣнт
ан Трансілваніа анкз Армені
ші Цігані, каріи аѣ антрат ан
царз ан веакѣл ал чінчіспрезечеле
дѣпз нащереа Домнѣлді.

Дѣпз анпзрцілла чеа маїнѣлз,
Трансілваніа есте анпзрцітз ін
зече префептѣре, адекз: префеп-
тѣра Сівіїлді, а Албеї Жѣліе, а
Орзштіеї, а Клѣжлді, а Шім-
лелді Сілваніеї, а Дежлді, а Бі-
стріцеї, а Мѣрзш-Ошорхеїлді,
а Одорхеїлді шіа Брашовлді.

Капітала цзрії есте Сівіїл,
о четате фрѣмоасз ші андзмз-
натз лжнгз ріл Цівінлді. Ан

ГівіїѢ есте акѢма решедінца локочїїнтелѢї фмпзрзтеск кѢ скаднеле челе маї марї але цзрїї. Дн ГївіїѢ есте решедінца ЕпіскопѢлѢї католїко-ресзрїтеан неднїт ал Ромжнілор. ГївіїѢла аре шї маї мѢлте скоале прекѢм: скоала теолоцїкз шї семїнарїѢла пентрѢ епархїеа католїко-ресзрїтеанз неднїтз де'н Трансїлванїа, доѢз ГїмназїѢрї, Академіеа жѢрїдїкз чес. рецаскз, галерїеа де ікоане шї бїбліотека лѢї БрѢкентал шї алте скоале попорене маї мїчї.

КлѢждѢ ера оденїдарз капїтала цзрїї, локѢла де дїетз, решедінца ГѢвернѢлѢї шї абеа мѢлте алте фнстїтѢте шї фндзмзнзрї, фнсз акѢма аѢ скзпзтат орашѢла ачеста фоарте шї аѢ ремас аїче нѢмаї кзнцелзрїеа префептѢреї шї а ѢнѢї трїѢлналѢ жѢдекзторескѢ.

Брашовда есте пе марцінеа
цзрїї дєспре Цеара ромжнеаскз.
Ачестз четате есте кдївда него-
цвдїї фнтре Ардеал шї фнтре
Цеара ромжнеаскз. Аїче вїнѣ тоате
мзрфеле стрзїне, шї де аїче се
дзк фн Цеара ромжнеаскз продзк-
теле цзрїї. Фн Брашов сжнт
доѣз Гїмназїзрї, о скоалз нормалз
ромжнеаскз шї алте фнстїтѣте
де фолос.

Белградда (Алба Івліа сєаѣ
Алба Каролїна) есте о четате вїне
фнтзрїтз пе Мзрзшѣ. Аколо есте
решедїнца Єпїскопвдїї романо-
католик, ѣн Гїмназїѣ, о скоалз
теолодїкз шї ѣн Семїнарїѣ пентрѣ
дїечеза романо-католикз. Алба
Івліа єра оденїорз скавндл Мї-
трополїєї рєсзрїтєне а Ромжнїлор.

Ла Блажїѣ есте решедїнца
Єпїскопвдїї католико-рзсзрїтєанѣ

Ѹніт, ші аколо се афлз Ѹн Гі-
мназіѸ, о скоалз теолодікз ші
Ѹн СемінаріѸ пентрѸ дієчеза ка-
толіко-рѸсѸрітеанз Ѹнітз.

Бістріца есте Ѹн ораш андз-
мзнат пентрѸ негоцѸ антре Тран-
сілванія ші БѸковіна, Ѹнде се афлз
ші Ѹн ГімназіѸ еваѸелікѸ-лѸтеранѸ.

ЃѸнт ші алте маї мѸлте о-
раше ші локѸрї де негоцѸ ан
Трансілванія, де Ѹнде се лѸцеск
мѸестрїїле, кѸлтѸра ші алте ан-
дзмзнзрї песте тоатз цѸара.

§. 9.

У н г а р і а.

Унгарія есте о цѸарз вінекѸ-
вѸнтатз кѸ тоате вѸнзтзціле
пзмѸнтеці. Не марцінеа єї деспре
мієзѸл нопцеї ші деспре рѸсѸрїт
се траг Карпації ші опреск вѸн-

тѣриле челе фрігѣроасе, еарѣ пе партеа деспре апѣс се рѣмѣреск Алпії, фнкѣт паре кѣ ар ста цеара фнтре пѣреці. Дѣнѣреа, ріѣла чел лат ші адѣнк пе каре пѣѣтеск корѣііле, се реварсѣ прін мізлокѣла цѣрїї ші адапѣ кѣ прісое кѣмпііле челе мѣноасе. Сѣнт фн ѣнгарїа маї алес спре мїазѣзі ші локѣрі апоасе преѣм ші кѣмпії не лѣкрате, ѣнде нѣ калкѣ претѣтїнде не нїче пічіор де вітѣ, дарѣ сѣнт ші шесѣрі мѣноасе, каре продѣк фелїѣрі де холде, ші деалѣрі кѣ вінаце, ѣнде креск вії фолрте алесе.

Фн прївінѣа фрѣптелор фнтрече ѣнгарїа маї тоате цѣріле Мо-нархіеї. Кѣ прісое сѣнт фн цара ачеаста тот фелїѣла де пѣні, сѣѣ фрѣпте преѣм: грѣѣ, секарѣ, пѣпѣшоїѣ, орѣ, овѣс, мѣлаїѣ мѣрѣнѣел, хрїшкѣ, преѣм ші

Фелідрі де подме, адекз: мере, пере, перже (прдне), кастане, мігдале, смокіне.

Кв віте есте Унгаріа де асеме не бінекдвжнтатз. Бої Унгаріей чей кв коарнеле марі сжнт вестіці претвтіндене. Каї фрвмоші, ої лжноасе ші тврме де порчі сжнт мжнгзера локвіторіор де'н Унгаріа.

Унгаріа есте рмпопоратз кв маї мвлате семінції попорене. Ан ціндтвріле де мізлок ші кам спре міаззноапте спре Гегедін ші Добріцін сжнт Унгврі; деспре Моравіа сжнт Словачі; рн ціндтвріле деспре рзсзріт сжнт Рвтені; рн ціндтвдл Арадвдї ші ал Орадїей марі деспре Трансілваніа преквм ші ін Марамврешв сжнт Ромжні; спре меазззі ші апвс сжнт Гжрві ші Кроаці, ші рн мвлате локврі сжнт ші Цермані. Лзквіторії чей маї векі

Ан Унгаріа сѣнт семінцііле челе
 славене ші Ромѣніі, дѣпз карі
 аѣ антрат маі тѣрзіѣ Унгѣріі.

Ан Унгаріа сѣнт ан маре нѣ-
 мѣр Цігані, еарѣ ан нѣмѣр
 маі мік Армені, Македонені ші
 Іудеі.

Бѣда ші Песта сѣнт четѣціле
 челе маі марі ші маі фѣрмоасе
 ан Унгаріа. Ачесте доѣз ораше
 стаѣ феціш лѣнгѣ олаатѣ пе ма-
 лѣріле Дѣнѣреі: Бѣда де а дреапта,
 еарѣ Песта деа стѣнга, ші сѣнт
 ампреднате прін о пѣнте маре
 де ланѣ де фіер каре есте антінсѣ
 песте Дѣнѣре. Бѣда есте капітала
 Унгаріеі, еарѣ Песта кѣібѣла него-
 цѣлѣ ші а мѣстріеі а тоатѣ
 цара. Ан Бѣда есте рѣшѣдінѣа
 гѣбернѣторіѣлѣі ампѣрѣтѣск, ші
 а ѣнѣі Епіскоп католіко-ресѣрі-
 теан нѣднітѣ; еарѣ ан Песта сѣнт

доѡз Гімназії, о ѡніверсітате,
мѡлте ѱнстїтѡте пѡвлїче де вїне-
фачере шї фелїдрїте фаврїче.

Ѓжнт шї алте четзці шї ора-
ше вестїте ѱн Ѓнгарїа, прекѡм:
Коморнѡл, о четате фодрте вїне
ѱнтзрїтз ѱнтредѡѡ апе; Жорїнѡл
ораш маре шї вестїт прїн не-
гоцѡ; Пожонѡл, ораш фрѡмос
пе малѡл Дѡнзреї кѡ мѡлте мона-
стїрї, скоале шї ѱнстїтѡтѡрї, шї
ѱнсемнат прїн коронареа ѱмпзра-
цілор ка реці аї Ѓнгарїеї; Ка-
шовїа, ораш де негоцѡ деспре
Галїціа; Дебрецінѡл, чел маї маре
орашѡ ѱн Ѓнгарїа дѡпз Песта,
каре фаче маре негоцѡ кѡ фелїдрї
де продѡкте; Арадѡл, орашѡ ѱн-
дзмзнат пентрѡ негоцѡ де вїте,
кѡ решедїнца ѡнѡї Ѓпїскоп като-
лїко-ресзрїтеан неднїтѡ; Сїгетѡл,
ораш кѡноскѡт прїн їармароаче

де віте, кѣ доѣз Гімназіі; Орадіа
марє, ораш фрдмос ші реше-
дінца а дої Єпіскопї.

Ан тімпєріле трекѣте ераѣ
ампрєднате кѣ Унгарїа ші алте
цзрі маї мічі, прєкѣм Бзнатѣл,
Воїводїна, Главонїа, Кроація
ші треї дістрїкте а Трансїлва-
нії; а нєз дела анѣл 1849 сжнт
ачеле цзрі дєспзрцїте дє Унгарїа,
авжнд але сале гѣбернзмїнте
стзтзтоаре нємізлочїт сѣв Мїні-
стерїѣл Мзріїє Гале ампзратѣлѣ.

§. 10.

Цзріле Італїї.

Італїа єсте асемене ка о фло-
рзріє антре цзріле Австрїї. Ло-
кѣрї фрдмоасє шї дєсфзтате, рждрї
лімпїзї шї рекорїторї, мѣнцї ан-
алцї шї амєроводїцї ан пзддрї
ѣмєроасє сжнт ан Італїа прєтѣ-

ТІНДЕНЕЛ. Кліма есте маї лінх шї
маї калдх декхт фн орїкаре
царх а Австрії. Неџа (омхтџа),
де шї каде џне орї еарна, нџ стх
лџнг пе пхмџнт, чї кџржнд се
топеце шї се реварсх. Фн Італїа
се фнтїнд пометеле фн кїпџа рџ-
дїџрілор десфхтате прїн царїнеде
челе мџнодсе. Алхмхї, масліне,
кџрмале, смокїне, мере, пере, зар-
зарї, гџтхї шї алте поаме дџачї
шї гџстодсе се фак фн Італїа фн
маре прїсос. Пхпџшоїџа се фаче
фн Італїа де асемене фодрте фрџ-
мос, шї Італїенїї фак де'н фхїнх
де пхпџшоїџ мхмхлігх, каре о
нџмеск полентх. Бара есте фн
Італїа фодрте калд, шї оаменїї
лџкреазх ла кџмпџ маї алес но-
аптеа пе лџнх.

Італїа есте фмпопоратх маї
алес де Італїенї, каре сџнт о віцх

де Ромѣни ші ворбеск о лимбз
нѣмітз лимба італіанз, каре есте
фоарте рнѣемзнатз кѣ лимба ро-
мзнеаскз. Дарз сѣнт рн царз
ші алте нзчідні, прекѣм Цермані,
Славені, Армені, Гречі ші Іудеі.

Четзціле челе маї декзпетеніе
рн Італія австріакз сѣнт: Ме-
діоландѣ ші Венеція. Рмбеле ораше
сѣнт фоарте фрѣмоасе ші кѣ мѣлтз
мзестріе зідіте. Медіоландѣ есте
кзпїтала цзрїї ші решедїнца ло-
коціїнтелѣї рмпзрзтеск. Бесерїка
катедралз де'н Медіоландѣ есте
ѣна де'нтре челе маї фрѣмоасе рн
тоатз лѣмеа. Венеція есте ѣн
ораш пе Мареа Адріатїкз. Каселе
сѣнт фзкѣте пе їнсѣле (острове)
мічі че се афлз рн море, ші пе
їнтре дзнселе есте апз. Челѣї че
каѣтз орашѣа ачеста. де опарте,
ї-се паре, кз рноатз тоате каселе

пє апз. Нєгоцѣ марє сє фачє лѧ
Венеціѧ. Дє прєтѣтїндєнє сє адѣнз
лѧ лїманѣлѧ Венецієї корзвїї кѣ
фелїдрї дє марфз.

§. 11.

Г т і р і а.

Лн вєчїнзтѧтє кѣ Унгарїѧ єстє
Гтірїѧ, о царз фѧртє мѣнтѧсз
шї лѣмєрзкѧтз кѣ кодрї. Алпїї
Італїєї сє рзмѣреск лн Гтірїѧ прє-
тѣтїндєнє, шї продѣк мѣлѧтє мє-
талє. Гтірїѧ єстє о царз бїнє-
кѣвѣнтѧтз кѣ тот фелїдѧ дє мє-
талє, маї алєс фїєрдѧ д'єн Гтірїѧ
єстє чєл маї вѣн шї маї алєс. Гѣнт
лн царз шї кѣмпїї, карє продѣк
пѣнє, прєкѣм грѣѣ, сєкарз шї ал-
телє; дарз чєл маї марє партє
дє лзкѣїторї лѣкрєѧзз лѧ взї карє
сѣнт лн Гтірїѧ лн марє нѣмзр.

Азкѣиторіі Єтірієі сѣнт парте
Цермані парте о віцз славенескз
каре се нѣмеск Вѣндені.

Цара есте Амперцітз Ан
Єтірія де сѣс ші Єтірія де ціос.
Орашѣла чел маї де кзпетеніє Ан
Єтірія де сѣс есте Граціѣла, ѣн
ораш маре пе апа Мѣрѣлѣї, Ан каре
се афлз мѣлте Анстїтѣтѣрї ші
скоале, прекѣм ші рещедїнца ѣнѣї
Єпіскоп; еарз Ан Єтірія де ціос
есте орашѣла чел де кзпетеніє Мар-
нѣлѣла пе апа Мѣрѣлѣї, ѣн ораш
фрѣмос пе ѣн лок Анѣзмѣнат.

§. 12.

І л і р і а.

Маї ціос де Єтірія спре мїа-
зззі есте Ілірія, царз Ампопо-
ратз кѣ Цермані, Єлавені, Іта-
лієні, Армені ші Іѣдеї. О парте

де Ілірія есте фoарте мѣнгоасъ
ка ші Стірія, еаръ маї спре міа-
зъзі сѣнт кѣмпіи ші локѣрі ѱн-
тінсе. Авѣція църіи се кѣпрінде
маї мѣлат ѱн метале ші ѱн негоцѣ,
декѣт ѱн холде ші фѣрѣте де
царінъ, пентрѣ къ Ілірія нѣ-і преа
біне кѣвѣнтатъ кѣ пѣне.

Ілірія есте ѱмпѣрцітъ ѱн трій
локоціинце де 'нтре каре ѣна кѣ-
прінде двѣтѣл Карінтіеі алта ал
Карніоліеі, еаръ а треі партеа
де ціос кѣ цінѣтѣл Тріестѣлѣі.

Орашеле челе маї де кѣпетеніе
сѣнт ѱн Ілірія Лаїбахѣл ші Тріє-
стѣл. ѱн Лаїбах есте решедінца
локоціинтелѣі ѱмпѣрѣтеск ші а
ѣнѣі Епіскоп, еаръ Тріестѣл есте
орашѣл Австріеі чел маї ѱнсем-
нат прін негоцѣ, пентрѣ къ Тріє-
стѣл есте пе малѣл мѣрїи, ші ѱн

ліманѣа дела Тріест се адѣнѣ
корѣвіле лѣмеї кѣ марѣѣ.

§. 13.

Славоніа ші Кроаціа.

Ачесте доѣѣ цѣрї ераѣ оденї-
орѣѣ ѣмпреднате кѣ Унгарїа ѣн
адміністрѣціѣне, еарѣ акѣма сѣнт
сѣѣ прївігїереа ѣнѣї локоціїнте
ѣмпѣрѣтеск каре се нѣмеце Ба-
нѣа Кроацілор.

Аѣкѣиторїї ачестор цѣрї сѣнт
маї алес Герѣїї ші Кроації, о се-
мінціе славенескѣ, каре маї кѣ
самѣ прїн релѣціѣнеа католикѣ се
дестѣнѣе.

ѣн Кроаціа сѣнт ѣрѣѣтоареле
ораше ѣнсемнате: Аграм, ѣн ораш
ѣндѣмѣнат пентрѣ негоѣѣ ші кѣ-
пїтала цѣрїї кѣ релѣдїнца Банѣлѣї
Кроацілор ші а ѣнѣї Епїскоп; Каро-

ЛОСТАД. О ЧЕТАТЕ ПЪТЕРНИКЪ КЪ
РЕШЕДИНЦА ДНДІ ЄПІСКОП КАТОЛІКО-
РЪСЪРІТЕАН: ФІДМЕ, ДН ОРАШ НЕ-
ГОЦІАЛ ПЕ МАЛДА МЪРІИ АДРІАТИЧЕ.

АН ПЪРЦІЛЕ ГЛАВОНІИ ЄСТЕ
ОРАШДА ЕСЕК, О ЧЕТАТЕ БІНЕ АНТЪ-
РІТЪ ПЕ ДН ШЕС АНТИНС; ПАКРАЦ
КЪ РЕШЕДИНЦА ДНДІ ЄПІСКОП КАТО-
ЛІКО-РЪСЪРІТЕАН, ШІ БЪКОВАР АН
ЄІРМІА.

§. 14.

Боеводіна кЪ БЪНАТЪДА ТЕМІШОВАРЕЙ.

Боеводіна ЄРВІЛОР ШІ БЪ-
НАТЪДА ЕРАД АН ТІМПЪРІЛЕ ДЕ 'НАІНТЕ
АМПРЕДНАТЕ КЪ УНГАРІА. АКЪМА
ФІІНД АЧЕСТЕ ЦЪРІ ДЕ УНГАРІА
ДЕСПЪРЦІТЕ, ФОРМЕАЗЪ АМПРЕДНЪ О
ЦАРЪ ДЕ КОРОАНЪ.

ЦЪРІЛЕ АЧЕСТЕ ЄЖНТ АМПОПО-
РАТЕ ДЕ ЄРВІ, ДЕ РОМЖНІ, ДЕ

Цермані, де Унгѳрі ші де алте семінції попорене.

Кліма цзрії есте лінз ші кал-
дз. Маї алес ҃н Бзнат с҃нт цз-
рінеде фодрте мзноде ші продѳк
грѳда чел маї фрдмос де'н тоатз
Австріа. Бінацеле де'н Боеводіна
ші де'н Бзнат с҃нт пе'мпреждр
кѳноскѳте, ші негоцѳда ачестор цзрі
есте фодрте ҃нсемнат.

Орашеле челе маї ҃нсемнате
с҃нт: Темішоара, о фортелцз
таре, решедінца локоціінтелді ҃м-
пзрѳтеск ші а Єпіскопѳді каго-
ліко-ресзрітеан; ҃н Єірма есте
Карловіцѳла пе малѳла Дѳнзреї, ре-
шедінца Патріархѳді Єервілор;
Вершец, ѳн ораш ші решедінца
Єпіскопѳді католіко-ресзрітеан;
Панчіова, Бесеріка алѳз, Меѳа-
діа, ші алтеле.

Т і р о л і а.

Цара чеа фрѣмоасѣ љн а кзрѣї вечінзтате аѢ ресзрїт фаміліа. љмпзрацілор Австрії, есте Тіроліа. Ачеаста царѣ есте пзтрѣнсѣ де мѣнції чеї маї љналці шї љмвръкатѣ љн кодрї шї пздѣрї ѣмвсроасе. Шне нѣ продѣче Тіроліа љн маре прїсос, дарѣ метале сѣнт ліче љн маре мѣлціме, шї кѣ ачесте факлзкѣиторїї негоцѣ љнсемнат.

Тіроліа есте љмппоратѣ кѣ маї мѣлте семінції попорене. љн партеа деспре мїезѣл нопції сѣнт Церманї, еарѣ деспре мїазѣ-зі сѣнт Італїенї.

Орашѣл чеа маї маре шї кз-пїтала цзрїї есте Інсврдк, пе о ашезаре десфѣтатѣ шї фрѣмоасѣ. Ліче

ЕСТЕ РЕШЕДИНЦА ЛОКОЦІІНТЕЛДІ АМ-
ПЗРЕТЕСК ШІ МДЛТЕ АЛТЕ АНСТІТДТЕ.
ХАВСВДРЦІА, КАСТЕЛДА ЧЕЛ МЗРЕЦ
ДНДЕ ЛЗКДІА СТРЕВДНІІ АМПЕРАЦІЛОР
АВСТРІЕІ, СТВ ПЗН' АСТЗЗІ АНКЗ АН
ШВІЦЕРА, ЦАРЗ МЕЦІЄШІТЗ КД ТІ-
РОЛІА, АНСЗ ЕСТЕ АН ДЗРЗМАРЕ.

§. 16.

Д а л м а ц і а.

АЧЕАСТА ЦЕАРЗ ЕСТЕ ПЕ МАДВРІ-
ЛЕ МЗРЕІ АДРІАТІЧЕ, ФЗКЖНД ПЕ
МАРЕ НЕГОЦД АНСЕМНАТ КД КОРЗВІІ.

ЦЕАРА АЧЕАСТА ЕСТЕ АМПОПОРА-
ТЗ ДЕ СЕРВІ, ДЕ ІТАЛІЕНІ, ДЕ ЦЕР-
МАНІ ШІ ДЕ ІВДЕІ.

КАПІТАЛА ЦЗРІІ ЕСТЕ ОРАШДА
ЗАРА, ДНДЕ ЕСТЕ РЕШЕДИНЦА ЛОКО-
ЦІІНТЕЛДІ АМПЗРЗТЕСК ШІ А ДНДІ
АРХІЄПІСКОП РОМАНО-КАТОЛІК.

АЛТ ОРАШ АНСЕМНАТ ЕСТЕ СЕ-

БЕНІКО, ДНДЕ СЕ АФЛЗ РЕШЕДІНЦА
ДНДІ ЄПІСКОП КАТОЛІКО - РЕСЗРІТЕАН.

РАГДЗА, ЄПАЛАТО ШІ КАТАРО
СЖНТ ОРАШЕ, ЗІДІТЕ ПЕ МАЛДА МЗРЕІ
АДРІАТІЧЕ, КАРЕ ФАК НЕГОЦЇ АН-
СЕМНАТ.

КАР АЛ ДОІЛЕ.

§. 17.

Д а т о р і и л е.

Cetățienilor catra patrie si Imperatul.

*Statul este asemenea cu o casa.
Imperatul este tatal, eara cetățienii
synt fii. Care legatura este entre tata
si fiu, aceeași este entre Imperatul si
supusii sei; si care datorii au fii
pentru casa si pentru parintele lor,*

acele-si datorii au cetatienii pentru patria si Imperatul lor.

Cetatienii sunt datorii sa onoreze pre Imperatul. Imperatul este capul tierii, unsul lui Dumnezeu si mai marele popoarelor. Imperatul strelucesce entru bunetati si este marit intru mila. Pentru aceea synt datorii supusii sa onoreze pre Imperatul mai pe sus de toti cei ce synt pe poment. Numele Imperatului se cuvine cu temere a-l rosti, si inaintea fetiei sale cu umilintia a se inkina.

Cetatienii synt detorii se iubeasca pre Imperatul si patria lor. Tiara, in care ne-am nascut si am vediut lumina dilei, tiara unde traim si ne mangaem. tiara unde petrecem sub unu

Domnitoriū, avēnd parte de toate inde-
manarile — această tiara este scumpa
noastra patrie. Patriea aceasta si pre-
parentescul Domnitoriū, care o stepa-
nește si o apera de dusimani, synt da-
tori cetatienū sa-i iūbeasca cu toata cal-
dura. Cum de scumpa-ti este casa ta,
si eum de dulci-ti synt tie parintiū tai;
asia de scumpa si de dulce sa-ti fie
tie patriea si Imperatul.

Cetatienū synt datori se fie si multie-
mitori Imperatului, si se roage lui
Dumnedieū pentru densul. Imperatul
este cel mai mare facatoriū de bine a
popoarelor. Imperatul pastreaza in
patrie linestea si pacea. Imperatul
asiaza in tiara deregetorū si judecatorū
ca se faca intre cetatieni buna rendueala

si dreptate. Imperatul ocroteste religiunea, apara pre cei asupriti, enfrica pre cei rei, milueste pre cei seraci, umbreste pre cei serimani, si mangae pre cei superati. Pentru cei ce doresc invatiatura, intemeaza Imperatul scoale; pentru cei ce voesc se deprinda mestesiuguri, immultieste Imperatul uneltarii si agiuta fabrice; pentru chrestini inlesneste si redyca Imperatul beserici; pentru cei ce patemesc de boale, urzeste Imperatul prin orasie spitaluri. Imperatul este asia dara tatal patriei, si Lui se cuvine dela toti cetatienii cea mai ferbinte si mai adeverala multiemire. Seara si demineatia sa redyce fiecare de ntre noi manele si se se roage lui Dumnedieü dicand: „Doamne, indurate spre Im-

peratul si-i da lui viatia si sanetate si ajutoriū la toate.

Cetatiēniū synt detori se asculte pre Imperatul si sa urmeze poroncelor Lui. Toate cele ce rendueste Imperatul synt spre binele si spre fericirea cetatiēnilor. Legile imperatesti indreapta caile cetatiēnilor in petrecerea lor cea sociala. Ce este reū si spre stricaciunea cetatiēnilor, legile o opresc; eara ce este spre binele lor si spre pastrarea legaturelor cetatiēnesti, aceasta poroncesc legile se faca. Legile imperatesti synt paveza cetatiēnilor. Ele sunt radimul celor bunī si varga pentru cei reī. Sunt si neclatyt se cuvine asia dara se implinim noi toate legile si poroncele Imperatului. Cela ce asculta legile Imperatului. traieste in

pace si fericit, eara cel ce nu se supune poroncelor, este reu si nu are onoare intre oameni.

Cetatienui synt detori sa dee cu inima buna si fara de sylla darile si birurile cele amesurate Imperatului. Spre tinerea deregatoriilor si a scaunelor judecatoriale, spre intemeerea scoalelor si a instytutelor celor imbunetatite, spre tinerea oastei care ne apara de nevala dusimanilor si spre pastrarea tuturor orenduelelor celor folosytoarie sunt de cerintia cȳeltuele mari si felurite. Toate aceste sunt spre binele cetatienuilor. Asia dara se cuvine sa contribue cetatienui fiecare dupa mesura avutiei sale. Cela ce are mult, sa dee mai mult, eara cel ce are putin, sa dee

mai puțin. Insuși Domnul nostru Iisus Christos a dat pentru persoana sa cuvenita contribuțiune, si porunceste aceasta si noa, dicând: „dati Imperatului cele ce synt ale Imperatului.“

Cetățienii synt datorii sa fie cu credynția Imperatului. Intre Imperatul si intre supusii seii este o legatura santa si binecuventata de Dumnezeu. Intreaga patrie este asemenea cu o casa, in care este Imperatul tata si stepan, eara cetățienii fii. Toti dara carii se aflu in cuprinderea patriei synt datorii sa fie cu credynția Imperatului care privigyaza preste toate, si sa-i usiureze sarcina ce o poarta spre binele popoarelor. Cel ce nu aduna, acela resypeste, si cetățianul cel ce am-

bla cu viclenie in contra Imperatului. este asemenea cu fiul cel ce sapa groapa parintelui seü, asemenea cu fratele care cõama urgie asupra fratilor seü, asemenea cu fiul care voeste sa resypeasca casa parintelor seü.

Cetatiënii sunt datorii sa sprijineasca pre Imperatul ci sa-i dea ajutoriü la toate. Multe umere rãdycã stãnci, si multe mãni plivesc fatia paméntului de buruene. Cu ajutoriul cetatiënilor este Imperatul in stare sa apere patria de toata primejdia si se pastreze pretutyndene pacea si buna orendueala. Aparatoriü patriei sunt osteniü. Cu acestia incunjura Imperatul marginele patriei si o apara de nevala dusimanilor. Oastea

o tine Imperatul spre binele si linestia cetatienilor. Asia dara sa cuvine, ca cei cymati la oaste sa mearga de'n buna voie si sa poarte arma apararii cu vetejie si cu credyntia.

Cetatianul, carele implineste toate detoriile cetatatienesti, este cetatian patriot. Cel ce onoreaza, iubeste si asculta pre Imperatul, cel ce se supune legilor si da amesuratele biruri de buna voie, cel ce este credyncios Imperatului si sta in toata oara gata sa-i fie de ajutoriu si sa apere patriea si scaunul imperatesc de tulburare, acela este cetatian bun si credyncios si vrednic de onoarea Imperatului, de amoa-rea patriei si de placerea lui Dumnezeu si a oamenilor.

*Totî dara cei ce traım in cuprin-
derea patriei noastre sa implinim de'n
amoare adevărata detoriile adevăratului
cetatian. Pre Imperatul sa-l onoram.
cu amoare sa-l cuprindem, si cu cre-
dyntia sa-l incunjuram. Poroncele
Imperatului sa le ascultam, legilor lui
sa ne supunem si bunele orinduele su
le urmam, sa dam Imperatului la toate
ajutoriü, sa dam amasuratele biruri,
sa luam de'n buna voie arma impera-
teasca si se aparam cu vetejie tronul si
patria. Pre oamenii cei rei si vicleni,
cariü ambla in tãara si fac scornituri
si intarta pre cetatieni, sa nu-i
suferim. Cu dusimaniü Imperatului
si a patriei sa nu ne insocim. La
cele oprite, ce aduc neplacere Impera-*

tului, si pricinuesc tulburare in patrie, sa nu intyndem mana, si nice sa ne invoim.

Soarte noastra aterna de la soarta patriei, si syguritatea noastra aterna dela puterea Imperatului. De va fi patria in pace si in lineste, vom petrece si noi in odichna si in buna impacare; eara de va veni peste scumpa patrie oare-care tulburare, si noi deasemene vom patymi necadiu si superare. Arma Imperatului cea tare ne va apara de toate navala dusimaniilor, si legile lui cele intielepte vor indrepta pasiul tuturor cetatienilor spre cele bune. Ferice de omul, carele are patrie impacata, si ferice de patrie, care are Domnitoriul drept, bun si puternic.

CAP AL TRIILE.

Naratiuni folosytoare.

§. 16.

Imperatul Rudolf.

Strebunul Imperatilor Aŭstriei este Rudolf dela Habsburg. Acest barbat foarte marimos, si cea mai mica facere de bine o recunoscea insemnat. Se audim, cum au intimpinat Rudolf pre un tïaran anume Jakob Morariul!

Nainte anca de ce fu radycat Rudolf la marirea imparateasca, era el conte (Graf) in Habsburgü. El era intiept si crutia vecinatatea. Odenoara se radycase asupra vecinilor sei locuitori un conte anume Leütold cu putere, si-i amerintia cu perire. Rudolf esi vecinilor sei intru ajutoriü si i-au aperat pre densii cu pericol de moarte. Fiind adeca Rudolf in resboiü, se repedi asupra lui un ostein si asia de puternic il lovi, incât el cadu de pe calü la pament, si fu mai mort. Poate l-ar fi ucisü dusimani pre veteazul

Rudolf de moarte, dara un oștean de ai seî anume Jacob Morariul, vedind aceasta veni in fuga mare la Rudolf si batand in pripa pre dusimani, radycà pre domnul seu pe calù, scotindu-l asia de'n manele dusimanilor.

Frumoasa au fost aceasta fapta a veteazului țiaran, dara si Rudolf nu o aù uitat. Dupa ce se facù Rudolf Imperat peste toata Germania, merse Jacob Morariul la Măintiù se veada pre contele seu ca Imperat.

Multime mare de oameni se adunase atunce la Rudolf Imperatul: Domni, Baroni, Nobili, Cavaleri de'n toata Germania. Dara cum zari Imperatul de departe pre Iacob Morariul vîind, indata se scula de pe tron si'lintem-pina pre densul cu bucurie mare. Toti domni se mira, ce se fie, ca Imperatul onoreaza asia pre un țiaran. Insa Rudolf Imperatul incepu lor a spune, ca țiaranul Jacob Morariul au aratat lui mare facere de bine si cumca nici cand nu-l va uita pre el, ci-l va onora in semnù de multiemire.

§. 17.

Imperatul Rudolf si dubalariul.

Trecând odenioare Imperatul Rudolf pre langa o dubalarie, vediù pre dubalariũ radind o piele puturoasa. Imperatul zimbi la densul si-ĩ dise: „bre dubalare! asia, cã ar fi mai bine a ave pe anũ vre-o mie de fiorinĩ si a trai bine, decãt a rade si a dubi p̃ei puturoase?“

„Aceasta nu-mĩ lipsesce,“ respunse dubalariul; „eu am si avutie si casa si femee, si toate cele ce-mĩ synt de cerintã.“ De acest respuns se mira Imperatul si-ĩ dise, cã intorcandu-se va abate la cas'a lui, sa veada cum se afla.

Pana ce se inturnã Imperatul, intrã dubalariul in casa si scymbã vestimintele si el si sotiea sa si fiiĩ sei, si curatind in casa frumos astepta pre Imperatul cu bucurie.

Peste o oara intrã Imperatul in casa, si vedind scumpele odoare si imbracamintele cele frumoase se minunã foarte si intrebã pre dubalariũ, cum de lucra el la pieile cele puturoase, da-

ca are atâte avutie? Eară dubalariul respunse: „Eu am avutie, aceasta este adeverat, dară am și cyeltueala; și de asiū tot da de'n' gata, fară de a mai agony, apoiū după oare-kîț tîmp s'ar imputina și s'ar desierta.“ Audiind această intieptul Imperat, și bucurandu-se de syrguintia acestui dubalariū și de a lui buna cyvernisala, îi darui un odor de mare pretiū.

§. 18.

Imperatul Francisc I.

Odenioare merse imbunetatitul Imperat Francisc I. la primblare pe gios, și intalni pre un mort, ducându'l la mormênt. Fară de prapore, fară de cruce, fară de preot; și nu s'-au aflat macar un suflet, se meargă după mort, ci doi ciocli ducea secriul pe nasaliū cu toată tacerea la zenterim.

Vedind această milosul Imperat aū întrebă pre ciocli: cine se fie mortul? Eară ei au respuns lui: „Maiestat! Acesta este un strain fară de avutie și fară de cunoscuti. De câteva septemâni s'-aū bolnavit în casa unui cetatianū și alalta erī aū murit.“

„Pasiti dara inainte,“ dise plinul de indurare Imperat, si incepu a merge dupa mort cu umilintia pana la mort. Vedind oamenii, ca Imperatul petrece pe mort, urmara si ei esemplului acestuia, si asia de multi se adunara, incât se facu o petrecere foarte frumoasa.

§. 19.

Amoarea patriei.

In resboiul cel mare si indelungat care aũ facut nemuritoriul Imperat Francisc I. in contra Francilor intru aপরarea tierilor sale de naval'a cea pustiitoare a dusimanilor, se desiertase de la o oara vestierile Imperatiei, incât den toate partile facea supusii cei credynciosii iubitului lor Imperat de'n buna voe, insemnate daruri de bani.

Asia s'au intemplat, ca in anul 1793 s'au apropiat de curtea imperateasca un țiaran de oare-unde, si aũ cerut invoire, se intre la Imperatul. Imperatul Francisc avea o datina laudabila, că lasa să intre in curtea sa pe fiacine, si vorbea pana si cu omul cel mai

necunoscut si neinsemnat. Intrând dara țiaranul in leuntru, se incyna Imperatului si puind o pungă de bani cu o mie de fiorini pe measa dise: am adus si eu putine parale.

Vedind aceast'a Imperatul s'-au minunat, ca un om asia ne'nsemnat aũ adus un dar atât de mare, pentru aceea aũ intrebat pre om, cum se cyama si de unde este de locũ? Inse țiaranul aũ respuns dicând: nu este de cerintia se mai scie lumea de aceasta, si esind de'n curte s'au dus in drumul seu.

De aceste cuvinte a laudabilului țiaran s'-au mangaiat parintescul Imperat: mai mult decât de bani, si aũ trimis oamenii sei dupa țiaran se'l intrebe de nume si de locũ.

Dara țiaranul le-aũ respuns acestor zimbind: doara voi synteti mai insemnati decat Imperatul, ca se ve spuiũ voa, ce nu am descoperit insusi Imperatului?

§. 20.

Imperatul Iosif al doile.

Pomenirea Imperatului Iosif remâne neuitata intre popoarele Austriei. In

timpul fericitei sale imperatiri aũ âmblát nemuritoriul Imperat Iosif prin tierile sale cele mã departate, si au reversat den synul indurãrii sale credynciosilor sei supusi atãte bunetati incat binecuventa betraniã si asta-di carãrile lui, si istorisescũ cele ce aũ vediut, nepotilor lor.

Asia aũ imbucurat maritul Imperat Iosif cu fiintia sa si pe Bucovina, unde aũ cercetat orasiele si locurile cele mã insemnate. Suceava, oarecand capital'a tierii, avu de asemenea parte, se veada pre acel oaspe marit, si se se invredniceasca de un dar, care inainte de o suta de ani fu departat den marginele tiarii.

Voind adeca binecuventatul Imperat se veada lacasiurile cele uriesie si maestre in acea cetate, au intrat intre altele si in beserica mitropoliei. Vedind inleuntrul besericei in man'a dreapta un locũ desiert ca de o capela, aũ intrebat el cu curiozitate, ce au fost pe locul acela, si de ce este desiertũ? Eara unul de'ntre cetatiani care era mã aproape, s'-aũ incynat cu umilintia si au dis: „Prealuminate Imperate! Noi am avut oarecand in orasiul nostru un

odor mare si nepretiiuit. Moastele santului mare martyr Ioan cel nou, pe care le adusse principele Alesandru cel bun de la Constantynopole, fusera asiediate pe locul acesta. In beserica aceasta au petrecut cinstytele moaste mai multe sute de ani, si toata tiara nazuia incoace spre incynare cu mangaere sufleteasca. De reul multelor resboaie, de care fu bentuita tiar'a noastra in timpurile trecute, si de frica, se nu cada ele in manele dusimanilor, le-au radycat de aice Mitropolitul Dosythei, si le-au dus la Iasi, eara de acolo la Zolkva pe marginea Poloniei. O suta de ani synt acuma, decand petrec moastele santului Ioan in Zolkva. Zolkva se mangae si sebucura cu dinsele, earacetatea noastra si intreaga tiara se tanguesce dupa acel odor nepretiuitu.

Ascultand Imperatul Iosif aceste cuvinte cu ingaduire, au dis catra multimea poporului cea adunata: „Nu ve tanguiti, dragii mei! Moastele santului Ioan vor fi aduse inapoiu la locul unde au fost.“

Aceste cuvinte, care au insufletit cu mangaere pre toti, s'au si implinit. Marinimosul Imperat au trimis un comi-

sariu cu doi preoti impreuna cu asistentia militareasca, de au adus moastele santului Ioan dela Zolkva cu parada mare in tiara, si le-au asediat earesi in beserica Mitropoliei de'n Suceava, unde se aflu pene in dio'a de asta-di.

§. 21.

Amoarea patriei.

Cand venia Francii en anul 1809 asupra Vienei, ei au intalnit pre un tiaranu pe camp, si au voit se'l iae cu syne, ca se le arete calea, pentru ca nu sciea drumul. Dara tiaranul nu au voit se mearga.

Aprins de manie au scos un capitan sabia, voind se infrice pre tiaran, dara inzadar. Ce se faca capitanul? El au scos punga sa cu galbeni, si au imbieat pre om cu bani; dara si prin aceasta nu au putut se'l induplece.

Fiind aceste, eata ca s'-au apropiat colona de oaste, si afland pre capitan cu tiaranul certandu-se, au intrebat Generariul de pricina. Capitanul au inceput a spune negotiul cu

tiaranul, si l'-aũ si dus inaintea Generariului, se'l veada.

„De ce nu voesti tu se areti calea?“ intrebà Generariul pre tiaran; si dise mai departe: „orĩ indreapta-ne la drum, orĩ pe loc vei fi mort!“ De aceasta nu s'-au infricat tiaranul, ci mai virtos aũ dis: „mai bine se moriũ ca un om cinstyt, decãt se ve indrept la drum si se vînd patria mea carea-mĩ esti mai scumpa decãt viatã.“

Audind aceste cuvinte Generalul, s'-aũ mirat si au dis: „mergi, omule, in pace la casa ta, si pastreaza purure amoarea pentru patria ta.“

§. 22.

Prietenii (amicii).

Un negociatoriũ avea un fecior, pre carele foarte-l iũbea. El purta grija de buna lui crestere, voind sã se procopsasca fiul seu in toate invatiaturele si naravurele cele bune. In o di oare-care aũ cyemat negociatoriul pre fiul seu si i-au dis. „Fiul meu! eũ am purtat grija se deprindi tu toate cele ce sint de cerintã pentru un barbat de starea

si de cyemarea ta. Intre toate inasa ai tu nevoe de intielepciune, spre a pute cunoasce insusiile si naravurile oamenilor. Pentru aceea-a doresc eũ, ca se calatoresti tu câtiva ani prin tãeri straine. In caletoriĩ ispitesce omul multe, si cu cât mai multĩ oameni aũ vediut, cu atãt mai bine-ĩ cunoascã. Lumea este asemenea cu o carte, in care cetesce omul si se adapa cu invatiatura; lumea este o oglinda in care vedem noi pre oameni precum sunt ei intru adever. Caũta dara si tu, fiule, in oglinda aceasta, doara vei vede in ea darul cel mai mare pe pamẽnt, adeca unũ prieten (amic). De ai aflat un prieten adeverat, ai cel mai traĩnic si mai scump dar. Avutiile sunt supuse la miĩ de intimplãri, inse acest vestyariũ remãne cu tyne. Pasa dara, fiul meũ, in calatorie, si cearca unũ prieten (amic) adeverat!“

Luãnd dara fiul buna cuventare dela parinti, plecã in calatorie si se departã. Ajungãnd inse in megiesit'a tãara, petrecu acolo mai mult timp, si se intorse a casa inainte de ce cugeta parintele seu.

„Cum de te-ai intors asia de timpuriũ

de'n calatorie?“ întrebà tatal. Eara fiul respunse dicand: „Tata! domnia-ta mi-ai dis, se calatoresc, pana ce nu voiŭ afla unŭ prieten. Eŭ de abie am intrat in megiesita țiară, si iata ca am fost asia de norocos de am aflat la cincidieci de prieteni.“

Audind aceasta tatal, au dis catra fiul seu: „Fiule, la tyne sunt prietenii de tot esteni. Pare-mi-se ca ai uitat de cuventul meŭ: nu te lauda cu prietenul teu pana ce nu l-ai cercat. Dintre cei ce poarta numele de prieteni, sînt foarte putini intru adevăr prieteni. Prietenii cei cu numele sînt asemenea cu ceatia de demineatia, care o nimicesce radia soarelui. Ei synt asemenea cu umbra, care se pierde cum se noŭreaza ceriul. Mi-se pare, fiule, ca prietenii tei au linsŭ buzele tale, pana ce eraŭ ele dulci; eara de se vor amari, nu le vor mai linge.“

Fara de a cumpeni mult vorba parintelui, au respuns fiul cu indrazneala dicând: „Tata! oamenii, cu cari m'-am împrietenit, sînt cinstiti si virtuosii, si eŭ sunt incredyntiat că ei in ori ce strimtoare si nevoe m'-ar sprijini.“ Iasa tatal aŭ dis: „fiule! eŭ traiesc in lume

aproape la septedecî de anî, si prin tot tympul vietii mele am aflat numai unû prietenû, eara tu in cîteva lunî se fi aflat tocma cincîdiecî? Acuma voiû, se inveti, cum se cuvine a cerca oamenii.“

A doua di aû cyemat cumintele negotiatoriû pre fiul seu si i-aû dis: „Imbraca, fiule, aceste vesminte rupte si mergi la prietenii tei. Când va insera bine, mergi la casa celui cel-ai aflatû mai ântaiû, si dându-le de cunoscut, di lui: Prietene! eû am patit mare nenorocire: avutie'amea o am pierdut, de am remas de tot sarac. Pe linga aceasta inca am cadîut in prepus ca se fi ucis pre un vecin, si acu me prigonesce potyrea, se me prinda. Rogu-te dara se me primesti, de a me ascunde in casa ta. De nu te va primî acesta, mergi la al doile, apoi la al treile si la toti cei lalti pene la cel de pe urma.“

Urmând fiul dupa cuventul parintelui seu, au mers; si venind la casa prietenului de'ntaiû, acesta nu l-aû primit, dicând: ca el are casa mica si nu are locû. El merse la al doile; insa si acesta se descarcà dicând: ca femeea lui zace in pat. El merse la al treile, l'al patrule si la toti ceia-lti

pene l'al cincidiecele; dara nice unul nu se afla se-l primeasca, ci sub felurite pretesturi il departara dela casa lor.

Trecând asia tynerul pre totî prietenii seî ai cunoscut, ca ei sint dupa vorba parintelui seu morminte spoite, nourî fara de ploae si pomî fara de poame. Cu parere de reu si insusi pre syne mustrându-se, s'-au întors tynerul a casa si spuind parintelui seu toate cele ce s'-au intemplat, au disintieptul tata: acum ai cunoscut, fiule, ce sunt prietenii cei vicleni. Inse ca sà te incredyntiezî ca prietenul meu nu este ca prietenii tei, mergî in acestasi typ la prietenul meu, si te roaga ca se te primeasca.

A doua di au purces tynerul la prietenul parintelui seu, si sosind noaptea, nunumaî ca indata l'au si imbracat in vesminte bune, si s'-au apucat ca-l va tine cu toate pene se va resbuna soartea lui.

Cunoscând de aice tynerul, ca ecesta este adeverat prieten, au multiemit bunului om de toate si i-au descoperit ca aceasta au facut el dupa poronca parintelui seu, ca sa se incredintieze despre adeverata prietenie si despre cea fatiarnica.

§. 23.

Trei prietenî adeverați.

Trei Arapî se incurcara odenioara in cearta, care om să fia in țîara cel mai marinimos si mai bun. Unul dea preferintia lui Abdalà, altul punea in frunte pre Cais, eare al treile laudà d'între totî pre Arabà. Dupa multa vorba se invoira ei ca se mearga fia-care la prietenul seu si se ceara ajutoriũ.

Cel d'anteiũ aũ mers la Abdalà si aflându-l pre el pornîndu-se in calatorie, au dis: prietene Abdalà! eũ am se merg in calatorie, si nu am cu ce porni. Eara Abdalà au respuns: eata calul cu care am voit se pornesc eũ. In desagi synt patru miî de galbenî si vesmintele mele. Siedî pe cal si pornesce cu pace in calatoria ta.

Al doile Arap aũ venit la prietenul seu Cais, si l'-aũ aflat dormind. Sierbul il intreba, ce doresce dela domnul seu. Dara el aũ respuns ca voesce se pornasca in calatorie si are nevoe de bani. La aceasta-î raspunde sierbul ca domnul doarme, si nu-l poate trezi; dara de are nevoe de bani, eata siepte miî de galbenî, cariî sunt in vesteria

domnului, si se porneasca in pace. Dupa ce s'-au sculat Cais, aũ spus lui sierbul cele ce aũ facut, eara el de aceasta asia s'aũ bucurat, incãt i-aũ daruit lui libertatea, si numai de aceea l'-aũ cartyt, ca nul'-aũ sculat din somn, ca sã fi dat prietenulni ânca mai mult de drum.

Al treile Arap merge la prietenul seu Arabà, si-l afla in casa numerând banii, sa plateasca unui capitariũ, dela care imprumutase diece miĩ de galbeni. Ce doresci, prietene? intreaba Arabà pre Arapul; eara el raspunde: eũ me pornescũ in calatorie si am nevoie de bani. De ai nevoie de bani, raspunse Arabà, eata! aice sunt diece miĩ de galbeni, care voiam sã-i daũ imprumutatoriului.

Dupa ce s'-aũ adunat Arapii si aũ povestit fie-care cele ce i s'aũ intemplat, aũ marturisyt toti trei cu o gura, ca Abdalà, Cais si Arabà sînt oameni marinimosi si prieteni adeveratĩ.

§. 24.

Darul veduvei.

Cãnd se topesce primaveara neũa (ometul) si se desgyatia apele, se in-

tîmpla adese ori mari nenorociri. Apele se revarsa peste câmpii, ineaca sate, si rapescû case, vite si oameni.

Asîa s'-aũ intymplat in o primavera mare varsare de ape. Un sat, care erá pe malul rîului, il cuprinsese apa imprejur. Vite, case, acareturi si alte avuti, ce aveaũ sateni, le-aũ ingytit apa si le-aũ rapit. Mare numer de oameni s'-aũ confundat sub valurile cele uriesie, si cariũ aũ mai scapat de moarte, remasera numai cu sufletul, pentru ca apa pustiise toate.

Pentru nenorocitiã oamenĩ alta nu remasese decát se ceara mila si ajutoriũ de la megiesitele sate. De'n prejurime i-aũ adjutorat locuitorii fieste care dupa putyntia si inima sa. Unĩ daruia cãte o vaca, altiã cãte unũ juncũ, eara altiã ajuta cu bani. Intre acestya aũ aratat si o veduva de'n megiesitul sat multa mila si indurare cu nenorocitiã oamenĩ. Veduva era lipsyta de avutie, si nu avea de unde se dee multe, dara si cele ce avea, le-aũ impartit cu nevoesiã. Miloasa veduva avea numai doue oitie. Pre aceste le tineea ea ca ocyĩ den cap, fiind ca din laptele lor se chrania, eara de'n lâna-si facea vesminte.

Insa, ca se dea si ea ceva, dupa cum o tragia inima, incepu ea a dice asia la syne: am numai doue oitie, ca doi ocy den cap. Aceste synt toata avutia mea. Dara oamenii cei nenorociti nu au nice aceasta. Se facu si eu parte nenorocitorilor de'n avutia mea, si se dau o oitia.

Si intru adever! dupa cum au vorbit, asia au si facut buna veduva. Ea au luat o oitia si o au daruit unei veduve care remasese inca mai lipsyta decât dânsa.

Aceasta veduva au urmat cyar dupa cuvântul evangheliei, carele dice: cel ce are doue vesminte, se dea unul fratelui seu celui ce tremura de frig, si cel ce maninca, se imparta imbucatura cu cel flamând.

§. 25.

**O nenorocire mai mica ne apara de alta
mai mare.**

„Ferice de cel ce Dumnezeu lui Jacobu este ajutoriul lui, nadejdea lui spre Domnul Dumnezeu lui!“

Asia cugeta tot-deauna betrânul Roman in toate intemplantile vietii sale

si cu aceasta se mungaia. Roman umbra in cele mai departe calatoriã, si toate cele ce avea cu syne le purta: psaltyrea, o candela, un cucosiũ, si un asyn. Pe asyn punea vesmintele si merindele sale, candela o aprindea noaptea, când venia se mãie oare unde in padure sau pe campũ, si citea psaltyrea; eara cucosiul era orariul lui; când canta cucosiul dimineatia, Roman se scula si pleca inainte.

Calatorind asia Roman prin tãri straine, au sosyt intr'o di de catra seara la o casa aproape de padure. Ostenit fiind bietul drumetiu de indelungata cale, s'-aũ cerut se'l primeasca in casa ca se se odechneasca peste noapte Insa nu l'-aũ primit. Ce se faca be-trânul calatoriũ? El aũ pasit inainte pene aproape de codru, si acolo s'-aũ asiediat spre masũ. Dupa datena sa Roman aprinse candela si incepu a cety. Insa redycându-se un vânt, i-aũ styns candela. Cum dara? dise el, nu-mi este dat macar se cetescũ? Dara judecându-se mai bine aũ dis eara: „bun este Domnul! el scie ce face.“

Adormind asia drumetiul se departa asynul prin codru pascând, si viind

noaptea lupii l'-aŭ mancat. A doua zi se scoala Roman, si caŭtându-si asynul, da de densul ca l'-aŭ mancat lupii.

Ce se facea el? De odata se supera-se, in sa judecându-se mai bine aŭ dis: „bun este Domnul! el scie ce face.“ Si mergynd inapoiŭ pre lân ga casa, unde nu-l voia se-'l primeasca, afla multime de oameni, si întrebând ce intem plare i-aŭ adunat pre ei, întielege ca noaptea au fost pradatori, si nu numai ca au pradat toate, ci aŭ si ucis pre locuitori.

Acuma tocma s'-aŭ convins Roman de provedyntia lui Dumnedieŭ, si aŭ dis: „de m'-ar fi primit oamenii se nop-tez, asi fi patit si eŭ de asemenea. Si de nu ar fi suflat vântul candela, ar fi vedîut pradatoriŭ lumina si ar fi venit si la mine. O nenorocire mica apara de alta mai mare. Bine cuvântat se fie Domnul! El scie si face ce este mai bine.“

§. 26.

P e r s y c e l e.

Unu tieranŭ aduse odenioara de'n orasiŭ cincî piersyce mari si frumoase.

Copiii vedușe poamele acele ântaia data si se mira foarte de frumșetia lor. Tiaranul avea patru baeti, si ca se le faca bucurie cu poamele, dadu fiecarui câte o piersyca.

Seara adunându-se copiii in casa îi întrebà tatal, cum le-au placut piersycele?

Georgie, carele era baietul cel mai mare, aș dis: tata! aceste poame synt foarte bune. Eș am mancat carnea, eara symburele l'am ascuns, si voescu se-l plantez ca se cultivez un pom de acest soiș.

Bine, fiul meu! respunse tatal, tu te grijesci si pentru viitoriș, precum se cuvine se faca tiaranul.

Vasylica, baetul cel mai micș, au dis: tata! eș am mancat indata piersyca ce o am capatat, si symburele l'am aruncat. Mama mi-aș mai dat aseme ne jumatate de piersyca. Eu am mancat si acea, ca foarte-s bune aceste poame.

Tu esti, fiul meuș, inca mic, respunse tatal, si nu sciș asta-dș ce va se aduca dioa de mâne.

Nicolae, carele era al doile baiat dupa Georgie, au dis: eș am redycat symburele ce l-aș aruncat Vasylica si sfar-

mândul, am mancat miedul. Eară piersyca mea o am vendut baetului vecinului nostru si am capatat atâtia lei, ca potŭ se-mi cumper cu acei bani douesprediece piersyce.

Audind aceasta tatal au inceput a clatyna cu capul si a dice: drept ca in-tiept ai facut, dara nu este lucru firesc. Tu, fiule, nu esti bun de negotiatorie.

Eară tu, Stefanica, ce ai facut cu piersyca? au intrebat tatal pre al treile baiat. Eu am dus, respunse Stefanica, piersyca mea lui Toderiza a vecinului, care este bolnavŭ de friguri, si o am dat lui se o manânce.

Audind aceasta tatal aŭ intrebat pre copii, care d'intre ei aŭ intrebuintiat mai bine darul?

Toti aŭ aratat pre Stefanica cu mâna. Si intru adevér cel ce mângăie cu darul seu pre un bolnavŭ, acela intrebuintiaza mai bine darul cel primit, decât mancandu'l syngur. Pentru aceea aŭ laudat tatal si mama pre Stefanica, ca aŭ facut asia.

§. 27.

Oaspetaria strainului.

Intr'o curte mare si frumoasa, care acum demult este daramata, traia odenioară un domn mare si marit. Multime de bani varsase el spre a infrumusetia curtea sa, dara a milui pre seraci nu prea era deprins.

Asia s'-aũ intemplat, ca aũ abatut la curtea acea un calatoriũ de'n tiara straina ragându-se se'l primeasca peste noapte.

Cu mânie l'-aũ infruntat domnul curtii, dicându-i ca curtea lui nu este oaspetarie. Inse drumetiul l'-aũ rugat cu umilintia, dicând: Domnule, earta-me se te intreb numai de trei lucruri.

Ingaduind domnul aceasta, aũ intreat mai ântaiũ drumetiul: cine aũ locuit nainte de domnia-ta in curtea aceasta? Tatal meũ, respunse domnul.

Eara nainte de parintele domniei-tale cine au locuit? Mosiul meũ, respunse domnul.

Si oare cine va locui in curtea aceasta dupa moartea domniei-tale?

De va voi Dumnedieŭ, va locui aice fiul meŭ, respunse Domnul earasî.

Deci dice drumetiul eara: daca petrece in curtea aceasta fie-care numai pene ce este in viatia, si de face unul altuia loc, se vede, ca si domnia ta esti numai oaspe in curtea aceasta. Dupa moarte remâne curtea pentru altii, si nu este alta, decât oaspetarie pe viatia. Dara fericite de cei ce primescŭ in casele lor pre cel strainŭ, ca ei zidesc syesi locuinti vecuitoare in campiile cele ceresci!

Aceste cuvinte aŭ petrums pre domnul curtei asia de tare ca aŭ primit pre strainul calatoriŭ in curtea sa, si de aice nainte inceptu a face mila si indurare cu seraci.

§. 28.

Privigyerea nenorocitului in noaptea anului nou.

Era o noapte lina si senina. Sus pe bolta ceriului lucea luna si nenumeratele stele, eara pe fatia pamentului

steclea neoa cea alba si curata. Toti oamenii se culcase, toti dormia si se legana in visurile unui ferecit viitoriũ. Unul insa, unũ omũ trecut in dile si carunt, carele petrecuse viatã sa in lucruri necuvenite, nu putea se adoarma. Radãmat de fereasta cautã el afara, si vedind neoa ca o prostyre intynsa pe fatia pamentului, inceptu a se judeca syngur pre syne, ca si a lui fatia o va acoperi ca mãne panza de moarte. El inceptu a cugeta despre viatã sa de nainte, si vedind ca nu afla pe urmele faptelor sale florĩ si poame ci spinĩ si grundĩuri, inceptu a suspina si a dice la syne: ce am adus eũ cu mine de'n teneretiele mele? Retaciri, pecate, betesuguri, un trup destramat, un sufletũ amarit, o inima veninata si betranetie pline de caintã.

Teneretiele sale iĩ trecea inaintea ocylor ca o dymineatia recoritoare. Cuvintele parintilor sei resunã ânca in urecyle lui. Lui i-se pareã, ca aude pre tatal seu dicãnd: fiũle, doue cai sunt in viatã aceasta pe care merg oamenii; una este calea spinoasa a virtutei, care duce la fericirile cele ne'mbatrinitoare,

eara alta este cararea cea lata a pe-
catului, care duce la perire.

Lacrimând si suspinând incepu el a
grai si a se inculpa syngur pre syne
dicând: Amar mie, ca nu am urmat in-
vatiaturelor parintelui meu si nu am
mers pe calea virtutei pe care m'au
indreptat! Dilele mele s'au trecut ca
umbra, faptele mele sunt negre ca car-
bunele. Eata sunt aproape de mor-
mânt, si ca mâne me va acoperi tîer-
na. Ce voiŭ lua cu mine? Cu ce voiŭ
sta inaintea Zidytoriului? O Dumne-
dieule! intoarce-me înca odata la copi-
larie, ca se incep a doua oara a trai.
O dulce parinte, invatîa-me inca odata
pe care cale se merg!

Asia se tanguia nenorocitul omŭ,
petrecând pin minte starea lui cea ne-
fericita. Dara in zadar era ruga lui.
Parintele lui era acum de mult in
mormânt, si teneretiele nu se intorcŭ
mai mult inapoiŭ. Amar de cela ce-si
iperde dilele teneretiilor si nu asculta
invatiaturele parintilor!

Mustrându-se asia batrînul syngur
pre syne, si frangându-si de jale si de
amar mânele, eata! ca incepure a re-
suna de pe turnul besericeii campa-

nele. Voiosî si 'nsufletitî de bucurie se sculase oamenii. Totî maneca de cu noapte la beserica, se dee lauda lui Dumnedieû.

Nenorocitul batrinû inceptu a se mai alina, radycând cugetul la mila si indurarea lui Dumnedieû. Desperarea lui se prefacu in jale, si cautand la oamenii cei ce trecea pre lângă casa lui la beserica, inceptu a dice la syne: Acestia sunt cunoscutii mei. Acestia sunt sotii mei de'n copilarie. Impreuna am crescut, dara nu impreuna am faptuit. Ei aû ascultat pre parintii lor, si mergând pe calea cea de mantuire sunt astadi in stare fericita, si se bucura de vederea fiilor si a nepotilor lor. Insa eû, vai! tycalosul de mine! synt departe de mangaerea lor. De ce nu am ascultat invatiaturele parintilor mei! de ce nu am mers pe calea cea dreapta care duce la fericire, ci m'am abatut dela dênşa! Amar mie, ca nu am ascultat in copilarie invatiaturele parintilor! Amar mie, ca am ratacit pe cararile incurcate a faradelegilor! Intoarce-te, copilarie, mai odata! Scoala-te, dulcele meû parinte, de me indreapta pe calea care duce la fericire!

Asia se tanguia, asia suspina, asia lacrima; insa copilaria lui nu-i se mai intoarse! In acest typ se tânguescã toti cei ce nu asculta invatiaturele parintilor lor. Amar plânge la betrânetie, cel ce si-aã pierdut dilele in tene-
retie.

КАП АЛ ПАТРЪЛЕ.

Parimiti.

Петръ вѣща практикъ.

În тоате челе че фачѣ,
пѣстреазъ мѣсъръ шѣкѣм-
пѣпъ. Чела че петрече îн-
тре хотареле кѣвѣицеѣ, пе-
трече о вѣщъ лѣпъ шѣ бѣ-
некѣвѣнтатъ.

De воещѣ съ аѣбѣ кре-
зѣмѣнтъ, фѣи ом де кѣвѣнтъ.
Отъл чел че нѣ цѣне кѣ-
вѣнтъ шѣ рѣндѣеалъ îнтрѣ
лѣкрѣрѣле сале, фѣе ал-
мѣнтере кѣт де чѣнстѣт

(опорабіл), нѣ аре крезъ-
тѣнт ѣн негоацэле челе
лѣтешѣ.

Тоатѣ оара аре лѣкрѣл
сѣѣ, шѣ де веѣ ѣмпѣрѣѣ лѣ-
крѣл тѣѣ, нѣ-ѣѣ ва фѣ ел
греѣ. Де нѣ веѣ dormi kînd
есте тѣмп де лѣкрат, нѣ
веѣ аве невое сѣ лѣкрезѣ
kînd есте тѣмп де dormit.
Ла оарѣ хотѣрѣтѣ те
скоаль шѣ те кѣлкѣ, те
ресѣфлѣ шѣ тѣнѣнкѣ, лѣ-
креазѣ шѣ те окѣпѣ, шѣ веѣ
фаچه де'н зече о сѣтѣ.

А авеа вестѣнте скѣм-
пе нѣ есте тѣтѣрордат, дарѣ
а ѣтѣбла фленѣрос шѣ зп-
сѣрос, нѣ есте нѣтѣрѣѣ ер-

тат. Маї фрѣтос есте ън бор-
 деиѣ кѣрат, декиѣт ън палат
 ѡтѣнат. Маї фрѣтос есте
 ън сѣтан перѣт ши кѣрпѣт
 декиѣт ън бенѣш сдренѣос ши
 тѣвѣлит. Кѣрѣѣнеѣа есте
 страѣл чел маї фрѣтос
 ши маї скѣтп, ши чѣне се
 поартѣ кѣрат, ачела есте
 фрѣтос ѡтѣрѣкат.

Челе че аї хотѣрѣт сѣ
 фачѣ, пѣ ле ашѣна де пе о
 зи пе алта. Отѣл кареле
 скѣтѣ ѡн фѣкаре оартѣ
 хотѣрѣнѣеле сале, есте а-
 сене кѣ трестѣа чеа
 ѣскатѣ ши ѣшѣоартѣ, каре
 о клѣтѣнѣ вѣнтѣл ѡн каре
 парте воеще. Чѣла че пѣер-

de кѣражъл ѝн прѣмеждіе,
есте шѣ сѣнгър пѣрдѣт, пен-
трѣ къ пѣштаѣ ветеазъл ска-
пѣ де'н лацѣріле прѣмеж-
діеѣ. Бате фѣеръл пѣпѣ че
есте фѣербѣнте, шѣ пѣ бѣга
сама де скѣнтеѣ чеѣ че
сар шѣ те фѣрѣг. Те разѣмѣ
ѝн Атотпѣтерпѣкъл, шѣ ел
ва ѝнтѣрѣ слѣбѣчѣнеа та,
де веѣ фаче спорѣѣ ѝн лѣ-
крѣріле тале.

Кѣт ворѣещѣ, аша трѣ-
еще, шѣ кѣт те порѣѣ, аша
ворѣеще. Дѣ-ле тѣтѣрор,
челе че сѣнт але лор. Грѣ-
еще кѣт аѣ кѣцетат, дарѣ
вѣ тоате челе че аѣ ѝнвѣ-
цат. Доѣъ одоаре, адекѣ:

аdevъръл ші дрептатеа,
 сѣнт маї скѣтне декѣт а-
 мѣndoї окїї, ші чѣне ле
 поартъ ачесте ѣн ѣнѣтъ,
 есте маї лѣminat декѣт де
 ар авѣ патрѣ окї. Ён отѣл
 че тот аскѣnde кѣтѣ чева
 ѣн сѣн, ші нѣ есте нѣче ре-
 че нѣче калд, нѣ се поате
 ѣнcrede нѣме. Грѣеце ші
 де тѣне ѣнсѣцї аdevъръл,
 ші нѣ ѣтѣрѣка кѣтешъ
 алѣъ песте чеа пѣтатъ ші
 ѣнсѣроасъ, кѣ де ва ѣнкѣлзи
 соареле, ва трече ѣнсоареа
 прѣн кѣтеша чеа алѣъ ші
 ва ешї пата ла ѣвеалъ. Нѣ
 чере чѣнсте ші кѣноаѣере
 дела оаменї, ші ле веї авѣ.

ДЪ КЪВІНТЪ БЪН алтора, ші-л
 веї авé ші дела дъншії.
 Чела че фаче реле, де казтъ
 înapoia ca, ce întpîcтеазъ;
 еаръ фъкъторіѡл де бине
 къѡтîнд не зрѡа са се
 тîнгъе; пентрѡ къ зрѡеле
 пъкътосѡлї сîнт тîноасе
 ші îнкрънтате, еаръ зрѡе-
 ле дрептѡлї сîнт тîндре
 ші десфътате. Не зрѡа
 челї рѡѡ стрігъ блъстѡ-
 тѡл ші окара, еаръ не зрѡ-
 та челї бѡн ресѡнъ бине-
 къвîнтареа.

Съ пѡ фіе келѡеала та
 маї маре декîт веніѡл. Чел
 че дъ маї пѡѡин декѡм аре

venit, тръеще în паче ши
 феречит. Чел че кѣмпъръ
 челе де прѣсос, вѣнде маї
 тѣрзиѣ ши челе де фолос.
 Съракъл че воеще съ се
 ѣнтреакъ ѣн подоабѣ кѣ
 авѣтъл, есте ка о момѣцъ
 ши ремѣне де рѣс. Пъръ
 че грасъл скаде, хѣтѣонъл
 каде. Келтѣеле тѣрзиѣте
 фак даторѣ де фрѣнѣте.

Нѣ пѣрде тѣмпъл ѣнзѣ-
 дар; кѣ де аѣ трекѣт. нѣ
 се ва маї ѣнтоарче. Чѣне
 аѣ пѣрдѣт о оаръ, ѣнзѣдар
 дѣпъ еа сѣоаръ, кѣ де сѣар
 ши ѣнчѣнѣ, тотѣши нѣ о ва
 ажѣнѣ. Трекѣтеле оаре
 сѣнт пѣрдѣте одоаре, ши

de le veї черка, нѣ ле веї
 маї афла. Фрателе сїргїн-
 цеї есте прїсосъл, еаръ
 сора ленеї есте сѣрѣчеа.
 De'n tinerece te deprinde
 а лѣкра шї а фї сїргїнчїос,
 пентрѣ кѣ вїаца-ї скѣртѣ шї
 трекутоаре, ка шї о флоа-
 ре. Чел че доарте нѣмаї
 шесе оаре пе поапте, пе-
 трече а патра парте де
 вїацѣ вѣн сомп. Даръ кїт
 тїмп се дѣче шї афаръ де
 ачеаста вѣнѣдар! Лѣкреазѣ
 сїргїнчїос челе че вор
 сѣ-цї адѣкѣ фолос, еаръ
 лѣкрѣрї де нїмїкѣ нѣ вѣ-
 чепе нїчї де фрїкѣ.

Нѣ да вѣн вѣнїма та лок

тѣхнічїхнеї, шї съ нѣ те
зрнеаскъ де'н кѣмпѣтъ
бѣкѣріеа. Нѣ те тѣхнічесте
фїре їнтрѣ їнтїмплѣріле
челе неплѣкѣте, шї нѣ съл-
та песте тѣсхрѣ де бѣкѣріе
кїнд ещї порочїт, пентрѣ
къ амїндоѣтъ сїнт де стрї-
кѣчїхне. Мѣхнічїхнеа те
їмпїлеазѣ ла пѣмїнт, еарѣ
бѣкѣріеа те редїкъ спре
неведереа (завїстіа) оаме-
нїлор. Лаѣда дела оаменї
съ-щї фїе спре їнвїтаре,
еарѣ нѣ спре їнгїнфаре, шї
кїртеала спре їндрептаре,
еарѣ нѣ спре сѣпѣраре.
Отѣл воїос есте шї поро-
кос. Лѣтеа аша се їнфѣ-

цощеазъ, дѣпъ кѣм омѣл
о контемплеазъ. Дѣпъ кѣм
есте сѣмцѣреа, аша есте шѣ
ферѣчѣреа, пентрѣ къ вѣаца
се дѣ дѣпъ ом. Нѣ-ї трап-
дафѣр фѣръ де спѣн, даръ
ѣнцелептѣл амѣросъ флоа-
реа шѣ нѣ пѣпѣе спѣнѣ.

Чела че аре ѣн месте-
шѣг бѣн, аре ѣн капѣтал
таре, шѣ де аре прелѣнгъ
ачеаста шѣ ѣнцелепчѣне,
поате съ аѣбъ шѣ венѣт шѣ
чѣнсте. Чел че есте сѣр-
гѣнчѣос, нѣ тоаре де фоа-
те. Сѣргѣнда плѣтѣще
шѣ даторѣле, еаръ небъ-
гареа де сеамъ ле ѣмтѣл-
дѣще. Де шѣ нѣ аѣ афлат

кошаръ ші пѣ аї къпѣтат
 клірономіе, фїї сїргѣпчіос
 ші кївернісеще бїне, къ а-
 чеаста есте чеа маї сї-
 гѣръ клірономіе ші о ко-
 тоаръ, каре піче кїнд пѣ
 се дешартъ. Лѣкреазъ а-
 стѣзі, къ пѣ шїї че се поате
 іптішпа мїне. О зі де
 астѣзі есте маї бѣпъ декїт
 доѣ де мїне. Лепешл
 фаче де п тоатъ зіоа сѣр-
 бѣтоаре, даръ сїргѣпчіо-
 сл аре атѣпче чеа маї
 таре сѣрбѣтоаре, кїнд аѣ
 адѣ ла капѣт лѣкрѣл сѣѣ.
 Апѣкѣ-те де лѣкрѣ къ тот
 адїнсѣл, шї-л веї скоате ла
 капѣт. Кѣ папѣчї іп пічіоа-

ре нѣ прінде мѣца шоаре-
кѣл, шѣ кѣ тѣнѣшѣ пе мѣне
нѣ веѣ фаче торт де тѣтасѣ.
Ленеа ле афлѣ тоате гре-
ле, еарѣ ѣнаѣнтеа сѣргѣн-
цеѣ тоате сѣнт ѣшоаре. Мѣнѣ
негоцѣл тѣѣ ѣнаѣнте, шѣ
каѣтѣ сѣ нѣ те мѣе ел пре-
тѣне, кѣ апоѣѣ нѣ веѣ ешѣ
бѣне. Че-цѣ фолосеце а дорѣ
шѣ ащепта, фѣрѣ де а лѣ-
кра? Чел че вѣнеазѣ пѣдеж-
дѣ, тоаре де фоате. Фѣрѣ
де сѣдоаре, нѣ-ѣ афла рѣкоа-
ре. Ленеа тѣмпеце мѣнтеа
шѣ трѣндѣвеще трѣпѣл, пеп-
трѣ кѣ есте асеменеа кѣ
рѣцѣна че тѣнѣнкѣ фѣерѣл.
Помѣѣ чеѣ че сѣнт пре-

съдици (стреплънтаци) în
 тот анъл, пѣцине поаме фак,
 ши фаміліле че се стре-
 мѣтъ ден лок în лок, пѣ
 спореск. Чел че се стре-
 мѣтъ де треї орї, маї рѣѣ
 пѣтїмече, декїт де ар фї
 арс одатъ. Чел че воеще
 съ сеїнавѣцеаскъ де пплѣг,
 поарте-л сїнгѣр де коарне.
 Окїї стѣпїнѣлї маї мѣлт
 спорїѣ фак, декїт амїндоѣъ
 мїнеле. Чел че ласъ лѣ-
 крѣторїї фѣрѣ де прївїгіе-
 ре, ле дескїде пѣнга съ-шї
 іае кїт воеск. Чел че їн-
 вацъ, депрїнде; чел че кї-
 вернїсеще; се їнавѣцеще;
 еарѣ чел че пѣ сѣфлѣ, пѣ

априндс. Де воещї съ айбї
 хп сервинте бхп, пѣтмеще-
 те пре тине ѝнсх-цї. Небѣ-
 гараа де самѣ адѣче адеце
 орї даѣпѣ. Дѣпѣ кѣѣ каде
 шїпоткоава, дѣпѣ поткоавѣ
 се дѣче шї копїта, шї кїнд те
 трезещї, де рѣл хпѣ кѣѣ
 тїк аѣ ретас калѣл калїк.

Чел че пѣ щїе а-шї лега
 пѣнга, п'аре апоѣѣ че лега
 ѝнтрѣпса, шї чел че пѣ
 щїе а кївернїсі, кѣ тоатѣ
 сїргѣпца, ва хѣтѣ де
 фоаме. Маї авѣт есте чел
 че келтѣеще пѣцїп, дѣкїт
 чел че аре венїт тѣлт. Де
 тѣлте орї кїте пѣцїп се фаче
 тѣлт. Небѣл плѣтеще,

еаръ хѣтрѣл чѣнстеше. Маї
 бѣне те кѣлкѣ флѣмѣнд, де-
 кѣт съ те сколѣ кѣ даторѣѣ.
 Де ѣмблѣ доатна тот ѣн
 тафтѣ шѣ шѣтасѣ, нѣ арде
 фокѣлпеватрѣ дѣкасѣ. Маї
 шѣлѣѣ сѣнт пе пѣмѣнт флѣ-
 мѣнзѣ декѣт съ рачѣ. Маїбѣне-ѣ
 а ста ка цѣран ѣн пѣчѣоаре,
 декѣт ка боерѣѣ ѣн цѣнѣнкѣѣ.

Дѣпѣ че сакѣ фѣнтѣна,
 арде апа прецѣѣ; шѣ че пот
 банѣѣ, шѣе чел че есте
 даторѣѣ. Маї лѣн доарте
 чел че с'аѣ кѣлкѣат флѣмѣнд,
 декѣт чел че аѣ фѣкѣт да-
 торѣе. ѣнтреабѣ-ѣѣ пѣнѣга,
 де аѣ ешѣт модѣ нѣѣѣ, шѣ
 нѣ-ѣѣ кѣшпѣра а треѣа,

дакъ аї інкъ доѣтъ. Маї
лесне есте а інфрѣна о
пофтѣ, декѣт а імпѣка о
сѣтъ. Сѣракѣл че воеще
сѣ се інтреакѣ къ авѣтѣл,
есте о броаскѣ че вреа сѣ
се інфле ка боѣл. Чел че
прѣнзеще імпрезнѣ къ мѣн-
дрѣа, чѣнеазѣ маї апої
къ сѣрѣчѣа. Чел че фаче
даторїї, vinde voea ca ім-
прѣштѣторїѣлѣї.

De veї tot lѣa de'n сак,
mї nѣ veї тѣрна ін ел'нїчї
кїнд, тїмпѣрїѣ veї да де
фѣнд: Oamenїї с'ар тїнгѣї
amar, de ar venї de oare-
nde порѣнкѣ сѣ нѣ поар-
те страїе скѣтне; дарѣ

maï amар съ се tîngъeаскѣ
къ încаркѣ пе спателе са-
ле dаторiï. Сакъл дешерт
пѣ поате съ стее дрепт.
Кîщигъл есте kînd шî kînd,
dar келтхелеле-с de pînd.
Maï зшiор есте а фаче
дожъ ветре, декîт а кiвер-
ниci лешне де фок пе зна.

Фiï зшiлiт, даръ îнтрѣ
aдeвѣр, къ зшiлiнцa есте
асемене кѣзи помîнкѣркат
кѣ поате кареле-шî плеакъ
кренцеле îн цiос. Спiкъл
дешерт стѣ дрепт îн сѣс,
eаръ чел плiн де грѣщице
се плеакъ îн цiос. Mîн-
дрiеа шî сѣмeнiеа сîнт дожъ
скiнтее каре аѣ апрiнс по-

рокъл тѣлтор оашенї. Ъмі-
леще-те îнаинтеа лѣї Dѣm-
nezeѣ, кареле щїе слѣбѣ-
чїѣнїле тале; ѡмілеще-те
îнаинтеата шї те îндреаптѣ,
ѡмілеще-те шї îнаинтеа ал-
тор оашенї, шї нѣ трече
къ ведере вреднїчїле лор,
къ аша веї фї плѣкѣт îн-
аинтеа тѣтѣрор.

Нѣ асѣпрї пре чел маї
мїк шї нѣ îмпїла пре чел
маї слаб, къ прїп крѣзіе
нѣ веї арѣта ветежіе. Фрацї
сїнтем къ тоцїї îнтре пої,
шї фїї аї ѡнѣї пѣрїнте деїн
черїѣ. Авѣцеа нѣ не део-
сѣбеще пре пої îнаинтеа
лѣї Dѣmnezeѣ, шї неатѣл

пѣ аре ѿ фаца лѣ Adam
 преферѣнцѣ. пнцелепчѣнеа,
 вѣртѣтеа, оменѣа: ачесте
 дарѣрѣ шѣ авѣцѣи не лѣабѣле
 не дескѣлѣнѣ пре ѣнѣи де
 алѣцѣи; дѣпѣ ачесте сѣнтем
 орѣ бѣнѣи орѣ рѣѣ.

Маѣ скѣпнѣ есте оаме-
 нѣа декѣт авѣцѣеа, шѣ маѣ
 фрѣмос есте пѣшеле чел
 бѣн, декѣт орѣ че ѣмбѣрѣкѣ-
 мѣнте. Маѣ дѣлче есте кѣ-
 вѣнтѣл чел бѣн, декѣт мѣе-
 реа шѣзѣхарѣл, шѣ маѣ траѣ-
 нѣкѣ есте прѣнѣца декѣт орѣ
 че легѣтѣрѣ. Маѣ таре
 прец аре мѣезѣл декѣт коа-
 жа, шѣ маѣ аде вѣрат
 есте гѣндѣл декѣт кѣвѣнтѣл.

Маї бїне тїкнеще оспѣцѣл
сек їн драгосте шї їмпѣ-
каре, декїт мїнкѣрї алесе
їн гїлчеавѣ таре.

Вїаца есте асеме не кѣ
о повесте, де каре їнтреавѣ
тоцї кѣм есте. — Кїт тїмн
вом трѣї, нѣ атїрнѣ де ла
пої; дарѣ кѣм вом трѣї,
ачеаста дела пої атїрнѣ. —
Че есте рѣѣ, ремїне рѣѣ, де
шї фак шѣлцї тот ачееа. —
Прїетїнїї чеї вїкленї сїнт а-
семе не кѣ рїндѣпелеле каре
петрек нѣмаї вара ла пої;
асеме не кѣ орарїї де соаре,
каре аратѣ оареле пѣнѣ
че лѣшїнеазѣ соареле; асе-
мене кѣ ѣмбра, каре кѣ а-

tîta есте маї деасъ, кѣ
 кѣт маї таре есте лѣмина.
 — Нѣ трече шї челе маї
 мѣчї кѣ вїдере, пентрѣ кѣ
 мѣлте пѣкѣтѣрї де апѣ ѣм-
 плѣ о бѣте шї мѣлте мѣнѣ-
 те фак ѣн апѣ. — Маї бѣн
 есте ѣн кѣцет бѣн, де кѣт дої
 марторї. — Кѣцетѣл чел
 бѣн топѣще скѣрба, ка соа-
 реле гѣаца; ел есте ѣн тоїаг
 ѣн каре те разимї, ѣн изворѣ
 де рекореалѣ, кѣнд ещї ѣн-
 сѣтат, шї о перїнѣ моале
 ѣн оара де моарте. Еарѣ
 кѣцетѣл чел рѣѣ есте асе-
 мене кѣ ѣн кѣптіорїѣ, де ѣн
 каре се тот афѣтѣ, асеме-
 не кѣ ѣн поѣр фѣрѣ де

плоае, асемене кѣ ѣи гѣмпѣ
 че тот те ѣмпѣице. Фѣ-
 кѣторѣл де реле нѣ маї аре
 репаосѣ шѣ алінаре: зѣоа
 ел третѣрѣ кѣ-л вор кѣноа-
 це, еарѣ ноаптеа се те ме
 кѣ-л вор принде. А лѣкра
 нѣ те рѣшѣна, еарѣ а фаче
 реле, де ачеаста сѣ те рѣ-
 шѣнезѣ.

Нѣ ліпѣ ініма та де лѣ-
 крѣрѣ дешерте, шѣ нѣ іпті-
 на бѣзеле тале прин кѣвінте
 віклене. — Ворѣеле челѣ
 че тѣлте ворѣеце, кѣ лѣаре
 ашѣнте кѣмпенеце-ле, іп-
 сеашѣтѣ-ці-ле, кѣ карѣл
 плѣнѣ шерце ліпѣ, еарѣ ка-
 рѣл чел дешерт алеаргѣ

шѣкіетѣ. — **№** **învăța** пре
алції, пънѣ че нѣ аї **învă-**
ța таї **întъіѣ** **încънї**, шї
de воещї съ **îndрепцї** лѣ-
mea, **îнчепе** дела **tine**. —
Kînd ворбеще отѣл de ал-
ції, **desкрїе** **încънї** **їкоана**
са, **петрѣ** къ отѣл чел
бѣн ворбеще **bine** de алції,
еарѣ чел рѣѣ фаче шї пре
алції рѣї. — **Челе** че кѣ-
цетѣ **inima**, ачеле ворбеще
limba.

Къпринска кърци.

Партеа интъя.

Економіеа елементаръ.

	Фаца
Деспре лъкрареа пѣтінтълѣ	3
„ интокміреа царіелор	4
„ аратъл „	6
„ сътѣпѣтѣрѣ „	8
„ грѣпат „	10
„ сътѣпат „	11
„ плевіреа ші прѣшіреа плаптелор	12
„ адъпареа холделор	14
„ кълтівіреа фіпацелор	17
„ плѣптареа фіпацелор	20
„ кълтѣра потілор	21
„ віте ін деовѣціе	26
„ ціпереа вачелор	34
„ фолосъл воілор	36
„ вірста вітелор	37
„ ціпереа каілор	38
„ ціпереа оілор	40

	Фада
Деспре прісчї	42
„ фервереа сареї чеї аале	46
„ зъхарѣ	47
„ фачереа къръшидеї	48
„ ардереа варълїї	49
„ фіервереа верей	51
„ „ мїедълїї	52

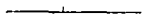
Партеа а доѣа.

Дескриереа Австріей іп деовце	53
„ Віенеї	56
„ Архідъкатълїї Австріей	58
„ Боemieї	59
„ Моравіей шї а Сїлесіей	61
„ Галіціей	63
„ Бъковінеї	67
„ Трансїлваніей	78
„ Бъгаріей	86
„ Італіей	91
„ Стїріей	94
„ Іліріей	95
„ Славоніей шї а Кроаціей	97
„ Воеводінеї шї а Бъпатълїї	98
„ Тїроліей	100

Партеа а треїа.

Деспре даторіале четъденілор	102
Марїніміа Імператълїї Ръдолаф	113

	Фаца
Попъларітатеа імператълѣи Франціск I.	115
Деспре атоареа патріеї	117
Меморіа імператълѣи Іосіф іп Бъковіна	118
Деспре атоареа патріеї	121
Арътарѣа амічілор адевъраціи ши челор віклелї	122
Ѓи есетпав а треї амічі адевъраціи	124
Даръл вѣдъвеї	128
Непорочіреа тікъ не апъръ де алта маї маре	130
Піерсечеле	132
Оаспетъріа стрѣпълѣи	135
Прівігіереа непорочітълѣи іп поантеа апълѣи поѣ	136
Парімії неутръ віаца практікъ	141

С'аѣ типъріт ла Л. Грѣнд.